

***Economische analyse van de administratieve lasten
van belastingsverplichtingen voor bedrijven in
Vlaanderen***

Leentje SOURBRON, Carmen VOSSEN

promotor :
Prof. dr. Lode VEREECK

Woord vooraf

Deze eindverhandeling vormt het sluitstuk van onze opleiding Toegepaste Economische Wetenschappen. Ze is het resultaat van een boeiend onderzoek naar de omvang van de administratieve lasten inzake fiscaliteit voor Vlaamse bouwondernemingen. Dit onderwerp kreeg onze voorkeur omdat elk bedrijf geconfronteerd wordt met verplichtingen die door de overheid worden opgelegd en die kosten veroorzaken. Daarenboven is het terugdringen van de administratieve lasten een actueel thema. De verworven inzichten zijn tenslotte een mooie aanvulling op onze afstudeerrichting Beleidsmanagement.

Dit eindrapport is enkel tot stand kunnen komen met de bijdrage van een aantal mensen die we hiervoor graag willen bedanken. Een eerste woord van dank gaat uit naar onze promotor Prof. dr. Lode Vereeck, voor zijn deskundige begeleiding en steun.

Vervolgens willen we de vijf Limburgse bouwondernemingen bedanken die ons te woord wilden staan, in de persoon van: Dirk Bamps en Geert Gijbels, Patrick Tournier, Gertie Hermans, Thijs Mebis en Roger Graus. Ook willen we een dankwoord richten tot Marc Peeters en Karel Bovend'aerde. Zij stonden ons bij met hun kennis inzake fiscaliteit.

Tenslotte verdienen ook onze ouders een dankbetuiging voor hun ondersteuning gedurende onze volledige opleiding. Zij schonken ons steeds het nodige vertrouwen.

Samenvatting

Momenteel wordt er heel wat aandacht geschonken aan de administratieve lasten die op ondernemingen wegen. Vele vereenvoudigingsprojecten, zoals de invoering van de elektronische belastingsaangifte en een uniek ondernemingsnummer, werden reeds doorgevoerd. Over de al gerealiseerde lastenvermindering wordt regelmatig bericht in de verschillende media.

Deze eindverhandeling bestudeert de omvang van de administratieve lasten die ondernemingen ondervinden ten gevolge van opgelegde fiscale regelgeving. Onder deze lasten worden in dit rapport alle kosten begrepen waarvan abstractie zou kunnen gemaakt worden indien er geen fiscale verplichtingen zouden zijn.

Niet alleen Vlaamse bedrijven moeten tijd en geld vrijmaken om te voldoen aan de administratieve formaliteiten, ook in andere landen dienen bedrijven hiervoor een aanzienlijk budget te voorzien. Uit een studie bij 250 van de grootste Canadese bedrijven bleek namelijk een gemiddelde administratieve kost van 925.112\$ per bedrijf. Een Amerikaans onderzoek bij productieondernemingen met meer dan twintig werknemers wees in 1997 dan weer op een jaarlijkse administratieve kost van 7.904\$ per werknemer.

Voor België zijn er cijfers afkomstig van de tweejaarlijkse studie gevoerd door het Federaal Planbureau. Dit onderzoek, dat de administratie op het vlak van tewerkstelling, fiscaliteit en milieu behandelt, bracht voor het jaar 2004 een totale administratieve last van 4,91 miljard euro, hetzij 1,73% van het BBP, aan het licht. Dit cijfer is opmerkelijk lager dan het resultaat van de voorgaande enquête (6,31 miljard euro in 2002). Deze daling zou toe te schrijven zijn aan de talrijke vereenvoudigingsinitiatieven. Ondernemingen daarentegen voelen hun administratieve last nauwelijks afnemen, zoals blijkt uit een Voka-studie (april 2006).

Uit de gegevens van het Federaal Planbureau volgt dat de administratieve lasten voortkomend uit de regelgeving inzake tewerkstelling het zwaarst doorwegen. Zij nemen een aandeel van 58,5% voor hun rekening, dit tegenover 30,3% voor de fiscale verplichtingen en 11,1% voor milieuregulering. De administratieve lasten voortvloeiend uit fiscale verplichtingen vormen het onderwerp van het onderzoek van deze eindverhandeling. Vooraleer dit onderzoek besproken wordt, wordt er een overzicht gegeven van de fiscale verplichtingen, opgelegd door zowel de Europese als de Federale en de Vlaamse overheid.

Het eigenlijke onderzoek wordt gevoerd bij vijf Vlaamse bouwondernemingen, zijnde Lambert Geerkens, Edibo, Bouwexpo Paesen, Vandersanden Steenfabrieken en Boflex. Bij elk van deze onderzoekseenheden wordt voor iedere belasting stap voor stap nagegaan hoe de administratieve formaliteiten worden vervuld. Deze handelingen worden vervolgens omgezet in een monetaire kost om tenslotte te komen tot de totale administratieve last voor ieder bedrijf.

De grootste administratieve kost wordt gevonden bij Bouwexpo Paesen en bedraagt 3.818 euro. Edibo heeft met 357 euro de laagste administratieve kost. Opvallend is dan ook de grote spreiding tussen de onderzoeksresultaten. Algemeen veroorzaken de vennootschapsbelasting en de BTW de grootste administratieve last.

De bekomen resultaten worden eerst besproken op basis van hun absolute waarden. In deze analyse kunnen echter geen verbanden tussen de administratieve kosten voor de verschillende bedrijven gevonden worden. Vervolgens worden de absolute cijfers geanalyseerd in relatie tot de omzet en de totale betaalde belasting. Uit de verhoudingen die deze analyses opleveren, kunnen echter geen algemene besluiten worden getrokken.

In een volgende fase wordt getracht een verband te schatten met behulp van het softwareprogramma SPSS. De functie kent als afhankelijke variabele de administratieve

last inzake fiscaliteit; de omzet en de betaalde belastingen vormen de twee onafhankelijke variabelen. Vooraleer wordt overgegaan tot het uitvoeren van een regressieanalyse wordt er gecontroleerd op multicollineariteit. Deze controle wijst op de afwezigheid van een significantie correlatie tussen de onafhankelijke variabelen. Tevens wordt de scheefheid van deze variabelen nagegaan. De variabele betaalde belasting kent een te hoge scheefheid waardoor deze variabele gelogaritmeerd dient te worden. Om het beperkte aantal van vijf observaties uit te breiden, worden de onderzoeksresultaten gedesaggregeerd. De verwerking in SPSS levert het volgende significante model op: de administratieve kost inzake fiscaliteit = $-212,724 + 5,2 * 10^{-6} (\text{omzet}) + 72,585 \log(\text{betaalde belasting}) + \varepsilon$. Dit model kan, in een verder onderzoek, een vertrekpunt vormen voor de uitvoering van een extrapolatie naar de Vlaamse bouwsector.

Ter afsluiting wordt een oplossing naar voren geschoven om de administratieve last terug te dringen, namelijk de invoering van een vlaktaks met een vrijgestelde belastingsschijf. Dit systeem kan de progressieve inkomstenbelasting met haar vele verminderingen en vrijstellingen vervangen. De invoering van een dergelijk systeem heeft een grote invloed op de marginale belastingsdruk, de aantrekkingskracht op buitenlandse investeringen, de belastingsontduiking, de herverdeling en de administratieve rompslomp.

Inhoudsopgave

Woord vooraf

Samenvatting

Hoofdstuk 1: Inleiding	- 8 -
1.1 Probleemstelling.....	- 8 -
1.2 Focus onderzoek	- 9 -
Hoofdstuk 2: Begrippenkader.....	- 12 -
2.1 Administratieve kosten.....	- 12 -
2.2 Belastingen en fiscaliteit.....	- 14 -
2.3 Retributies.....	- 16 -
Hoofdstuk 3: Buitenlandse studies.....	- 17 -
3.1 Australië 1995	- 17 -
3.2 Canada 1996.....	- 19 -
3.3 Verenigde Staten	- 20 -
3.3.1 <i>Onderzoek Slemrod en Blumenthal 1993</i>	- 20 -
3.3.2 <i>Onderzoek Small Business Administration 1997</i>	- 21 -
3.3.3 <i>Onderzoek National Administration of Manufactures 2003</i>	- 22 -
3.4 Bundeling van de resultaten.....	- 23 -
Hoofdstuk 4: Situatie in België	- 25 -
4.1 Achtergrond.....	- 25 -
4.2 Acties	- 27 -
4.3 Effecten	- 29 -
4.4 Aandeel van de fiscale administratieve last.....	- 31 -
4.5 Perceptie over de afname van de administratieve last.....	- 33 -
Hoofdstuk 5: Fiscale verplichtingen	- 36 -
5.1 Inkomstenbelastingen	- 36 -
5.1.1 <i>Bedrijfsvoorheffing</i>	- 37 -

5.1.2 Onroerende voorheffing.....	- 40 -
5.1.3 Roerende voorheffing.....	- 45 -
5.1.4 Vennootschapsbelasting.....	- 47 -
5.2 Belasting over de Toegevoegde Waarde.....	- 50 -
5.3 Overige belastingen.....	- 53 -
5.3.1 Douanerechten.....	- 53 -
5.3.2 Accijnzen.....	- 55 -
5.3.3 Registratierechten.....	- 58 -
5.3.4 Zegelrechten en met het zegel gelijkgestelde rechten.....	- 60 -
5.3.5 Griffierechten.....	- 62 -
5.3.6 Hypotheekrechten.....	- 63 -
5.4 Met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen.....	- 64 -
5.4.1 Verkeersbelasting op de autovoertuigen.....	- 64 -
5.4.2 Belasting op de inverkeerstelling.....	- 66 -
5.4.3 Accijnscompenserende belastingen.....	- 68 -
5.4.4 Eurovignet.....	- 69 -
Hoofdstuk 6. Onderzoek.....	- 70 -
6.1 Formulering van het onderzoeksdoel en de operationele onderzoeksvraag ...	- 70 -
6.2 Opzet van de interviews.....	- 71 -
6.3 Gegevensverwerking.....	- 72 -
6.4 Resultaten.....	- 73 -
6.4.1 Lambert Geerkens.....	- 74 -
6.4.2 Edibo.....	- 75 -
6.4.3. Vandersanden Steenfabrieken.....	- 77 -
6.4.4 Bouwexpo Paesen.....	- 78 -
6.4.5 Boflex.....	- 80 -
Hoofdstuk 7: Analyse van de resultaten.....	- 82 -
7.1 Vergelijking van de administratieve kosten in absolute cijfers.....	- 82 -
7.2 Administratieve kost inzake fiscaliteit in verhouding tot de betaalde belastingen.....	- 86 -

7.3 Administratieve kost inzake fiscaliteit in verhouding tot de omzet.....	- 89 -
7.4 Verwerking in SPSS	92
7.4.1 Model 1: Totale administratieve kost, omzet en totale betaalde belastingen.....	92
7.4.2 Model 2: Gedesaggregeerde administratieve kosten, omzet en gedesaggregeerde betaalde belastingen	94
7.4.3 Model 3: Totale administratieve kost, omzet en totale betaalde belastingen, zonder Edibo.....	97
7.4.4 Model 4: Gedesaggregeerde administratieve kosten, omzet en gedesaggregeerde totale betaalde belastingen, zonder Edibo	98
7.5 Conclusie	100
7.6 Extrapolatie	101
7.7 Tekortkomingen eigen onderzoek	102
7.8 Aanbevelingen voor verder onderzoek	103
Hoofdstuk 8: De vlaktaks	105
8.1 Relevantie.....	105
8.2 Oorsprong van de vlaktaks.....	105
8.3 Gevolgen van de invoering van een vlaktaks	108
8.3.1 Effect op de inkomsten van de overheid.....	108
8.3.2 Eenvoud	111
8.3.2 Herverdelingseffect	112
8.3.3 Vermindering belastingontduiking.....	113
8.3.4 Marginale belastingsdruk	113
8.3.5 Buitenlandse investeringen	114
8.4 Toepassingen van de vlaktaks.....	115
8.5 Conclusie vlaktaks	117

Bibliografie

Bijlagen

Hoofdstuk 1: Inleiding

Tegenwoordig dient een onderneming te passen in een nauw pak. De overheden stellen namelijk een zodanig strakke regelgeving op, dat er van vrijheid om te ondernemen nauwelijks nog sprake is. Ondermeer op het gebied van fiscaliteit, milieu en tewerkstelling, dient een huidige bedrijfsleider heel wat procedures en formaliteiten te vervullen om wettelijk in orde te zijn.

Het nakomen van de opgelegde verplichtingen kost een onderneming tijd en geld. Zo moet het administratief personeel, vooraleer ze de opgelegde formulieren kan invullen, eerst de relevante regelgeving doorgronden en inlichtingen verzamelen. Al deze taken brengen opportuniteitskosten met zich mee. Deze kosten zullen we aanduiden met de term 'administratieve kosten'.

1.1 Probleemstelling

De Belgische autoriteiten leggen ondernemingen vele administratieve verplichtingen op. Zo wordt van bedrijven onder andere verwacht dat ze tijdig hun milieuvergunningen aanvragen, belastingsaangiftes doen en in orde zijn met de personeelsadministratie. Een onderneming dient heel wat tijd en geld uit te trekken om aan al deze verplichtingen te voldoen. Administratieve lastenvermindering zou dan ook een belangrijk instrument kunnen zijn voor het stimuleren van ondernemerschap, economische groei en werkgelegenheid.

De huidige Federale Regering is zich bewust van de omvangrijke lasten die het gevolg zijn van de vele regelgevingen. Ze heeft zich dan ook als doel gesteld de administratieve lasten die op de ondernemingen wegen, te verminderen. Concreet engageerde de Regering zich in het regeerakkoord van 2003 om minstens 12 vereenvoudigingsprojecten, het Kafka-plan, uit te voeren. Om dit te coördineren werd

een staatssecretaris voor administratieve vereenvoudiging aangesteld. Enkele voorbeelden van de doelstellingen inzake administratieve vereenvoudiging van de staatssecretaris zijn o.a. de invoering van een uniek ondernemingsnummer, de uitbreiding van Tax-on-web en de voorafinvulling van de belastingaangifte. Hierop wordt dieper ingaan in hoofdstuk 4, waarin de Belgische maatregelen ter bestrijding van de administratieve rompslomp worden besproken.

Opdat men de resultaten van de vereenvoudiging naar waarde kan schatten, dient men eerst een overzicht te maken van de impact van de huidige administratieve verplichtingen. Het Federaal Planbureau heeft getracht de kosten die ondernemingen en zelfstandigen ervaren voor de administratieve lasten, te schatten voor het jaar 2004. De resultaten van deze enquête worden besproken in hoofdstuk 4.

1.2 Focus onderzoek

Deze paragraaf wordt aangevat met de formulering van de centrale onderzoeksvraag. Deze luidt:

Welke is de omvang van de administratieve lasten van de belastingsverplichtingen voor bedrijven in Vlaanderen?

In dit eindrapport wordt dus toegespitst op de administratieve lasten betreffende de fiscale verplichtingen van Vlaamse ondernemingen. De paper richt zich op de belastingen ingesteld door de Europese, de Federale en de Vlaamse overheid. De gemeentelijke en provinciale belastingen vallen buiten het bestek van dit onderzoek. Deze opzet is verantwoord doordat alle bedrijven op Vlaams grondgebied bij de onderzochte belastingen onderhevig zijn aan hetzelfde tarief. Dit feit maakt vergelijking van de administratieve last van de belastingen tussen Vlaamse bedrijven mogelijk.

De persoonlijke interesse in het vakgebied fiscaliteit heeft onze keuze mede beïnvloed. Vanuit dit oogpunt wordt de administratie behandeld die voortvloeit uit:

- de bedrijfsvoorheffing
- de onroerende voorheffing
- de roerende voorheffing
- de vennootschapsbelasting
- de BTW
- de douanerechten
- de accijnzen
- de registratierechten
- de zegelrechten en de met zegel gelijkgestelde rechten
- de griffierechten
- de hypotheekrechten
- de verkeersbelasting op autovoertuigen
- de belasting op de inverkeerstelling
- de accijnscompenserende belasting
- het eurovignet

Naast deze heffingen worden er nog andere belastingen geheven op federaal en gewestelijk niveau. Een uitgebreid overzicht is terug te vinden in bijlage 1.

De omvang van de administratieve lasten voor de bedrijven in België wordt in kaart gebracht op basis van een aantal gevalstudies (hoofdstuk zes). De informatie in de eerste vijf hoofdstukken is gebaseerd op een literatuurstudie, als voorbereiding op het eigenlijke onderzoekswerk.

Het eerste hoofdstuk leidt de licentiaatthesis in door het aanhalen van de structuur van het rapport en een korte achtergrond. Hoofdstuk twee gaat dieper in op de belangrijkste begrippen die in dit werk aan bod komen. Internationale studies

betreffende de omvang van de administratieve last worden in hoofdstuk drie vergeleken. Een beschrijving van de situatie in België op het vlak van administratieve rompslomp, met daarbij een bespreking van het recentste onderzoek van het Federaal Planbureau, is terug te vinden in hoofdstuk vier. Vervolgens worden in hoofdstuk vijf de verschillende fiscale verplichtingen besproken. Zoals reeds vermeld, bevat hoofdstuk zes het onderzoek naar de omvang van de administratieve kost in vijf bedrijven. Dit onderzoek is gebaseerd op gevalstudies in vijf Vlaamse bouwondernemingen, zijnde Lambert Geerkens, Edibo, Bouwexpo Paesen, Vandersanden Steenfabrieken en Boflex. De analyse van de resultaten van dit onderzoek is terug te vinden in hoofdstuk zeven. Hoofdstuk acht behandelt het concept van de vlaktaks.

Hoofdstuk 2: Begrippenkader

In hetgeen volgt worden begrippen die centraal staan in het eindrapport gedefinieerd. Hiermee wordt een kader, waarbinnen dit onderzoek uitgevoerd wordt, gecreëerd. Het kernbegrip van deze licentiaatsthesis, administratieve kosten of lasten, wordt als eerste omschreven. Verder wordt ingegaan op de termen fiscaliteit, belastingen en retributies.

2.1 Administratieve kosten

Het Federaal Planbureau definieert administratieve kosten als 'de kosten verbonden aan de procedures en formaliteiten waarmee de onderneming zichzelf of een externe dienst belast om de fiscale regelgeving na te leven. Ze omvatten zowel de tijd als de middelen die het personeel of de externe experts nodig hebben om de regelgevingen te begrijpen, de inlichtingen te verzamelen, te verwerken, voor te stellen of te bewaren alsook voor het invullen van de formulieren die de administratie vereist.' De financiële kosten die voortvloeien uit de regelgeving vallen niet onder de administratieve lasten.¹

Het volgende voorbeeld verduidelijkt welke lasten in rekening mogen worden gebracht en welke niet. De administratie voor de belastingaangifte wordt als een administratieve kost gezien, de betaling van de belastingen zelf echter niet. Zo wordt ook de aankoopprijs van installaties om aan de regelgeving te voldoen beschouwd als een administratieve kost. Tevens moeten de postzegels die nodig zijn voor het versturen van fiscale documenten in rekening worden gebracht. Het betreft dus die kosten die de onderneming niet vrijwillig maakt, maar verplicht is te maken omwille van overheidsbepalingen.

¹ www.wetsmatiging.be, 2005

De onderneming kan voor zijn administratie zelf middelen vrij maken of hiervoor een beroep doen op een externe dienst. We kunnen de totale administratieve kost dan ook splitsen in interne en een externe kosten. De interne kosten bestaan enerzijds de out-of-pocket kosten, zoals de kost van postzegels of softwareprogramma's die aangekocht dienden te worden, om zich in regel te stellen met de opgelegde verplichtingen. Anderzijds omvatten de interne kosten ook het aantal uren dat de eigen werknemers besteden aan het vervullen van de administratie. Deze uren worden gewaardeerd tegen het gemiddelde uurloon van de werknemer. De externe kost slaat op de uitgaven aan een externe dienst die de administratie van de onderneming in orde brengt.

In Nederland kent het begrip administratieve lasten een andere invulling. De Interdepartementale Projectdirectie Administratieve Lasten (IPAL) omschrijft administratieve lasten als 'de kosten voor het bedrijfsleven om te voldoen aan informatieverplichtingen voortvloeiend uit wet- en regelgeving van de overheid'. Deze lasten maken samen met de 'inhoudelijke nalevingskosten' deel uit van de 'nalevingskosten'. Onder de term 'inhoudelijke nalevingskosten' verstaat IPAL 'de kosten die bedrijven maken om te voldoen aan de inhoudelijke verplichtingen die wet- en regelgeving stelt aan het productieproces of product'. De Belgische term administratieve lasten komt overeen met het Nederlandse begrip nalevingskosten. De figuur in bijlage 2 toont een weergave van de kosten voor het Nederlandse bedrijfsleven als gevolg van wet- en regelgeving.²

In de Engelse vakliteratuur vinden we meer informatie over dit thema terug onder de noemer "compliance costs". Sandford, Godwin en Hardwick formuleerden voor compliance costs de volgende definitie: "tax compliance costs are defined as those costs incurred by taxpayers, or third parties such as businesses, in meeting the requirements laid upon them in complying with a given structure and level of tax".³

² www.administratievelasten.nl, 2005

³ <http://ntj.tax.org>, 2005

2.2 Belastingen en fiscaliteit

De klassieke bepaling van de belasting volgens de Belgische rechtspraak komt van het Hof van Cassatie en luidt: "Een belasting bestaat in een heffing, eigenmachtig gedaan door de Staat, de provincies of de gemeenten, op de geldmiddelen van personen, zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke, vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid, feitelijke verenigingen of gemeenschappen, bestaande op haar grondgebied of er belangen hebbende en uiteindelijk bestemd voor de diensten van algemeen nut."⁴

We kunnen de belastingen naar vier verschillende criteria indelen. Ten eerste kunnen we ons baseren op welke overheid de belastingen heft. Zo onderscheiden we de staatsbelastingen, regionale belastingen en lokale belastingen. Een tweede criterium is de grondslag van de belasting. Hieronder kunnen we de zakelijke en persoonlijke alsook de ad valorem en specifieke belastingen onderbrengen. Een ad valorem tarief wijst op het heffen van een vast belastingspercentage, een specifieke belasting daarentegen wordt bijvoorbeeld per eenheid van product geheven.⁵ Zo is de BTW een ad valorem belasting en zijn accijnzen voorbeelden van specifieke belastingen. De derde indeling is die naar de wijze van vereffening van de belasting. Die kan vast, evenredig of progressief zijn.⁶

De meest voorkomende indeling is echter die in directe en indirecte belastingen. De directe belastingen worden met een zekere regelmaat, meestal jaarlijks, geheven. Ze zijn niet gebonden aan een bepaalde transactie en hebben betrekking op de inkomens van fysieke personen of bedrijven en op de vermogens. Typerend is dat de directe belastingen worden gedragen door diegene die ze betaalt. Vallen onder de directe belastingen: inkomsten- of personenbelasting, vennootschapsbelasting, roerende

⁴ HvC, 12 oktober 1954, Journal des Tribunaux, 1955, 194 uit 'Fiscaliteit en personenbelasting', 2005

⁵ www.law.kuleuven.be, 2005

⁶ Couturier en Peeters, 2003

voorheffing, onroerende voorheffing en anderen zoals de verkeersbelasting, belasting op inverkeersstelling en het Eurovignet.⁷

De indirecte belastingen echter worden geheven naar aanleiding van een transactie, zoals een aankoop of overdracht. Ze worden geïnd door de belastingplichtige die ze doorrekent aan de tegenpartijen. Het klassieke voorbeeld is dit van de B.T.W. die wordt doorgerekend naar de consument. De indirecte belastingen kunnen verder ingedeeld worden in twee groepen. De belastingen geheven op het rechtsverkeer vormen een eerste groep. Een tweede groep bevat de verbruiksbelastingen, die de consumptie van bepaalde goederen met zich meebrengt. Tabel 2.1 maakt duidelijk hoe de indirecte belastingen kunnen ingedeeld worden naar deze twee groepen.

Tabel 2.1: Indeling indirecte belastingen

Rechtsverkeer	Verbruik
Registratierechten	Invoerrechten
Hypotheekrechten	Accijnsrechten
Griffierechten	Openingstaks
BTW	Vergunningsrecht
Successierechten	Diverse
Taks op VZW's	
Taks op coördinatiecentra	
Jaarlijkse taks op collectieve beleggingsinstellingen	
Diverse	

Het geheel van wetten en reglementen betreffende de belastingheffing wordt verstaan onder het begrip fiscaliteit. De verplichtingen inzake belastingen worden in dit eindwerk dan ook fiscale verplichtingen genoemd.

⁷ Matthijs, Naert en Vuchelen, 2004

2.3 Retributies

Naast de belastingen beschikt de overheid ook over andere financieringsbronnen. Deze zijn de niet-fiscale ontvangsten, de parafiscale ontvangsten, de leningen en de directe geldschepping. Een belangrijke categorie bij de niet-fiscale ontvangsten zijn de retributies. Die verschillen van de belastingen omdat de overheid hier wel een specifieke dienst als tegenprestatie verleent. Een praktijkvoorbeeld van een retributie is de som die men moet betalen bij het afhalen van een nieuwe identiteitskaart.⁸

⁸ Moesen en Van Rompuy, 1980

Hoofdstuk 3: Buitenlandse studies

In dit hoofdstuk worden enkele buitenlandse onderzoeken naar de omvang van de administratieve lasten toegelicht. Meerbepaald wordt ingegaan op studies verricht in Australië, Canada en de Verenigde Staten.

3.1 Australië 1995

In 1995 startte de Revenue Analysis Branch (RAB) van de Australian Taxation Office (ATO) een onderzoek naar de omvang van de administratieve lasten. Men betrok in dit onderzoek zowel de zelfstandigen, de ondernemingen als de gewone burgers. Opdat men de administratieve kost van de belastingen kon schatten, moest men drie soorten informatie verzamelen:

- Macro-statistieken betreffende de bijdragen van de belastingsbetalers. Voor het bekomen van deze informatie kreeg het onderzoeksteam toegang tot de database van het ATO.
- Informatie omtrent de compliance costs, zoals de tijd die men spendeert aan het afhandelen van de belastingen en de kost van het personeel dat hiermee belast is. Wanneer er beroep wordt gedaan op een externe dienst, voor het vervullen van de formaliteiten inzake belastingen, zijn ook de uitgaven hieraan relevante informatie. Deze gegevens tracht men te bekomen door het enquêteren van ad random gekozen burgers, zelfstandigen en ondernemingen.
- Informatie over de gemiddelde lonen van de diverse beroepsactiviteiten en de interestratio's. Hierover vond men gegevens terug in publicaties van onder andere het Australian Bureau of Statistics.

Bij de verdere bespreking van dit onderzoek zal niet verder worden ingaan op de studie bij de gewone burgers. De nadruk wordt bijgevolg gelegd op het onderzoek naar

de compliance costs van ondernemingen en zelfstandigen. Het team van onderzoekers stelde een steekproef samen van 5.402 willekeurig gekozen ondernemingen en 2.997 zelfstandigen.

Om de kwaliteit van het onderzoek te bevorderen werden outliers in de gegevens geverifieerd via een post-survey interview. Dit komt erop neer dat men telefonisch contact opnam met geënquêteerden die opvallend hadden geantwoord.

Bij de bespreking van de resultaten wordt een onderscheid gemaakt tussen de 'social compliance costs' (SCC) en 'taxpayer compliance costs' (TCC). De eerste term wijst op kosten voor de economie, die voortspruiten uit de vele administratieve verplichtingen. Taxpayer compliance costs duiden op de kosten, veroorzaakt door de belastingsadministratie, die gedragen worden door de belastingbetalers zelf. In tabel 3.1 vindt u de compliance costs voor ondernemingen en zelfstandigen in Australië voor het jaar 1995.

Tabel 3.1: Omvang van de social en de taxpayer compliance costs voor Australië 1995

SCC (in miljoen \$)	8.874
SCC als % van de belastingsontvangsten	17,9
SCC als % van het BBP	1,95
TCC (in miljoen \$)	4.647
TCC als % van de belastingsontvangsten	9,3
TCC als % van het BBP	1,02

Bron: www.ntj.tax.org

Het onderzoek leidde ook tot de conclusie dat ondernemingen en zelfstandigen 85% van alle sociale administratieve kosten dragen. Op het gebied van de taxpayer compliance costs staan de professionele belastingbetalers in voor 75% van totale kosten.⁹

⁹ ntj.tax.org, 2005

3.2 Canada 1996

Het Technisch Comité van het Tax Executives Institute bracht in 1996 de administratieve lasten van Canadese bedrijven in kaart. Meerbepaald ging het om de kosten die voortkomen uit het handelen overeenkomstig met federale en provinciale verplichtingen op het gebied van belastingen. Deze Canadese studie peilde naar de omvang en de samenstelling van deze kosten, alsook naar de voorstellen tot belastingshervorming.

Naar 250 van de grootste Canadese bedrijven werd, door het Technisch Comité, een elektronische enquête verstuurd. Voor het verwerken van de gegevens werd gebruik gemaakt van 59 volledig ingevulde enquêtes. De vragenlijst bestond uit 4 onderdelen. In een eerste deel werd gevraagd naar meer informatie over het bedrijf. Vervolgens informeerde men in deel 2 en 3 naar de omvang van de compliance costs. Hierbij werd een onderscheid gehanteerd tussen de kosten gemaakt door het eigen personeel en die door een externe dienst. Tenslotte had de respondent de mogelijkheid tot het formuleren van suggesties voor belastingshervorming.

De studie bracht een gemiddelde totale administratieve kost per geënquêteerd bedrijf van \$925.112 aan het licht. Tabel 3.2 geeft een verdeling van deze kosten weer naar hun oorsprong. De administratieve kosten, uitgeplitst naar taak, vindt u in tabel 3.3.

Tabel 3.2: oorsprong van de administratieve kosten

Bron van administratieve kosten	Aandeel
Personeelskosten	55,10%
Niet-personeelskosten	24,60%
Externe diensten	20,30%
Totale kosten	100%

Bron: dsp-psd.pwgsc.gc.ca

Tabel 3.3: Procentuele verdeling van de administratieve kosten naar taak

Taak	Eigen kosten	Externe kosten
Bijhouden van dossiers	46,30%	6,50%
Onderzoek en planning	32,20%	62%
Audits, appeals en Litigation	21,50%	31,50%
Totaal	100%	100%

Bron: dsp-psd.pwgsc.gc.ca

3.3 Verenigde Staten

De Amerikaanse fiscale wetten zijn erg complex. Deze complexiteit veroorzaakt toenemende administratieve lasten, met als gevolg dat ondernemingen meer tijd en middelen moeten spenderen aan activiteiten zonder toegevoegde waarde. Kleine ondernemingen zijn daarenboven niet goed voorbereid om het hoofd te bieden aan deze complexe regelgeving. Zo beschikken zij namelijk vaak niet over de middelen om een belastingadviseur te raadplegen. Net zoals in andere landen is er ook in Amerika nood aan eenvoudiger fiscale regelgeving.¹⁰

3.3.1 Onderzoek Slemrod en Blumenthal 1993

In 1993 voerden Slemrod en Blumenthal een onderzoek dat gelijkaardig was aan het hierboven besproken Canadese onderzoek. Beide onderzoekers becijferden de compliance costs van grote ondernemingen in de Verenigde Staten. De studie had betrekking op een steekproef van 365 bedrijven en resulteerde in een gemiddelde administratieve kost van 1,6 miljoen \$. Dit is opmerkelijk groter dan de 925.112\$ uit het Canadese onderzoek van 1996. Dit verschil is in grote mate te wijten aan de belastingsstructuur van Amerika, maar ook de grotere steekproefomvang van het

¹⁰ www.ita.doc.gov, 2005

Amerikaanse onderzoek is een mogelijke oorzaak. Daarenboven lag het gemiddelde aantal werknemers in de Amerikaanse bedrijven aanzienlijk hoger, 12.548 ten opzichte van 9.579. Hieruit leidden de onderzoekers af dat de compliance costs toenemen met de grootte van de onderneming. Hoewel de gemiddelde administratieve kost in Canada laag is in vergelijking met deze in Amerika, kan men toch niet ontkennen dat de compliance costs ook in Canada een probleem vormen.¹¹

3.3.2 Onderzoek Small Business Administration 1997

De 'Small Business Administration's Office of Advocacy' heeft een studie uitgevoerd naar de omvang van de compliance costs. Deze studie focuste zich op de administratieve kosten van productieondernemingen in de Verenigde Staten. In 1997 bedroeg de totale kost voor het in regel zijn met de overheidsverplichtingen, 147 miljard \$. Dit stemt overeen met een jaarlijkse kost van 7.904\$ per werknemer. Bijna 50% van deze kost is afkomstig uit milieureguleringen. Naast de kosten van de administratie zijn het vooral de investeringskosten, bijvoorbeeld voor milieufilters, die de compliance costs zo hoog doen oplopen.

Uit het onderzoek blijkt dat administratieve kosten vooral voor ondernemingen met minder dan twintig werknemers een zware last zijn. Voor deze bedrijven bedragen deze kosten gemiddeld namelijk 16.920\$ per werknemer. Dit is maar liefst meer dan het dubbele van de compliance costs bij grotere ondernemingen, die jaarlijks 7.454\$ per werknemer bedraagt.

Administratieve kosten wegen niet alleen op ondernemingen, ook de overheid dient hiervoor een budget uit te trekken. Dit budget van de Amerikaanse overheid is de voorbije 13 jaar in reële termen verdubbeld van 13,7 miljard \$ in 1997 tot 26,9 miljard

¹¹ <http://dsp-psd.pwgsc.gc.ca>, 2005

\$ in 2003. Algemeen besluit de SBA dat de totale omvang van de compliance costs aanzienlijk is toegenomen sinds hun studie in 1997.¹²

3.3.3 Onderzoek National Administration of Manufactures 2003

In een studie van de 'National Administration of Manufactures' (NAM), uitgevoerd in 2003, schatte Jeremy A. Leonard de totale Amerikaanse administratieve last op 850 miljard \$, waarvan 160 miljard \$ voor rekening van de productieondernemingen. Volgens de auteur is dit een stijging met 15% over vijf jaar. Dit betekent dat de administratieve lasten in de verwerkende nijverheid sneller stijgen dan de omzet.¹³

In de paper 'Manufacturing in America' van de U.S. Department of Commerce uit 2004, worden de Verenigde Staten als de wereldleider op het domein van de verwerkende nijverheid gezien. Concreet is deze sector de vijfde grootste economie van de wereld en overtreft daarmee de economie van China in zijn totaal. Tijdens de recessie, die in 2000 de Amerikaanse economie trof, nam de output van de verwerkende nijverheid af met 6% en daalde het aantal jobs in deze sector met 2,6 miljoen. Maar ondanks deze terugval vertegenwoordigt de productie-industrie nog 14% van het Amerikaanse BNP en staat zij in voor 11% van de totale tewerkstelling.

Productieondernemingen in de Verenigde Staten worden geconfronteerd met aanzienlijk hogere administratieve kosten inzake tewerkstelling, milieu en fiscaliteit, dan vele van hun handelspartners. Omdat de verwerkende nijverheid administratief meer belast wordt dan andere sectoren, wordt er gesteld dat ongeveer 4% van het BNP, afkomstig van deze verwerkende nijverheid, gespendeerd wordt aan het naleven van administratieve verplichtingen. Van deze 4% gaat ongeveer de helft naar het tegemoetkomen aan milieureguleringen. De overige 2% wordt gebruikt om kosten die

¹² www.ita.doc.gov, 2005

¹³ www.nam.org, 2005

voortvloeiën uit het in regel zijn met de veiligheidsvoorschriften op de werkplaats en voor het product, alsook uit het papierwerk opgelegd door de overheid, te dekken.

3.4 Bundeling van de resultaten

Het in 1995 uitgevoerde Australisch onderzoek leidde tot een schatting van de social compliance costs (SCC) en de taxpayer compliance costs (TCC). De Revenue Analysis Branch (RAB) van de Australian Taxation Office (ATO) vond bij de ondernemingen en zelfstandigen een SCC van 8.874 miljoen \$. Die vormt een totale administratieve kost ten laste van de economie die overeenstemt met 1,95% van het BBP. De TCC kwamen uit op 4.647 miljoen \$, oftewel 1,02% van het BBP. De studie concludeerde ook dat 85% van alle sociale administratieve kosten door ondernemingen en zelfstandigen gedragen wordt. Deze professionele belastingbetalers staan tevens in voor 75% van de taxpayer compliance costs.

In Canada deed het Technisch Comité van het Tax Executives Institute in 1996 een onderzoek naar de omvang en de samenstelling van de administratieve kosten. De geënquêteerden, bestaande uit 250 van de grootste Canadese bedrijven, werden ook bevraagd naar hun voorstellen tot belastingshervorming. Het resultaat van deze enquête was een kost van 925.112\$ per ondervraagd bedrijf. Deze kost is voor 55% toe te wijzen aan personeelskosten. Een aandeel van 20% is weggelegd voor de externe diensten voor administratie.

Een soortgelijk onderzoek werd in 1993 uitgevoerd door de economen J. Slemrod en M. Blumenthal. Zij maakten hun studie op basis van gegevens ingestuurd door grote ondernemingen uit de Verenigde Staten. De belangrijkste bevinding van dit onderzoek is een administratieve kost van 1,6 miljoen \$ per bedrijf.

De 'Small Business Administration's Office of Advocacy' voerde in 1997 een studie naar de omvang van de compliance costs in Amerika. De onderzoeksobjecten van deze

studie waren de productieondernemingen. Hun administratieve kost voor het in regel zijn met de overheidsverplichtingen bedroeg 147 miljard \$, hetgeen overeenstomt met een jaarlijkse kost van 7.904\$ per werknemer. Voor productieondernemingen met minder dan twintig werknemers schiet deze kost de hoogte in tot 16.920\$ per werknemer.

850 miljard \$ werd door J.A. Leonard geschat als totale administratieve last van Amerika in 2003. Hiervan dragen de productieondernemingen een kost van 160 miljard \$. De verwerkende nijverheid besteedt 4% van haar BNP aan het naleven van administratieve verplichtingen.

Hoofdstuk 4: Situatie in België

4.1 Achtergrond

België telt ongeveer 30.000 fiscale ambtenaren. Dit betekent 28 fiscale ambtenaren per 10.000 inwoners, een absoluut wereldrecord. Onze buurlanden Duitsland, Nederland en Frankrijk tellen respectievelijk 24, 20 en 14 fiscale ambtenaren per 10.000 inwoners. Hoewel hun groep talrijk is, blijft het voor de ambtenaren moeilijk de fiscale wetgeving correct toe te passen, dit wegens haar complex karakter.¹⁴

Tot 1998 had de Federale Regering geen goed zicht op de omvang van de administratieve lasten die op Belgische ondernemingen en zelfstandigen wegen. Er rees dan ook een vraag naar een studie inzake de kost van de administratieve verplichtingen. De Regeringscommissaris deed voor dit onderzoek een beroep op het Federaal Planbureau. Voor het uitvoeren van haar studie maakte het Planbureau gebruik van de gegevens ingezameld via de enquête die in 1999 door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, kortweg de OESO, gelanceerd werd. De verzamelde gegevens hadden betrekking op de administratieve lasten met betrekking tot fiscale, tewerkstellings- en milieuverplichtingen in de loop van het jaar 1998. Een opmerking die hierbij gemaakt moet worden, is dat enkel ondernemingen die tussen de één en vijfhonderd werknemers in dienst hadden, meewerkten aan deze enquête.¹⁵

Dit onderzoek resulteerde in een geraamde administratieve kost van ongeveer 4,93 miljard euro of 2,2% van het bruto binnenlands product. In 1998 situeerde België zich hiermee rond het Europees gemiddelde, dicht bij Nederland (2,2%) en Zweden (2,4%). Finland en IJsland scoren met respectievelijk 1,0% en 0,75% beter dan België maar Spanje (7%) en Noorwegen (2,9%) doen het dan weer slechter. Een overzicht van deze

¹⁴ De Standaard, 2005

¹⁵ www.wetsmatiging.be

gegevens wordt weergegeven in tabel 4.1. Uit dit onderzoek blijkt verder dat de administratieve lasten het zwaarst doorwegen op ondernemingen met minder dan 20 werknemers. Dit zou verklaard kunnen worden doordat er vanaf een zekere ondernemingsgrootte een interne administratieve dienst is in de onderneming die een groot deel van de administratieve formaliteiten op zich neemt. Kleine ondernemingen besteden dus meestal een groter deel van hun administratie uit.

Tabel 4.1: Geraamde administratieve kost per land 1998

Land	Geraamde administratieve kost (in % van het BBP)
IJsland	0,75%
Finland	1,00%
Nederland	2,20%
België	2,20%
Zweden	2,40%
Noorwegen	2,90%
Spanje	7,00%

Bron: www.simplofication.fgov

In 2000 voerde het Federaal Planbureau een gelijkaardig onderzoek uit. De administratieve kost voor ondernemingen werd geraamd op 6,28 miljard euro of 2,6% van het bbp. Het onderzoek naar de kost van de administratieve lasten voor bedrijven, dat nu tweejaarlijks wordt gehouden, leidde in 2002 tot het volgende resultaat: een totale kost van 6,3 miljard euro of 2.4% van het bbp.¹⁶

¹⁶ www.plan.be, 2005

4.2 Acties

Het viel de regering op dat de administratieve kost een stijgende trend vertoonde. Ze vond het dan ook de hoogste tijd om deze kosten aan te pakken. Met deze opdracht werd in 2003 een nieuwe staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging aangesteld. Een leidraad voor de administratieve vereenvoudiging wordt gevormd door het Kafka-plan. Bijzondere aandacht gaat uit naar de volgende twaalf vereenvoudigingen:

- 1 Het afschaffen van het getuigschrift van goed zedelijk gedrag en vervanging door een raadpleging van het centraal strafregister.
- 2 Het afschaffen van de verplichting om kopies van officiële documenten, bestemd voor federale instanties, voor eensluidend te verklaren en te vervangen door de mogelijkheid om gewone kopies van officiële stukken voor te leggen.
- 3 Het afschaffen van de stempelcontrole voor werklozen.
- 4 Het afschaffen om fiscale zegels te plakken op elke aanvraag betreffende het rijbewijs en het vervangen van de zegels door klassieke betalingsmiddelen.
- 5 Toelaten aan de belastingbetaler, die verplicht is deel II van de fiscale aangifte in te vullen, om zijn aangifteformulier van deel II in te vullen via een web interface op het Internet.
- 6 Alle federale overheidsdiensten zullen aan de burger geen gegevens of attesten meer mogen opvragen die al bekend zijn bij het Rijksregister Natuurlijke Personen of het bij gemeentebestuur.
- 7 Invoering van een uniek startersformulier.
- 8 Bij het uitschrijven van overheidsopdrachten of in het kader van andere administratieve procedures zal de federale overheid geen attesten of getuigschriften meer opvragen die al elektronisch beschikbaar zijn.
- 9 Vermindering van de huidige wettelijke bewaartermijnen tot maximum 5 jaar en de creatie van een uniform en rechtszeker kader voor de elektronische archivering van documenten.

- 10 De creatie van een uniek basisidentificatienummer voor ondernemingen.
- 11 Informatie die reeds aan de Kruispuntbank Ondernemingen is meegedeeld, mag geen tweede keer opgevraagd worden bij de onderneming.
- 12 Opzetten van een systeem van ex post wetsevaluatie binnen het parlement.¹⁷

In april 2006 waren er al 8 van de 12 opdrachten uit het plan gerealiseerd, meerbepaald de punten 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10 en 12.¹⁶ Meer informatie omtrent de doelgroep, de betrokken administraties en ministers en de timing van deze werken is in bijlage 3 gevoegd.

Naast de twaalf aandachtspunten bestaat het Kafkaplan nog uit andere projecten. Waarvan er reeds 131 effectief werden gerealiseerd. Volgens de staatssecretaris resulteerden deze inspanningen reeds in een besparing van 233 miljoen euro.¹⁶ Deze realisaties zijn terug te vinden in bijlage 4.¹⁶

Eind 2005 realiseerde de regering ook nog de volgende 3 projecten:

- 1 De mogelijkheid tot het opstarten van een bedrijf in 3 dagen. In 2004 nam de opstartprocedure nog 26 dagen in beslag.
- 2 De mogelijkheid tot het elektronisch aanvragen van alle bijkomende specifieke vergunningen (bv. horeca: drankvergunning, ...) via www.belgium.be.
- 3 Het verder elektroniseren van het personeelsbeleid

Prioritair stelt men ook de elektronische archivering en facturatie voor ondernemingen, omdat die tot een lastenverlaging van 3 miljard euro kan leiden.¹⁸

Om de omvang van de kosten die burgers en ondernemingen ondervinden van een bepaalde wetgeving te meten, werd het Kafkameetmodel in het leven geroepen. Concreet meet dit model op hoeveel burgers of ondernemingen een wetgeving van

¹⁷ www.kafka.be, 2005

¹⁸ Meetresultaten Kafka-realisatie R.015 "Invoering elektronische facturen", 2005

toepassing is en hoeveel tijd zij spenderen aan het vervullen van de opgelegde formaliteiten. Vervolgens wordt nagegaan hoeveel deze tijd de burgers en ondernemingen kost. Door deze metingen voor en na de vereenvoudigingsmaatregel uit te voeren, bekomt men het effect van de vereenvoudiging. Zo werd volgens de persdienst van de Eerste Minister reeds 101 miljoen euro bespaard, dit doordat vele bedrijven tegenwoordig de mogelijkheid hebben een elektronische boekhouding te voeren.¹⁹

De initiatieven van de Vlaamse Regering om de administratieve lasten te verlagen, richtten zich tot dusver vooral op de administratieve lasten van bestaande regelgeving. De resultaten daarvan, dreigen tenietgedaan te worden door de administratieve lasten van nieuwe regelgeving. Daarom werd op 20 februari 2004 de compensatieregel in de Vlaamse regering goedgekeurd.

De compensatieregel bepaalt dat nieuwe administratieve lasten, veroorzaakt door regeringsbeslissingen, gecompenseerd moeten worden door een minstens evenwaardige daling van de bestaande administratieve lasten. Zo wil de Vlaamse Regering vermijden dat er administratieve lasten bijkomen. Basisprincipe van deze regel is immers dat bijkomende administratieve lasten door regeringsbeslissingen, zoals een decreet of besluit, gepaard moeten gaan met een evenwaardige daling van andere administratieve lasten. Zo creëert de Vlaamse Regering een stand-still van bijkomende administratieve lasten en wordt er dus niet gedweild met de kraan open.²⁰

4.3 Effecten

In 2004 voerde het Federaal Planbureau voor de vierde maal een onderzoek naar de administratieve lasten. Uit de resultaten van deze enquête bleek dat de maatregelen van de overheid tegen de administratieve overlast reeds effect hebben.

¹⁹presscenter.org, 2005

²⁰www2.vlaanderen.be, 2005

Het onderzoek van het Federaal Planbureau bracht een totale administratieve last voor ondernemingen, veroorzaakt door de regelgevingen inzake tewerkstelling, fiscaliteit en milieu, voor het jaar 2004 van 4,91 miljard euro, hetzij 1,73 % van het bbp aan het licht. Dit cijfer is opmerkelijk lager dan het resultaat van de voorgaande enquêtes. Deze daling blijkt ook uit tabel 4.2.

Tabel 4.2: Evolutie van de totale kost van de administratieve formaliteiten over de periode 2000-2004

	Kosten in miljard EUR			In % van het bbp		
	2000	2002	2004	2000	2002	2004
Ondernemingen	6,28	6,31	4,91	2,55%	2,41%	1,73%
Zelfstandigen	2,29	2,66	2,37	0,93%	1,02%	0,84%
Totaal	8,57	8,97	7,28	3,48%	3,43%	2,57%

Bron: Federaal Planbureau, 2005

In 2004 kwam België de top tien binnen en veroverde een 3e plaats op 146 landen inzake het terugdringen van de administratieve overlast. Enkel Slowakije en Colombia gingen ons land voor.²¹

Zowel de overheid als de bedrijven halen voordeel uit een daling van de verplichte administratie. Voor een onderneming betekenen minder lasten dat werknemers of externe dienstverleners minder tijd moeten vrijmaken om tegemoet te komen aan de opgelegde formaliteiten. Meer specifiek betekent dit minder loonkosten, vergoedingen en productiviteitsverlies. Administratieve lastenvermindering is dan ook, zoals reeds eerder aangehaald, een belangrijke stimulans voor het ondernemerschap, de economische groeikracht en de werkgelegenheid.

²¹ rru.worldbank.org, 2005

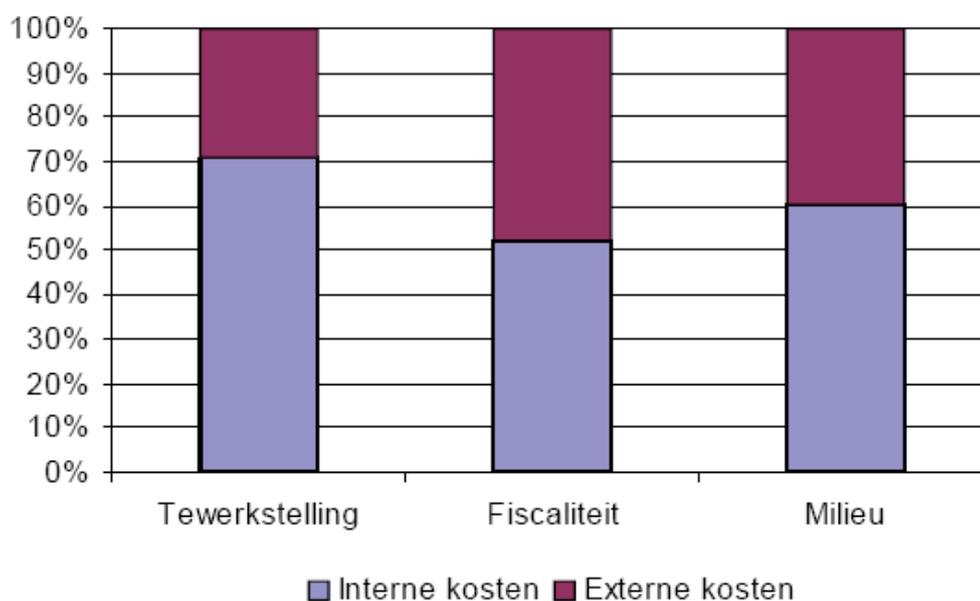
Wanneer er minder gegevens moeten ingezameld worden, kunnen ook overheidsdiensten besparen doordat zij dossiers sneller kunnen behandelen. Daarnaast zal de overheid na de vereenvoudiging minder klachten over de regelgeving te behandelen hebben. Projecten tot lastenverlaging zijn dus niet enkel voordelig voor ondernemingen, maar ook voor de overheid.

4.4 Aandeel van de fiscale administratieve last

Volgens het onderzoek wegen de administratieve lasten voortkomend uit de regelgeving inzake tewerkstelling het zwaarst door. Zij nemen een aandeel van 58,5% voor hun rekening, dit tegenover 30,3% voor de fiscale verplichtingen en 11,1% voor milieuregulering.

Het Federaal Planbureau onderzocht ook in welke mate het bedrijf instaat voor de administratie van de verschillende regelgevingen. Figuur 4.1 toont aan dat de administratie inzake fiscaliteit voor bijna de helft wordt uitbesteed. De administratie omtrent milieu en tewerkstelling gebeurt hoofdzakelijk in de onderneming zelf.

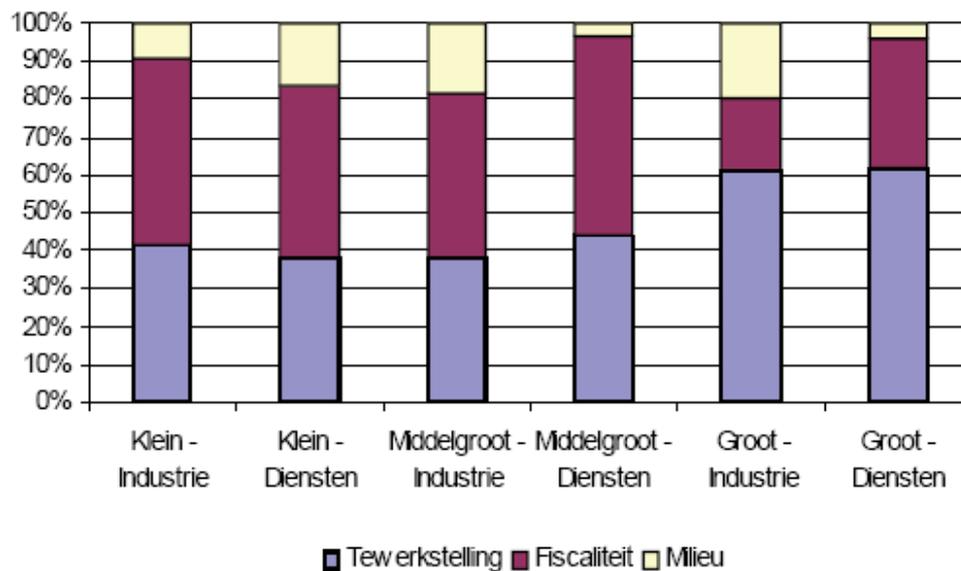
Figuur 4.1: Verdeling van de interne en externe kosten volgens regelgeving

Bron: Federaal Planbureau, 2005

De omvang van de administratieve lasten van de verschillende regelgevingen verschilt naargelang de grootte van de onderneming. Zo vormen de verplichtingen voortvloeiend uit de tewerkstellingsregelgeving het grootste aandeel in de administratie van de grote ondernemingen. Dit kan worden verklaard doordat de administratieve formaliteiten afhankelijk zijn van het aantal werknemers. Voor de kleine en middelgrote ondernemingen constateert men dat de fiscaliteit de voornaamste bron van administratieve kosten is. Voor vrijwel alle klassen genereert de milieuregelgeving de minste administratieve lasten. Een staafdiagram hieromtrent wordt weergegeven door figuur 4.2.

Figuur 4.2: Verdeling van de totale administratieve lasten volgens ondernemingsgrootte en per regelgeving

Bron: Federaal Planbureau, 2005

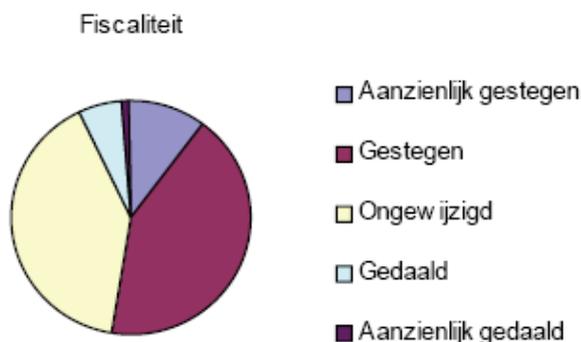
4.5 Perceptie over de afname van de administratieve last

Uit het voorgaande is gebleken dat de administratieve last de voorbije jaren gedaald is. Of ondernemers dit ook zo ervaren hebben wordt nagegaan in deze paragraaf.

Het onderzoek van het Federaal Planbureau vroeg de geënquêteerden ook naar hun mening over het verloop van de administratieve kosten.²² De meerderheid van de ondervraagden hebben tussen 2002 en 2004 geen daling van de fiscale lasten ondervonden. Zo voelt 52 % een stijging op het vlak van de fiscale lasten, terwijl 41 % denkt dat de situatie ongewijzigd is gebleven.

²² www.simplification.fgov.be, 2005

Figuur 4.3: Mening over het verloop van de administratieve kosten inzake fiscaliteit in de periode 2002-2004

Bron: Federaal Planbureau, 2005

In de nationale ondernemersenquête²³ verklaarde maar liefst 76% van de Nederlandstalige ondernemers zich ontevreden over de vereenvoudiging. In de Voka-studie 03 van april 2006 met als onderwerp 'Administratieve vereenvoudiging, prioriteiten uit de bedrijfspraktijk'²⁴ werd eveneens gepeild naar de mening van ondernemers over de vereenvoudigingsinitiatieven van de overheid.

De Voka-studie 03 kwam tot de conclusie dat bedrijven vaak de complexe regelgeving als knelpunt aanhalen. De ondervraagden vonden deze vaak achterhaald en stelden dat deze veel onnodig papierwerk met zich meebrengt. De meest voorkomende klachten waren: gebrek aan rechtszekerheid, dubbel werk, zinloze verplichtingen en lange doorlooptijden. De volgende top vijf van de grootste ergernissen van de bedrijfsleiders over het beleid van de overheid, werd door de Voka-studie 03 opgesteld:

1. Het voortdurend wijzigen van regels (72,3%)
2. Onnodige informatieverplichtingen (50,6%)

²³ Een elektronische enquête over ondernemerschap bij 8.500 mediagebruikers in Vlaanderen en Wallonië, waarvan 1.700 ondernemingen, uitgevoerd door Delta Lloyd en XGM. De resultaten hiervan werden gepubliceerd op 13 februari 2006. (www.trends.be, 2006)

²⁴ www.voka.be, 2006

3. Te strenge regels op het gebied van arbeidsorganisatie (42,6%)
4. Complexiteit van het personeelsbeleid (42,2%)
5. Veranderlijkheid van de lokale belastingen (21,9%)

Een Nederlandse studie van J.P. Vendrig²⁵ onderzocht waarom bedrijven de administratieve lastendruk niet voelen verminderen. De overheid tracht de grootste oorzaken die aan de administratieve lasten ten grondslag liggen wel te verminderen, maar de bedrijven zouden liever een andere aanpak zien. Zij verkiezen ofwel vereenvoudigingsinitiatieven die in hun portemonnee voelbaar zijn, ofwel het afschaffen van administratieve lasten die nauwelijks iets te maken hebben met de eigen bedrijfsprocessen.

Er bestaat dus een discrepantie tussen de werkelijke lastenverlaging doorgevoerd door de overheid en de perceptie die de ondernemingen hierover hebben. Het is dan ook aan te raden dat de overheid niet enkel aandacht heeft voor het financiële aspect van de administratieve last, maar ook rekening houdt met de bedrijfsrealiteit. De grootste tevredenheid bij bedrijven zal geboekt worden wanneer de overheid de administratieve lasten die niet aansluiten bij de kernprocessen zou terugdringen. Bij deze lasten is de reële overlast immers het grootst.

De ontevredenheid van bedrijven over de vereenvoudigingsprojecten kan niet enkel toegeschreven worden aan hun eigen perceptie. In sommige gevallen blijft het verhoopde resultaat van een vereenvoudigingsinitiatief ook uit. Zo zorgde de invoering van Tax-on-web nog niet tot een versnelde verwerking van de aangifteformulieren²⁶.

²⁵ De (over)last van Administratieve Lasten, Waar ergeren MBK-ondernemers zich het meest aan?, augustus 2005, www.eim.net, 2006

²⁶ De Tijd, 2005, 'Internetaangifte versnelt afrekening belastingen niet'

Hoofdstuk 5: Fiscale verplichtingen

In dit hoofdstuk komen de volgende belastingen aan bod: bedrijfsvoorheffing, onroerende voorheffing, roerende voorheffing, vennootschapsbelasting, BTW, douanerechten, accijnzen, registratierechten, zegelrechten en met zegel gelijkgestelde rechten, griffierechten, hypotheekrechten, verkeersbelasting op autovoertuigen, belasting op de inverkeerstelling, accijnscompenserende belastingen, eurovignet. Bij elke soort belasting worden de definitie, de doelgroep, de wet, het percentage en de administratieve handelingen besproken.

In hoofdstuk zes zal voor elk van deze belastingen de administratieve last worden nagegaan bij de vijf onderzochte bedrijven. De provinciale en gemeentelijke belastingen worden buiten beschouwing gelaten. Dit omdat zij verschillend zijn per gemeente en per provincie. Door enkel de administratieve last na te gaan voor belastingen opgelegd door de Europese, Federale en gewestelijke overheid is het mogelijk vergelijkingen te maken en een extrapolatie uit te voeren.

5.1 Inkomstenbelastingen

Inkomstenbelasting is de belasting op het inkomen welke door een staat wordt geheven op het inkomen van personen die in die staat wonen of in die staat inkomen verwerven. De inkomstenbelastingen worden geheven zowel op het inkomen van natuurlijke personen als op dat van vennootschappen. Achtereenvolgens worden de bedrijfsvoorheffing, de onroerende voorheffing, de roerende voorheffing en de vennootschapsbelasting besproken.

5.1.1 *Bedrijfsvoorheffing*

Definitie en doelgroep

Om te vermijden dat de belastingplichtige plots voor een ernstig liquiditeitsprobleem zou komen te staan, worden bedrijfsvoorheffingen geïnd. Het gaat hier om een benadering van de toekomstige belastingen. Deze voorheffing wordt geheven, op de lonen, wedden, renten, pensioenen, enz... De verschuldigde bedrijfsvoorheffing wordt in vier stappen berekend:

1. vaststelling van het bruto-jaarinkomen
2. omzetting van het bruto-jaarinkomen in belastbaar netto-jaarinkomen
3. berekening van de jaarbelasting
4. berekening van de bedrijfsvoorheffing

Sedert 1 februari 1999 is de bedrijfsvoorheffing verschuldigd door²⁷ :

- natuurlijke personen of rechtspersonen die inwoner zijn van België en die bezoldigingen, pensioenen, renten of toelagen storten, ongeacht of ze worden betaald of toegekend in België of in het buitenland
- niet-inwoners die bezoldigingen, pensioenen, renten of toelagen storten, ongeacht of ze worden betaald of toegekend in België of in het buitenland, op voorwaarde dat het gaat om beroepskosten die afgetrokken worden van hun in België belastbare inkomsten
- bezoldigingen toegekend of betaald in het buitenland aan niet-inwoners door inwoners of niet-inwoners
- bezoldigingen toegekend of betaald in het buitenland aan rijksinwoners door niet-inwoners

²⁷ <http://mineco.fgov.be>, 2005

- pensioenen, renten en toelagen toegekend of betaald in het buitenland aan rijksinwoners of niet-inwoners door inwoners of niet-inwoners.

Wet

Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 art. 270 tot en met art. 275, art. 296, art. 312, art. 412.²⁸

Percentage

De barema's worden een maal per jaar bekend gemaakt en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Deze barema's zijn verschillend voor alleenstaanden en gehuwden of wettelijk samenwonenden enerzijds en tweeverdieners en alleenverdieners anderzijds. Tevens zijn er verminderingen en vrijstellingen, afhankelijk van het aantal personen ten laste.²⁹

Administratieve handelingen

Op de werkgever rust de verplichting om op de bezoldigingen van loon- en weddetrekkenden, bedrijfsleiders, gepensioneerden, bepaalde werklozen, enz. bedrijfsvoorheffing in te houden. Deze ingehouden bedrijfsvoorheffing moet worden gestort bij de bevoegde ontvanger, bij wie de werkgever ook een aangifte 274.3 Aut moet indienen. Deze aangifte dient ook te worden ingediend als men over een bepaalde periode geen bedrijfsvoorheffing verschuldigd is. Na afloop van het jaar moet de werkgever een samenvattende opgave 325 met de bijbehorende loonfiches 281 indienen. De werknemers ontvangen een kopie van deze loonfiches voor hun aangifte in de personenbelasting.

²⁸ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

²⁹ 'De belasting almanak', 2005

Aangifte en betaling

De aangifte en de betaling van de bedrijfsvoorheffing dienen te gebeuren binnen de vijftien dagen na het verstrijken van de maand waarin de inkomsten betaald of toegekend werden. Op deze regel bestaan twee uitzonderingen:

1. de bedrijfsvoorheffing is betaalbaar binnen vijftien dagen na het verstrijken van ieder trimester waarin de inkomsten betaald of toegekend zijn, indien de bedrijfsvoorheffing op de inkomsten van het vorige jaar minder dan 30.460 euro bedroeg. Zij, die een trimesteriële aangifte indienen, dienen uiterlijk op 15 december een voorschot op de bedrijfsvoorheffing van het vierde trimester te betalen. Dat voorschot is gelijk aan de werkelijk verschuldigde bedrijfsvoorheffing voor de maanden oktober en november van het lopende jaar.
2. de bedrijfsvoorheffing op de inkomsten betaald of toegekend gedurende de eerste vijftien dagen van december, is betaalbaar uiterlijk op 24 december indien de schuldenaar van die inkomsten voor het vorige jaar meer dan 2.500.000 euro bedrijfsvoorheffing verschuldigd was.³⁰

³⁰ 'De belasting almanak', 2005

5.1.2 Onroerende voorheffing

Definitie en doelgroep

De onroerende voorheffing is een gewestbelasting die geheven wordt op het inkomen uit onroerende goederen. Dit kunnen gronden, gebouwen of sommige soorten bedrijfsuitrusting (materieel en outillage) zijn. Onder materieel en outillage wordt begrepen: alle toestellen, machines en andere installaties die gebruikt worden voor een nijverheids-, handels- of ambachtsbedrijf. De onroerende voorheffing is een jaarlijkse belasting die wordt berekend op het geïndexeerde kadastraal inkomen van onroerende goederen.³¹

Het kadastraal inkomen is geen reëel inkomen, maar wel een fictief inkomen. Dit fictief inkomen wordt geacht overeen te stemmen met het gemiddeld jaarlijks netto-inkomen dat onder normale omstandigheden van een onroerend goed kan bekomen worden. Om dit inkomen vast te stellen plaatst men zich op een bepaald referentietijdstip. Dit referentietijdstip is tot op heden nog altijd 1 januari 1975.

De onroerende voorheffing bestaat uit 3 delen:

- de basisheffing bestemd voor de Vlaamse overheid
- op deze basisheffing heffen de provincies opcentiemen
- de gemeenten heffen eveneens opcentiemen op deze basisheffing

De onroerende voorheffing is dus voor een gedeelte bestemd voor het Vlaams Gewest (basisheffing). Het basistarief bedraagt 2,5%. Het andere gedeelte is bestemd voor de provincie en de gemeente, dit deel noemt men de opcentiemen. Gemeenten en provincies bepalen zelf volledig vrij de hoogte van de opcentiemen. De onroerende voorheffing is dan ook één van de belangrijkste inkomstenbronnen van provincies en

³¹ www.onroerendevoorheffing.be, 2005

gemeenten. Wanneer een gemeente bv. beslist om 1500 opcentiemen te heffen, betekent dit dat de belastingplichtige per euro die hij verschuldigd is volgens het basistarief, 15 euro moet betalen aan de gemeente.³²

De onroerende voorheffing is verschuldigd door de eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker van de belastbare goederen, volgens de regels bepaald door de Koning (art. 251). Voor nieuw gebouwde onroerende goederen is de onroerende voorheffing voor de eerste keer verschuldigd voor het jaar dat volgt op het jaar van de ingebruikname van het onroerend goed (dus niet voor het jaar van ingebruikname zelf).

Wet

Artikel 251 tot en met art. 260ter, art. 277, art. 278 en artikel 290 tot en met art. 295 en artikel 413 W.I.B. 92.³³

Percentage

Zoals reeds vermeld bedraagt het basispercentage van de onroerende voorheffing 2,5%. Voor de belastingplichtige ligt de kost van de onroerende voorheffing echter hoger dan dit basistarief. De gemeenten en provincies heffen namelijk nog opcentiemen die voor elke plaats verschillen.

³² Matthijs, Naert en Vuchelen, 2004

³³ www.fisconet.fgov.be, 2005, Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

Administratieve handelingen

Aangifte

Voordat de onderneming een eerste maal aangifte van de onroerende voorheffing kan doen, dient het kadastraal inkomen opgemeten te worden door een fiscaal ambtenaar. Indien de bedrijfsleider niet akkoord gaat met de omvang van zijn kadastraal inkomen, heeft hij drie maanden de tijd om hiertegen in bezwaar te gaan. Nadat het kadastraal inkomen is vastgesteld wordt het aanslagbiljet, dat reeds volledig is ingevuld door het Ministerie van Financiën, toegestuurd. Deze toezending gebeurt jaarlijks.

Betaling

De onroerende voorheffing dient te worden betaald binnen de twee maanden na ontvangst van het aanslagbiljet. Wanneer de betaling niet tijdig gebeurt, worden nalatigheidsintresten aangerekend. Het is mogelijk om de onroerende voorheffing niet in één keer te betalen, maar via maandelijkse afbetalingen. Een afbetalingsplan moet schriftelijk, vóór het verstrijken van de uiterste betaaldatum, worden aangevraagd bij de Belastingdienst voor Vlaanderen. De betalingen worden maximaal over 12 maanden gespreid. Enkel personen die financiële moeilijkheden hebben, kunnen de onroerende voorheffing gespreid betalen. Het is dus geen recht, maar wel een gunstmaatregel van de Belastingdienst. Het is de aanvrager die moet bewijzen dat hij in een moeilijke financiële situatie verkeert. Dit kan door het meesturen van attesten zoals een attest van het OCMW of een attest dat aangeeft dat men over het WIGW-statuuut beschikt.

Bezwaarschrift

Bij betwisting van het aanslagbiljet, omdat bv. bepaalde verminderingen niet werden toegekend, moet een bezwaar worden ingediend. Het bezwaarschrift moet worden ingediend binnen de wettelijke bezwaartermijn van drie maanden, te rekenen vanaf de datum van verzending van het aanslagbiljet. Het indienen van een bezwaar kan op 2 verschillende manieren. Zo kan u schriftelijk een bezwaar indienen, per gewone brief of via aangetekend schrijven. Belangrijk is hierbij een kopie van het aanslagbiljet mee te sturen. Sinds kort kan men ook volledig online een bezwaarschrift indienen tegen de aanslag van de onroerende voorheffing.

Verminderingen

Er zijn twee soorten verminderingen, de automatische en deze op aanvraag. Voorbeelden van verminderingen die automatisch in rekening worden gebracht zijn deze voor kinderbijslaggerechtigde kinderen en gehandicapte personen. De automatische vermindering dient éénmalig aangevraagd te worden. Tot de verminderingen waarvoor een aanvraag moet gebeuren, worden o.a. de proportionele vermindering bij leegstand, de vermindering voor een bescheiden woning en de vermindering voor grootoorlogsverminkten, gerekend. Deze verminderingen dienen ieder jaar opnieuw te worden aangevraagd. Ook huurders kunnen een aanvraag indienen tot vermindering.³⁴

Meldingsformulier voor huurders

Als huurder heeft men recht op een vermindering van de onroerende voorheffing. Deze vermindering wordt eerst toegekend aan de eigenaar - verhuurder die deze dan dient te verrekenen met de maandelijkse huurprijs. De vermindering wordt niet automatisch aan de eigenaar-verhuurder toegekend. De huurder moet zich eerst zelf melden via het

³⁴ www.fiscus.fgov.be, 2005

meldingsformulier. Deze melding dient slechts éénmalig te gebeuren. Daarna wordt de vermindering jaarlijks automatisch toegekend aan de verhuurder.

De huurder dient het meldingsformulier voor 1 mei van het aanslagjaar terug te sturen om nog datzelfde aanslagjaar de vermindering automatisch te krijgen. Doet de huurder dit niet en wil hij toch nog een vermindering krijgen voor het lopende aanslagjaar, dan zal de eigenaar-verhuurden een bezwaarschrift moeten indienen.

Aanvraagformulier vrijstelling artikel 253, 7° en 8°

Vrijstelling 1 : verbouwen van een handelspand tot woning (artikel 253, 7°)

Bij het verbouwen van een klein handelspand tot woning, kan men gedurende een periode van maar liefst 3 aanslagjaren genieten van een volledige vrijstelling van onroerende voorheffing. Enkel de omvorming van kleine handelszaken (tot 15 are) tot een woning zal het recht op deze vrijstelling doen ontstaan. Wie van deze vrijstelling wenst te genieten, dient een geldige bouwvergunning voor te leggen.

Vrijstelling 2 : renovatie van een verwaarloosde of onbewoonbaarverklarde woning (artikel 253, 8°)

De eigenaar die een pand heeft gerenoveerd, dat is opgenomen op de lijst van verwaarloosde, onbewoonbaar- of ongeschiktverklarde woningen, moet wel onroerende voorheffing betalen, maar op een verlaagde grondslag. Het aanvraagformulier waarmee u deze vermindering kan aanvragen, dient aan de Belastingdienst voor Vlaanderen te worden bezorgd.

5.1.3 Roerende voorheffing

Definitie en doelgroep

De roerende voorheffing is in principe verschuldigd op roerende inkomsten. Deze inkomsten bestaan uit intresten en dividenden en zijn het resultaat van de door een onderneming gedane investeringen in financiële vaste activa en in geldbeleggingen. De roerende voorheffing wordt ingehouden door de uitbetalende onderneming of financiële instelling. Deze laatste storten de voorheffing door aan de fiscus.³⁵

Wet

Artikel 261 tot en met artikel 269, artikel 279 tot en met artikel 284, artikel 312 en artikel 412 W.I.B. 1992.³⁶

Percentage

Het tarief van de roerende voorheffing is verschillend naargelang het gaat om ontvangen intresten, 10% enerzijds en dividenden, 25% anderzijds. Sommige dividenden worden belast tegen 15%, namelijk deze van aandelen uitgegeven met STRIP-VVPR. Ook op intresten van effecten uitgegeven vanaf 1 maart 1990 is de verlaagde voorheffing van 15% van toepassing.³²

Een roerende voorheffing van 10% wordt toegepast op de bedragen toegekend ten gevolge van de vereffening van de vennootschap die de aandelen heeft uitgegeven, als gevolg van een gehele of gedeeltelijke verdeling van het maatschappelijk vermogen of wegens de terugkoop door deze vennootschap van haar eigen aandelen.

³⁵ Mercken & Siau, 2004

³⁶ www.fisconet.fgov.be, 2005, Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

Administratieve handelingen

De aangifte van de roerende voorheffing gebeurt spontaan. Dit wil zeggen dat de onderneming eigenhandig het aangifteformulier dient aan te vragen en in te vullen. Deze procedure is dus verschillend van deze bij de onroerende voorheffing. Het betreft hier het aangifteformulier 273 dat bekomen kan worden bij de Administratie van de Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit (AOIF).

De roerende voorheffing is betaalbaar binnen 14 dagen na toekenning of betaalbaarstelling van de belastbare inkomsten.

5.1.4 Vennootschapsbelasting

Fiscaal gezien, worden vennootschappen beschouwd als zelfstandige entiteiten. De vennootschapsbelasting is verschuldigd op de totale winst, ongeacht of deze wordt uitgekeerd of gereserveerd. Opdat de vennootschapsbelasting van toepassing is, dient voldaan te zijn aan de volgende drie criteria³⁷:

1. Rechtspersoonlijkheid bezitten
2. In België gevestigd zijn
3. Een economische activiteit uitoefenen

Het resultaat van het boekjaar voor belasting vormt de basis voor de vaststelling van het belastbaar inkomen. Dit resultaat dient gecorrigeerd te worden om te komen tot het belastbaar resultaat. De correctie bestaat uit een vermindering van de overboeking naar de belastingvrije reserves en het doorvoeren van fiscale correcties. Het overeenstemmingsprincipe vereist dat een onderneming de belastingskost ten laste legt van het resultaat van de periode waarin de inkomsten werden behaald.³⁸

Wet

Artikel 179 tot en met artikel 219bis, W.I.B. 1992.³⁹

Percentage

Het belastingstarief bedraagt 33%. Dit percentage dient men te verhogen met een aanvullende crisisbelasting van 3%. Als resultaat geeft dit een feitelijk tarief van 33,99%. Wanneer het belastbare inkomen niet meer dan 322.500 EUR bedraagt, wordt de belasting, volgens art. 215, evenwel als volgt vastgesteld:

³⁷ Matthijs, Naert en Vuchelen, 2004

³⁸ Mercken en Siau, 2004

³⁹ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

1. Op de schijf van 0 tot 25.000 EUR: 24,25%
 2. Op de schijf van 25.000 tot 90.000 EUR: 31%
 3. Op de schijf van 90.000 tot 322.500 EUR: 34,5%
- Uiteraard steeds te verhogen met de aanvullende crisisbijdrage van 3%.

Administratieve handelingen

Aangifte

Het formulier voor de aangifte van de vennootschapsbelasting wordt de onderneming automatisch toegestuurd door de fiscus. Zij dient dit vervolgens zelf in te vullen en terug te sturen naar de Administratie van de Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit. Bij de aangifte dient de onderneming haar jaarrekening, haar loon- en weddefiches 281 en begeleidende documenten 325 te voegen. De fiscus verwacht deze aangifte uiterlijk op 30 juni van het aanslagjaar.

Na ontvangst van het aangifteformulier controleert de AOIF de gegevens en brengt zonodig wijzigingen aan. De eventuele aanpassingen worden aan de onderneming meegedeeld via een 'bericht van wijziging'. Wanneer het bedrijf niet met de wijzigingen instemt, moet zij binnen de dertig dagen reageren.

Als een onderneming nalaat de vennootschapsbelasting aan te geven, wordt er overgegaan tot een 'aanslag van ambtswege'. De aanslag wordt dan ingevuld door het AOIF en gebaseerd op de gegevens die deze administratie ter beschikking heeft.

Voorafbetalingen

Een onderneming kan ervoor opteren de betaling van de vennootschapsbelasting te spreiden. Dit gebeurt door het storten van voorafbetalingen. Deze voorafbetalingen dienen na afloop van elk kwartaal, en wel uiterlijk op 10 april, 10 juli, 10 oktober en 20 december, te worden overgemaakt aan de Dienst "Belastingen-Voorafbetalingen, Brussel".

Er wordt een vermeerdering ($2,25 \times \text{jaarinterestvoet} \times \text{basisbelasting}$) in rekening gebracht bij de becijfering van de geraamde belasting. Indien de vennootschap echter voldoende voorafbetalingen heeft gedaan, wordt deze vermeerdering ongedaan gemaakt. Er wordt geen vermeerdering toegepast voor starters gedurende de eerste drie boekjaren.

Bij iedere voorafbetaling wordt het bedrag van de vermeerdering verminderd. De maximale vermindering wordt beperkt tot het bedrag van de vermeerdering. Een onderneming heeft er dus geen belang bij te veel vooraf te betalen.⁴⁰

Betaling

Met het aanslagbiljet wordt de onderneming per post in kennis gebracht van het te betalen of het terug te vorderen bedrag. Wanneer de onderneming een schuld heeft ten opzichte van de fiscus, dient zij dit saldo te vereffenen uiterlijk op het einde van de tweede maand die volgt op de maand waarin ze haar aanslagbiljet ontvangen heeft.

⁴⁰ Mercken en Siau, 2004

5.2 Belasting over de Toegevoegde Waarde

Definitie en doelgroep

In 1971 werd de toen bestaande verkoopsbelasting vervangen door de belasting over de toegevoegde waarde (BTW). De BTW is een omzetbelasting, die ad valorem of proportioneel wordt geheven, met betalingen gespreid over de productie- en distributiecycclus volgens de gecreëerde toegevoegde waarde. Deze toegevoegde waarde is het verschil tussen de netto-verkoopprijs en de kostprijs van de gebruikte grondstoffen. De toegevoegde waarde bevat dus de lonen, wedden en de winsten.

Ieder persoon die geregeld en zelfstandig goederen levert of diensten verstrekt die aan de BTW onderworpen zijn, is van rechtswege BTW-belastingplichtig. Hierbij is het overigens van geen belang of de bedoelde activiteit met of zonder winstoogmerk of in hoofd- of bijberoep wordt uitgeoefend.

De juridische bedoeling van de heffing is dat de eindverbruiker de belasting draagt. De belastingplichtige rekent de BTW dan ook aan de klanten aan. Vooraleer hij die doorstort aan de staat mag hij de BTW die hij zelf aan de leverancier heeft betaald, hiervan aftrekken. Het verschil is het aan de staat verschuldigde bedrag.

Wet

Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (W.B.T.W.)⁴¹

⁴¹ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

Percentage

In België bestaan er vijf BTW-tarieven⁴²:

- 0%: dagbladen, periodieke publicaties en recuperatie stoffen en –producten.
- 1%: goud als belegging.
- 6%: levensnoodzakelijke goederen en diensten zoals voeding, waterdistributie, geneesmiddelen, boeken, tijdschriften en personenvervoer.
- 12%: tabak, luiers, margarine, steenkool, sociale huisvesting en betaaltelevisie.
- 21%: alle andere goederen en diensten.

Administratieve handelingen

De BTW-aangifte gebeurt maandelijks voor de grotere ondernemingen en eventueel driemaandelijks voor de kleinere. De BTW-plichtigen die per kwartaal een BTW-aangifte indienen, zijn gehouden tot het betalen van een voorschot, uiterlijk de 20ste van de tweede en de derde maand van ieder kalenderkwartaal, dat gelijk is aan 1/3 van de belasting, die voor het vorige kalenderkwartaal verschuldigd was.⁴³

Ieder kwartaal zijn de belastingplichtigen gehouden een intracommunautaire opgave in te dienen, dit uiterlijk op de 20ste dag van de eerste maand die volgt op ieder kalenderkwartaal. In deze opgave wordt een overzicht gegeven van de intracommunautaire verwervingen. Een intracommunautaire verwerving vindt plaats wanneer een bedrijf een goed verwerft van een onderneming uit een ander EU-land, waarbij dat goed werd vervoerd van het ene EU-land naar het andere EU-land.⁴⁴

De jaarlijkse opgave door de belastingsplichtige wordt de listing genoemd. De listing moet in principe voor 31 maart worden opgesteld door alle belastingplichtigen aan

⁴² Matthijs, Naert en Vuchelen, 2004

⁴³ www.nkvk.be, 2005

⁴⁴ www.belastingdienst.nl, 2006, www.accountancy.be, 2006

wie een BTW-registratienummer is toegekend. In de listing moeten alle belastingsplichtigen worden opgenomen aan wie goederen werden geleverd of diensten werden verstrekt in de loop van het vorige jaar. De listing moet tevens het totale bedrag van al die handelingen en de aangerekende BTW vermelden. Indien de waarde van deze goederen of diensten het bedrag van 250 EUR niet overschrijdt, is de listing niet vereist. De listing mag geen handelingen bevatten, verricht met niet-belastingsplichtigen.

Eenieder die een werkzaamheid aanvangt waardoor hij een belastingsplichtige wordt, moet daarvan vooraf aangifte doen op het controlekantoor van de BTW. De aangifte dient schriftelijk te gebeuren via een gestandaardiseerd formulier dat verkrijgbaar is op het controlekantoor. Dit formulier is bekend als: 'aangifte van de aanvang van een werkzaamheid 604A'. Na deze aangifte zal een BTW-nummer toegekend worden. Bij stopzetting van een activiteit dient het formulier 604C 'Aangifte van stopzetting van werkzaamheid' ingevuld te worden.

Elke BTW-belastingsplichtige is verplicht een aangifte te doen steeds als er zich een wijziging voordoet met betrekking tot zijn identificatiegegevens of zijn beroepswerkzaamheid. Ook deze aangifte moet schriftelijk gebeuren, dit via formulier 'aangifte tot wijziging van een registratie 604B'.

De onderneming kan ook een vrijstelling van BTW aanvragen. De wetgeving hieromtrent is terug te vinden in artikel 56 §2 W.B.T.W.. Dit artikel heeft betrekking op kleine ondernemingen met een jaaromzet van minder dan 5.580 euro. Deze ondernemingen hoeven geen BTW aan te rekenen aan hun klanten, maar ze kunnen dus ook geen BTW aftrekken. Omdat enkel de listing moet worden ingevuld, betekent dit een vereenvoudiging van de BTW-administratie voor de vennootschap.

5.3 Overige belastingen

5.3.1 Douanerechten

Definitie en doelgroep

De douanerechten zijn een vorm van verbruiksbelasting die wordt geheven op de waarde van ingevoerde goederen. In de verschillende EU-landen belast men de invoer uit niet-EU-landen volgens een gemeenschappelijk tarief, dat verschilt van product tot product. De opbrengst uit deze douanerechten wordt afgestaan aan de Europese Unie. Er zijn zowel specifieke als ad valorem douanerechten.⁴⁵

Binnen de Europese Unie worden geen douanerechten geheven op de handel tussen de lidstaten onder voorwaarde dat de ingevoerde goederen⁴⁶:

- Geen componenten bevatten die uit derde landen werden ingevoerd
- Wel componenten bevatten die uit derde landen werden ingevoerd, maar waarop reeds het gemeenschappelijke buitentarief werd geheven
- Goederen zijn die uit derde landen werden ingevoerd, maar waarop reeds het gemeenschappelijke buitentarief werd geheven.

Wet

Algemene wet inzake douane en accijnzen, 1977.⁴⁷

⁴⁵ Matthijs, Naert en Vuchelen, 2004

⁴⁶ www.nkvk.be, 2005

⁴⁷ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

Percentage

Zoals hierboven vermeld, verschillen de tarieven per product.

Administratieve handelingen

Bij de invoer en uitvoer van goederen uit niet-EU-landen dient een aangifte bij de douaneambtenaren te gebeuren. Dit gebeurt via het 'enig administratief document', dat twee vormen kan aannemen: t1 voor uitvoer over de Europese grenzen en t2 voor intern intracommunautair douaneverkeer. De aangifte kan ook via elektronische weg gebeuren. In deze aangifte moet steeds de waarde en de soort van de goederen worden vermeld. Met betrekking tot vrijstellingen, terugbetalingen en kwijtscheldingen bestaat er een uitgebreide regelgeving.

5.3.2 Accijnzen

Definitie en doelgroep

De accijnzen zijn indirecte belastingen op het verbruik of gebruik van bepaalde producten, zowel vervaardigd in het binnenland als afkomstig uit de lidstaten van de Europese Unie of ingevoerd uit derde landen naar de Unie. Accijnzen worden onder andere geheven op brandstoffen, alcoholhoudende dranken, mineraalwater, limonades en koffie. Meestal gaat het om specifieke belastingen namelijk een vastgesteld bedrag per fysieke eenheid, bijvoorbeeld per liter benzine. Voor tabak gaat het echter om een ad valorem belasting, hier wordt namelijk een percentage op de waarde geheven.

De betaling geschiedt in principe contant op het ogenblik van het ontstaan van de belastingschuld. Onder zekere voorwaarden en borgstelling kan een krediettermijn worden toegestaan die verschilt naargelang het product.

Er bestaan enerzijds gewone accijnzen waarvan de opbrengst bestemd is voor de BLEU (Belgisch-Luxemburgse Economische Unie) en anderzijds zijn er bijzondere accijnzen, die uitsluitend bestemd zijn voor België. Bovendien zijn er in beide categorieën accijnsproducten die op communautair (Europees) vlak geharmoniseerd zijn en andere die dat niet zijn. Communautaire harmonisatie bestaat o.a. voor alcohol en alcoholhoudende dranken (bier, wijn, en andere gegiste dranken), minerale oliën (benzine, kerosine, stookolie, diesel) en tabaksproducten.⁴⁸

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen geregistreerde bedrijven en niet-geregistreerde bedrijven. Een geregistreerd bedrijf heeft de toestemming om, onder schorsing van accijns, goederen uit andere lidstaten van de EU te ontvangen. Een niet-geregistreerd bedrijf daarentegen heeft de toestemming om, onder schorsing van accijns, éénmalig een zending accijnsgoederen uit andere lidstaten van de EU te

⁴⁸ www.nkvk.be, 2005

ontvangen. Gaat het om meer zendingen, dan dient men een 'Vergunning geregistreerd bedrijf' aan te vragen.

Een geregistreerd bedrijf is verplicht de betaling van de accijnzen te waarborgen bij de ontvanger, een administratie van de leveringen te voeren, de producten op verzoek te tonen en de nodige controles op de daadwerkelijke ontvangst van de goederen en op de betaling van de accijns toe te laten. Voor dit bedrijf wordt de accijns verschuldigd bij de aangifte van de goederen voor het verbruik, dit wil zeggen ten laatste op de donderdag van de week volgend op de ontvangst van de goederen. Een niet-geregistreerd bedrijf echter dient voorafgaand aan de verzending van de goederen aangifte te doen, de betaling van de accijns te waarborgen en bij de ontvangst de accijns te voldoen. Het moet tevens elke controle toelaten.

Wet

De heffing van de belasting op accijnsproducten wordt op Europees vlak geregeld door de Richtlijn 92/12/EEG van 25 februari 1992, welke in het Belgische recht is omgezet door de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben, het verkeer daarvan en de controles daarop. De programmawet van 27 december 2004 verhoogt de accijnzen op sigaretten, terwijl deze op frisdranken of limonades en andere alcoholvrije dranken sedert 10 januari 2005 verlaagd worden. Eenzelfde accijnsverlaging geldt sedert 1 februari 2005 ook voor alcoholvrije bieren, alcoholvrije wijnen en andere alcoholvrije gegiste dranken.⁴⁹

Percentage

De hoogte van de accijnzen is verschilt per product en per lidstaat van de EU, afhankelijk van de economische gesteldheid van het land.

⁴⁹ www.mineco.fgov.be, 2005

Administratieve handelingen

Het verkeer van accijnsproducten tussen de grondgebieden van verschillende EU-lidstaten dient vergezeld te zijn van een geleidedocument, t1 en t2. De aangifte en de betaling van de accijnzen gebeuren op hetzelfde moment. In iedere provincie is er een aangiftekantoor. Ook wat betreft de accijnzen is er een erg uitgebreide regelgeving inzake vrijstellingen.

5.3.3 Registratierechten

Definitie en doelgroep

Het registratierecht is een belasting die wordt geheven op de registratie van akten en geschriften ten bate van de Staat of de gewesten. Deze belasting ontstaat niet op basis van het geschrift, maar wel als gevolg van de rechtshandeling. Bij het verlijden van de notariële akte int de notaris voor rekening van de fiscus de registratierechten. De notaris zal binnen de 15 dagen de notariële akte laten registreren op het bevoegd registratiekantoor van zijn standplaats. De koper betaalt de kosten van deze registratie.⁵⁰

Volgens artikel 44 §3, 1a dient men op nieuwbouw enkel BTW en dus geen registratierechten te betalen. Een gebouw wordt beschouwd als nieuwbouw tot 31 december van het tweede jaar dat volgt op de eerste ingebruikname of inbezitstelling. Op het grondgedeelte is echter altijd het registratierecht van toepassing.

Wet

Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten, artikel 1 tot en met artikel 258.⁵¹

Percentages

Het registratierecht is vastgesteld op 12,5 %. Voor de onroerende goederen gelegen in Vlaanderen geldt vanaf 2002 een heffing van 10%. Registratierechten zijn van toepassing op alle akten van verkoop, ruil en overeenkomst en overdracht van eigendom of vruchtgebruik van onroerende goederen. Enkele andere tarieven zijn:

⁵⁰ www.cooremans.be, 2005

⁵¹ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

- 6 %: bij verkoop aan bouwmaatschappijen van algemeen nut; bij verkoop van kleine landeigendommen en bescheiden woningen
- 5%: bij verkoop van kleine landeigendommen en bescheiden woningen in het Vlaams Gewest; bij aankoop tot wederverkoop door beroepsmensen
- 8%: bij aankoop tot wederverkoop door beroepsmensen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- 0,2%: bij huur, onderhuur en overdracht van huur

Administratieve handelingen

De administratie van de registratierechten is hoofdzakelijk in handen van de notaris. Die heft de registratierechten over de normale verkoopwaarde van het onroerende goed. Vervolgens stelt de notaris een akte op die hij naar de belastingsontvanger stuurt. Deze laatste heeft twee jaar de tijd om zich uit te spreken over onder andere de omvang van de normale verkoopwaarde. De betaling van de registratierechten gebeurt bij de notaris, die hiervoor een kwitantie aflevert.

Wanneer een onderneming binnen twee jaar na aankoop van een onroerend goed, besluit dit opnieuw te verkopen, kan zij bij de notaris verzoeken om teruggave van 3/5 van de door haar betaalde registratierechten.

5.3.4 Zegelrechten en met het zegel gelijkgestelde rechten

Definitie en doelgroep

Het zegelrecht is een indirecte belasting op akten en geschriften. Dit zegelrecht wordt voldaan door het aanbrengen van een fiscale zegel, die nadien vernietigd wordt. Enkele voorbeelden waarbij deze procedure toegepast wordt, zijn: akten opgesteld door de notaris, procesverbalen van gerechtsdeurwaarders en afschriften uit de burgerlijke stand.

Er bestaan belastingen die met de zegel gelijkgesteld worden. Hieronder vallen onder andere: belastingen op beursverrichtingen, op verzekeringscontracten op winst deelnemingen en op de aflevering van effecten aan toonder.⁵²

Wet

Wetboek der zegelrechten (W. Zeg.) en Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen (W. Taksen).⁵³

Percentage

De tarieven inzake het zegelrecht verschillen van geval tot geval en variëren van 0,15 tot 7,50 euro.

Administratieve handelingen

Het zegelrecht kan op twee manieren betaald worden. Enerzijds kan de onderneming bij de ontvangstkantoren van de domeinen verzegeld papier kopen, anderzijds kan

⁵² Matthijs, Naert en Vuchelen, 2004

⁵³ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

men betalen door middel van fiscale zegels die verkregen kunnen worden bij de Post of bij de registratiekantoren.

5.3.5 Griffierechten

Definitie en doelgroep

De griffierechten zijn rechten die geheven worden op sommige, in de griffies van hoven en rechtbanken gedane, verrichtingen. Het betreft: het rolrecht, het opstelrecht, het expeditierecht, het legalisatie- en opzoekingsrecht en het recht van inschrijving in het handelsregister, in het ambachtsregister en in de registers van de economische samenwerkingsverbanden.

Wet

Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten.⁵⁴

Percentage

De griffierechten worden geheven volgens een vast bedrag. Zo dient bijvoorbeeld voor elke zaak die op de algemene rol wordt ingeschreven in de vredegerichten, een recht van 35 euro betaald te worden. Voor de andere rechtbanken wijkt dit bedrag af. Het expeditierecht is zowel afhankelijk van de rechtbank als van de omvang (aantal pagina's) van het dossier. Er kan dus gesteld worden dat het bedrag van het griffierecht verschilt van rechtzaak tot rechtzaak.⁵³

Administratieve handelingen

De onderneming heeft weinig administratie te verwerken wat betreft de griffierechten. De administratie hieromtrent gebeurt namelijk door de notaris en advocaten.

⁵⁴ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

5.3.6 Hypotheekrechten

Definitie en doelgroep

In artikel 259 van het W. Reg. wordt onder de benaming van hypotheekrecht een belasting gevonden die wordt gevestigd op de inschrijvingen van hypotheeken en voorrechten op onroerende voorheffingen. De heffing van dit recht wordt door de hypotheekbewaarder verricht. Een hypotheekbewaarder is een persoon die zorgt dat de door de wet vermelde akten en titels worden overgeschreven in de registers, alsook dat de hypothecaire documenten in goede staat bewaard worden.

Wet

Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten.⁵⁵

Percentage

Het hypotheekrecht is op 0,30% vast gesteld. Het te vorderen recht mag echter niet minder dan vijf euro bedragen.

Administratieve handelingen

De administratie van de hypotheekrechten behoort tot de exclusieve bevoegdheden van de notaris.

⁵⁵ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

5.4 Met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen

5.4.1 Verkeersbelasting op de autovoertuigen

Definitie en doelgroep

De verkeersbelasting is een belasting die wordt geheven op de stoom- of motorvoertuigen die dienen hetzij tot vervoer van personen, hetzij tot het vervoer van goederen of het vervoer van om het even welke voorwerpen over de wegen. Met andere woorden is de verkeersbelasting verschuldigd op personenwagens, lichte vrachtauto's, vrachtwagens, oldtimers en oude legervoertuigen. Deze belasting is verschuldigd door al wie één of meer van deze voertuigen aanwendt voor eigen gebruik of ze exploiteert, wanneer hij er de eigendom of het persoonlijk bezit van heeft of wanneer hij door huur of andere overeenkomst over deze voertuigen beschikt.⁵⁶

Wet

Wetboek met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, Titel I, artikel 3 tot en met artikel 42.⁵⁵

Percentage

Artikel 7 W.I.G.B. stelt dat de verkeersbelasting, naargelang het geval, verschuldigd is op grond van het vermogen van de motor, van zijn cilinderinhoud of van de maximaal toegelaten massa van het voertuig zoals die is vastgesteld door de bevoegde overheid. De exacte tarieven zijn terug te vinden in de artikels 9, 10 en 11 van het W.I.G.B.. De periode waarover de belasting wordt vastgesteld is 12 opeenvolgende maanden.

⁵⁶ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

Administratieve handelingen

De verkeersbelasting moet in principe uiterlijk de laatste dag van de maand volgend op de maand van inschrijving betaald worden. Het betalingsformulier wordt jaarlijks toegestuurd door de dienst 'Belastingen Auto's'. De verschuldigde belastingen dienen op de wijze en binnen de termijn, aangegeven op de uitnodiging tot betaling, betaald te worden.

Artikel 37 W.I.G.B. stelt dat een vrijstelling of vermindering van de verkeersbelasting slechts kan worden verkregen indien de belastingschuldige het recht op dit voordeel bewijst, bijvoorbeeld personenwagens voor gehandicaptenvervoer.

Opdat de bevoegde ambtenaar de gegevens van de aangifte kan controleren, dient de belastingschuldige binnen een termijn van twintig dagen, alle inlichtingen en nodige documenten te verstrekken.

5.4.2 Belasting op de inverkeerstelling

Definitie en doelgroep

De belasting op de inverkeerstelling is een belasting die eenmalig bij de eerste inschrijving van het nieuwe of tweedehands voertuig wordt geïnd. Deze belasting wordt enkel geheven op personenvoertuigen.⁵⁷

Wet

Wetboek met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, Titel V, artikel 94 tot en met 107.⁵⁸

Percentage

Het bedrag van deze belasting is afhankelijk van de cilinderinhoud, het vermogen en de leeftijd van de auto en bedraagt minimum 61,50 euro.

Administratieve handelingen

Bij de aanschaf van de wagen wordt door de verkoper een roze formulier afgeleverd. De koper laat dit formulier invullen door zijn verzekeringsagent. Door middel van een fiscale zegel ter waarde van 31 euro dient de eigenaar de belasting op de inverkeerstelling te betalen. De Dienst Inschrijving Voertuigen linkt vervolgens de nummerplaat aan het voertuig.

De belasting op de inverkeerstelling dient betaald te worden binnen de maand na de inschrijving. Deze belasting wordt niet betaald aan de verkoper, maar aan de

⁵⁷ www.dexia.be, 2005

⁵⁸ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

Administratie der Directe Belastingen. Deze laatste verstuurt dan ook het aanslagbiljet naar de belastingplichtige.

5.4.3 Accijnscompenserende belastingen

Definitie en doelgroep

Vanaf 1 januari 1996 is een accijnscompenserende belasting (ACOB) van toepassing op de personenauto's, de auto's voor dubbel gebruik en de minibussen met gasolomotor. Deze belasting is in feite een verhoging van de verkeersbelasting voor dieselveertuigen en voertuigen met een LPG-installatie.

Wet

Wetboek met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, Titel VI, artikel 108 tot en met 111.⁵⁹

Percentage

De belastingvoeten variëren al naargelang het aantal PK en het aanslagjaar.

Administratieve handelingen

De administratie van de accijnscompenserende belasting gebeurt samen met de verkeersbelasting.

⁵⁹ Haelterman, Maes en Van Orshoven, 2005

5.4.4 Eurovignet

Definitie en doelgroep

Het eurovignet kan gedefinieerd worden als: het recht voor gebruik van het wegennet voor goederenvervoer door zware voertuigen, met een maximaal toegelaten massa van ten minste 12 ton. Dit vignet is van toepassing in België, Duitsland, Denemarken, Luxemburg, Nederland en Zweden. Wanneer men dit eurovignet heeft betaald, is men gemachtigd om in deze zes landen te rijden zonder verdere formaliteiten. Het Eurovignet is een belasting die op Europees niveau wordt geheven.⁶⁰

Wet

Het eurovignet kan omschreven worden als de heffing die wordt geheven als recht voor het gebruik van het wegennet zoals gedefinieerd door de wet van 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens.⁶¹

Percentage

In het jaar 2005 was het tarief voor vrachtwagens tot drie assen 750 euro, voor vrachtwagens met 4 of meer assen bedroeg de heffing 1.250 euro per vrachtwagen.

Administratieve handelingen

De onderneming dient zelf het eurovignet aan te vragen. Wanneer dit niet gebeurt, kunnen strenge sancties volgen zoals inbeslagname van de vrachtwagen. Vrijstellingen zijn tevens mogelijk.

⁶⁰ minfin.fgov.be, 2006

⁶¹ www.mobielvlaanderen.be, 2005

Hoofdstuk 6. Onderzoek

6.1 Formulering van het onderzoeksdoel en de operationele onderzoeksvraag

Dit hoofdstuk beschrijft het theoriegerichte onderzoek dat in het kader van deze eindverhandeling gevoerd werd. Het doel van deze studie is om bij de bedrijven de omvang van de administratieve lasten inzake fiscaliteit te meten. Door middel van gevalstudies wordt nagegaan wat de kost is voor een bedrijf om zich in regel te stellen met de verplichtingen die voortvloeien uit de belastingen. Op deze wijze wordt getracht een antwoord te bieden op de volgende centrale onderzoeksvraag: 'Welke is de omvang van de administratieve lasten van de belastingsverplichtingen voor bedrijven in Vlaanderen?'.

De Kamer van Koophandel bracht ons in contact met twee Limburgse bedrijven, die bereid waren mee te werken aan dit onderzoek. Beide ondernemingen, N.V. Lambert Geerkens en N.V. Edibo, zijn actief in de bouwsector. Opdat de resultaten vergeleken kunnen worden, beperkt het onderzoek zich tot de bouwsector. Concreet vormen vijf bedrijven de onderzoekseenheden van deze studie.

De gegevensverzameling gebeurt aan de hand van de bevraging van bevoorrechte getuigen. Via het afnemen van interviews trachten we een betrouwbaar beeld te krijgen van de administratieve last van de belastingen in de desbetreffende bedrijven. Deze administratieve kost zal uitgedrukt worden in geldtermen. In hoofdstuk 7 worden de bekomen resultaten veralgemeend voor de hele bouwsector.

Wegens de focus op de bouwsector, wordt de bovenvermelde centrale onderzoeksvraag omgevormd tot deze operationele onderzoeksvraag:

Welke is de pecuniaire kost van de administratieve lasten inzake fiscaliteit van een Vlaamse bouwonderneming?

6.2 Opzet van de interviews

In deze paragraaf wordt een beeld geschetst van de structuur van de interviews. Het proces van aangifte tot betaling is voor elke soort belasting in grote lijnen gelijklopend. De hier vermelde vragen vormden dan ook het kader van de bevraging naar de administratieve last van de verschillende belastingen.

1. Wordt de administratie van de belastingen intern of extern verzorgd?
Indien extern, wat is de kost hiervan?
2. Wordt het aangifteformulier automatisch of op aanvraag toegestuurd?
 - a. Indien op aanvraag toegestuurd: Wie vraagt de aangifte aan? Hoe gebeurt de aanvraag? (elektronisch of per post), Hoeveel tijd neemt dit in beslag? Wat is de kost? (loonkost en verzendingskost)
 - b. Indien automatisch toegestuurd: Wie ontvangt de aangifte en verdeelt de post? Hoeveel tijd neemt dit in beslag? Welke is de loonkost?
3. De eigenlijke aangifte
Wie vult de aangifte in? Hoeveel tijd neemt de gegevensverzameling in beslag? Welke is de loonkost? Dienen er bijlagen bij de aangifte gevoegd te worden? Dienen er kopieën genomen te worden? Welke is hiervan de kost? Dient de aangifte ondertekend te worden? Door wie? (loonkost) Wie doet de verzending van de aangifte? Welke is de kost hiervan? (loonkost, verzendingskost)
4. Het aanslagbiljet
Wie ontvangt het aanslagbiljet? Wie controleert het aanslagbiljet? Hoeveel tijd neemt dit in beslag?
5. De betaling
Wie voert de betaling uit? Hoe gebeurt de betaling? Hoeveel tijd neemt dit in beslag?

6. Verminderingen en vrijstellingen

Worden er verminderingen en vrijstellingen aangevraagd? Door wie? Hoeveel tijd neemt dit in beslag?

7. Het bezwaar

Wordt er soms bezwaar ingediend? Hoe vaak gebeurt dit? Wie dient het bezwaar in? Hoeveel tijd neemt dit in beslag? Welke zijn de kosten?

6.3 Gegevensverwerking

De geïnterviewden verschaften de informatie omtrent welke handelingen uitgevoerd dienen te worden in de administratie van de belastingen. Het betreft de tijdsduur, de loonkost en de extra kosten die voortvloeien uit deze handelingen. Om te komen tot de totale administratieve kost inzake fiscaliteit van een bedrijf, kan de volgende formule aangewend worden:

Administratieve kost = (loonkost x tijdsduur) + out-of-pocket kosten⁶²

Een extra opmerking dient gemaakt te worden bij de opname van de administratieve kosten die voortvloeien uit de bedrijfsvoorheffing. Alle bedrijven uit ons onderzoek besteden hun bedrijfsvoorheffing geheel of gedeeltelijk uit. Zij wisten ons enkel de kosten mee te delen die zij aan een externe dienst dienen te betalen voor de totale loonadministratie. Het was onmogelijk om een deel van deze kost toe te rekenen aan de administratie voor de bedrijfsvoorheffing. De externe diensten konden immers geen betrouwbare schatting maken van de tijd en middelen die zij besteden aan de afhandeling van de bedrijfsvoorheffing.

De omvang van de administratie voor de bedrijfsvoorheffing verschilt per bedrijf en is onder meer afhankelijk van de volgende factoren:

⁶² Kopieën, verzendingskosten

- levert het bedrijf zijn gegevens aan de externe dienst via internet of doet zij dit via de post/fax.
- welke administratie laat de onderneming door de externe dienst uitvoeren en welke doet hij zelf. Dit verschilt van bedrijf tot bedrijf, zo kan een bedrijf ervoor opteren om zelf de loonadministratie van de bedienden te verzorgen, maar deze voor de arbeiders uit te besteden.
- het aantal tewerkgestelden bepaalt de duur van de totale loonadministratie. Hoe meer werknemers, hoe meer administratie, maar dit betekent geen pro rata stijging met betrekking tot de tijd die nodig is voor de verwerking van de bedrijfsvoorheffing.

Om toch tot een administratieve kost voor de bedrijfsvoorheffing te komen, wordt er vertrokken van de interne kost van de bedrijfsvoorheffing voor de arbeiders bij Lambert Geerkens. Deze kost bedraagt 741 euro en vertegenwoordigt een aandeel van 26,5%⁶³ in de totale jaarlijkse administratieve kost inzake fiscaliteit.

Het bedrag van de administratieve last van de bedrijfsvoorheffing van de andere vier bouwondernemingen, wordt berekend door 26,5% van hun totale jaarlijkse administratieve kost van de belastingen te nemen. Hoewel deze werkwijze geen rekening houdt met alle factoren die de omvang van de administratie omtrent de bedrijfsvoorheffing bepalen, is deze second-best oplossing de meest aangewezen methode.

6.4 Resultaten

De cijfers die uit het onderzoek resulteerden worden in deze paragraaf besproken. Voor de vijf bestudeerde ondernemingen wordt er nagegaan hoe groot de totale administratieve last is en welke belastingen het grootste deel van de kost voor hun

⁶³ $741/2793,57$ (jaarlijkse administratieve kost van de bedrijfsvoorheffing voor arbeiders bij Lambert Geerkens/totale administratieve kost voor Lambert Geerkens) = 26,5%

rekening nemen. Een gedetailleerd overzicht van de onderzoeksresultaten is terug te vinden in bijlage 5. In hoofdstuk 7 volgt de analyse van de resultaten.

6.4.1 Lambert Geerkens

Lambert Geerkens staat bekend om zijn systeembouw in de industrie en de agrarische sector. Deze bouwonderneming uit Meeuwen, die in 1964 werd gesticht, telt vandaag meer dan 200 werknemers. In 2005 bedroeg het omzetcijfer 34.098.825 euro. De firma Geerkens schuift als haar grootste sterkte naar voren dat ze het hele traject van ontwerp over productie tot en met montage verzorgen.⁶⁴

In tabel 6.1 wordt duidelijk dat de totale administratieve kost van de belastingsverplichtingen voor de firma Lambert Geerkens 2793,57 euro bedraagt. De administratieve lasten voortvloeiend uit de bedrijfsvoorheffing en de BTW vertegenwoordigen samen bijna 54% van deze kost. Daarnaast neemt de vennootschapsbelasting met een administratieve kost van 316,80 euro nog een belangrijk deel van de totale kost voor haar rekening. Opvallend is de administratieve kost veroorzaakt door het Eurovignet. Deze kost loopt bij Lambert Geerkens hoog op doordat de invulling en de verdeling ervan veel tijd in beslag nemen.

Tabel 6.1 Administratieve kost inzake fiscaliteit voor Lambert Geerkens (in euro)

Belasting	Jaarlijkse administratieve kost (in euro)
Bedrijfsvoorheffing	741
Onroerende voorheffing	199,12
Roerende voorheffing	0
Vennootschapsbelasting	316,80
BTW	758,91

⁶⁴ www.lambertgeerkens.be, 2006

Douanerechten	0
Accijnzen	0
Accijnscompenserende belasting	190,50
Registratierechten	0
Zegelrechten	157,05
Griffierechten	0
Hypotheekrechten	0
Verkeersbelasting	175,185
Belasting op inverkeerstelling	94,23
Eurovignet	160,95
Totale administratieve kost	2793,57

6.4.2 Edibo

Edibo is in 1981 ontstaan als een bouwonderneming. Ze richt zich vooral op nieuwbouw-, uitbreidings- als renovatieprojecten. De hoofdactiviteit van Edibo is het bouwen van kantoren en bedrijfsgebouwen. Het bedrijf realiseert diverse projecten, van productie- en bedrijfsruimten voor industrie tot kantoorcomplexen en showrooms voor handel en dienstverlening.⁶⁵ De onderneming is gevestigd in Lommel en telt 84 medewerkers. Jaarlijks overdekt Edibo meer dan 200.000m² bedrijfsoppervlakte en realiseert ze een omzet van 20.000.000 euro.⁶⁶

De totale administratieve kost inzake fiscaliteit voor de onderneming Edibo ligt met 356,605 euro beduidend lager dan deze voor Lambert Geerkens. De administratieve handelingen bij de Belasting over de Toegevoegde Waarde brengen met 137,57 euro de grootste kost met zich mee. Edibo importeert geen goederen uit landen buiten de

⁶⁵ www.bkm.be, 2006

⁶⁶ www.edibo.be, 2006

Europese Unie en is bijgevolg niet gehouden douanerechten te betalen. Aan deze belasting zijn dan ook geen administratieve kosten verbonden.

Tabel 6.2: Totale administratieve kost inzake fiscaliteit voor Edibo (in euro)

Belasting	Jaarlijkse administratieve kost (in euro)
Bedrijfsvoorheffing	94,5
Onroerende voorheffing	42,53
Roerende voorheffing	18,33
Vennootschapsbelasting	47,92
BTW	137,57
Douanerechten	0
Accijnzen	0
Accijnscompenserende belasting	0
Registratierechten	0
Zegelrechten	0
Griffierechten	0
Hypotheekrechten	0
Verkeersbelasting	11,666
Belasting op inverkeerstelling	0
Eurovignet	4,08
Totale administratieve kost	356,605

6.4.3. Vandersanden Steenfabrieken

In 1925 richtte Jaak Vandersanden een steenbakkerij op te Spouwen, Vandersanden Steenfabrieken. Anno 2006 realiseert deze onderneming met haar 200 personeelsleden een omzet van ruim 50.000.000 euro. Vanaf 2001 behoort ook Nederland tot hun afzetmarkt. In 2005 werd een joint venture aangegaan met het Nederlandse Huwa Baksteen. Tegenwoordig produceren ze samen jaarlijks 450 miljoen gevelstenen, hiermee zijn ze nummer 3 in Europa. Vandersanden Steenfabrieken heeft drie vestigingen in België: te Spouwen-Bilzen, te Lanklaar en te Hekelgem. Onze resultaten zijn afkomstig van de drie Belgische vestigingen.⁶⁷

Met een kost van 1.343,27 euro kent Vandersanden Steenfabrieken eerder een lage totale administratieve last voor belastingsverplichtingen. De vennootschapbelasting vertegenwoordigt in dit geval de grootste kostenpost. Zoals in tabel 6.3 af te lezen is, zorgt deze belasting voor een administratieve kost van maar liefst 725,18 euro. In vergelijking met de twee voorgaande bedrijven veroorzaakt de BTW dan weer een zeer lage administratieve kost bij Vandersanden Steenfabrieken. Ook is het belang van de accijnzen, de douanerechten en de verkeersbelasting in de totale kost eerder beperkt.

Tabel 6.3: Totale administratieve kost inzake fiscaliteit voor Vandersanden Steenfabrieken (in euro)

Belasting	Jaarlijkse administratieve kost (in euro)
Bedrijfsvoorheffing	355,97
Onroerende voorheffing	35,37
Roerende voorheffing	73,15
Vennootschapsbelasting	725,18

⁶⁷ www.vandersanden.be, 2005

BTW	89,93
Accijnzen	13,03
Accijnscompenserende belasting	0
Registratierechten	0
Zegelrechten	0
Griffierechten	0
Hypotheekrechten	0
Verkeersbelasting	3,9
Belasting op inverkeerstelling	0
Eurovignet	46,75
Totale administratieve kost	1.343,27

6.4.4 Bouwexpo Paesen

Paesen, opgericht als een éénmanszaak in 1950, is uitgegroeid tot een vennootschap, die vandaag vijf ondernemingen overkoepelt, met een totaal van meer dan 170 werknemers. Elk van deze vijf bedrijven heeft haar eigen specifieke economische activiteit. Zo staat Bouwexpo in voor het leveren van bouwmaterialen, zoals gevelstenen, tegels en dakpannen. Betonfabriek levert mixbeton en is gevestigd in Houthalen. Garage Paesen verzorgt de aan- en verkoop van vrachtwagens en het onderhoud hiervan. De Kempische Wagenbouw fabriceert opleggers en Paesen Transport staat in voor het transporteren van goederen voor de Bouwexpo. Tenslotte omvat Paesen ook een stoeterij, gelegen te Peer.

In deze eindverhandeling wordt enkel ingegaan op de administratieve last van Paesen Bouwexpo, een vennootschap met 35 werknemers.

Bouwexpo Paesen kent een zeer omvangrijke administratieve kost met betrekking tot de fiscale verplichtingen ten belopen van 3.818,3 euro. In het oog springt ook de hoge administratieve kost voor de vennootschapsbelasting van 1752,18 euro. De bedrijfsvoorheffing veroorzaakt bij Bouwexpo Paesen de tweede grootste administratieve kost inzake belastingen. Tabel 6.4 wijst er tevens op dat de BTW, met een bedrag van 880,61 euro, een omvangrijke administratieve last met zich mee brengt. Opgemerkt kan worden dat de administratie van de verkeersbelasting, de belasting op inverkeerstelling en het eurovignet ondergebracht is bij Paesen Transport NV. Bijgevolg is er voor deze 3 belastingen geen administratie binnen Bouwexpo Paesen.

Tabel 6.4: totale administratieve kost inzake fiscaliteit voor Bouwexpo Paesen (in euro)

Belasting	Jaarlijkse administratieve kost (in euro)
Bedrijfsvoorheffing	1.011,85
Onroerende voorheffing	105,99
Roerende voorheffing	0
Vennootschapsbelasting	1752,18
BTW	880,61
Douanerechten	0
Accijnzen	0
Accijnscompenserende belasting	0
Registratierechten	0
Zegelrechten	67,67

Griffierechten	0
Hypotheekrechten	0
Verkeersbelasting	0
Belasting op inverkeerstelling	0
Eurovignet	0
Totale administratieve kost	3.818,3

6.4.5 Boflex

In 1974 werd Boflex opgericht als afdeling zonnewering binnen de Boermans groep. 15 jaar later kreeg Boflex het statuut van naamloze vennootschap. Momenteel telt de, in Hasselt gevestigde, onderneming een 40-tal werknemers. Deze arbeidskrachten staan dagelijks in voor de productie van zowel binnen- als buitenzonwering. Zo produceert Boflex jaarlijks meer dan 10.000 verticale reepgordijnen en bijna 5.000 rolgordijnen, ook garagepoorten, rolluiken en zonnetenten behoren tot het productiegamma.⁶⁸

De administratieve kost inzake fiscaliteit komt voor de onderneming Boflex uit op een totaal van 1.333,58 euro. In deze firma wordt de grootste administratieve kost veroorzaakt door de administratie van de vennootschapsbelasting (408,42 euro) en de BTW-administratie (465,93 euro). De administratieve kost voor de bedrijfsvoorheffing loopt in deze onderneming op tot 353,40 euro. Daarnaast kent Boflex nog twee andere belastingen, namelijk de onroerende en de roerende voorheffing die beiden een administratieve kost van ongeveer 37 euro teweegbrengen. De administratieve last voor de verkeersbelasting schommelt rond de 32 euro.

⁶⁸ www.boflex.be, 2005

Tabel 6.5 Totale administratieve kost inzake fiscaliteit voor Boflex (in euro)

Belasting	Jaarlijkse administratieve kost (in euro)
Bedrijfsvoorheffing	353,40
Onroerende voorheffing	37,5
Roerende voorheffing	36,34
Vennootschapsbelasting	408,42
BTW	465,93
Douanerechten	0
Accijnzen	0
Accijnscompenserende belasting	0
Registratierechten	0
Zegelrechten	0
Griffierechten	0
Hypotheekrechten	0
Verkeersbelasting	31,9904
Belasting op inverkeerstelling	0
Eurovignet	0
Totale administratieve kost	1.333,58

Hoofdstuk 7: Analyse van de resultaten

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten onderworpen aan een verdere analyse. Eerst worden de absolute administratieve kosten inzake fiscaliteit voor de vijf bedrijven met elkaar vergeleken. Vervolgens wordt voor elk van de vijf onderzochte bedrijven de administratieve kost van iedere belasting in verhouding gezet tot de omzet. Tevens zal de kost voortvloeiend uit de administratie van een belasting in verhouding worden geplaatst tot het werkelijk betaalde belastingsbedrag in 2005. Verwacht wordt namelijk dat de administratieve last afhankelijk is van de omzet en de betaalde belastingen. Deze hypothese wordt getoetst met behulp van een regressieanalyse. Op deze wijze wordt getracht een model te vinden dat als basis kan dienen voor een extrapolatie naar de Vlaamse bouwsector. Ter afsluiting van dit hoofdstuk worden de tekortkomingen van dit onderzoek geformuleerd en aanbevelingen voor verder onderzoek gegeven.

7.1 Vergelijking van de administratieve kosten in absolute cijfers

Tabel 7.1 geeft een overzicht van de administratieve kosten inzake fiscaliteit voor de vijf onderzochte bouwondernemingen. Er kunnen opmerkelijke verschillen in de administratieve kost voor een bepaalde belasting worden vastgesteld. In deze paragraaf worden de oorzaken van deze verschillen besproken.

Tabel 7.1: Administratieve kost inzake fiscaliteit in absolute cijfers

Belasting	Lambert Geerkens	Edibo	Vandersanden Steenfabrieken	Bouwexpo Paesen	Boflex
Bedrijfsvoorheffing	741	94,5	355,97	1011,85	353,40
Onroerende voorheffing	199,12	42,53	35,37	105,99	37,5
Roerende voorheffing	0	18,33	73,15	0	36,34
Vennootschapsbelasting	316,80	47,92	725,18	1752,18	408,42
BTW	758,91	137,57	89,93	880,61	465,93
Accijnzen	0	0	13,03	0	0
Accijnscompenserende belasting	190,5	0		0	0
Zegelrechten	157,05	0	0	67,67	0
Verkeersbelasting	175,185	11,666	3,9	0	31,9904
Belasting op inverkeerstelling	94,23	0	0	0	0
Eurovignet	160,95	4,08	46,75	0	0
Totale administratieve kost	2.793,57	356,605	1.343,27	3.818,30	1.333,58

De eerste belasting die is opgenomen in tabel 7.1 is de bedrijfsvoorheffing. De administratieve kost van deze heffing is voor de vier laatste bedrijven gebaseerd op deze van Lambert Geerkens. Het verschil in omvang van deze administratieve last is dan ook enkel te wijten aan het verschil in de totale administratieve kost van een onderneming. Op deze laatste kost werd immers een percentage toegepast om tot de administratieve kost van de bedrijfsvoorheffing te komen.

De administratieve last van de onroerende voorheffing is voor de bouwondernemingen Edibo, Vandersanden Steenfabrieken en Boflex ongeveer even groot. Deze kost schommelt bij deze drie bouwbedrijven rond de 40 euro. Alle drie spenderen ze bij benadering één uur aan het invullen van de aangifte. Bouwonderneming Lambert Geerkens kent een hogere administratieve kost voor deze belasting, daar men vier uur aan het invullen van de aangifte besteedt. Ook bij Bouwexpo Paesen ligt de administratieve kost voor de onroerende voorheffing aanzienlijk boven de 40 euro. Dit omdat men bij Bouwexpo Paesen één uur uittrekt voor het controleren van de aangifte. In de andere bedrijven wordt nauwelijks tijd aan deze controle besteed.

De tijdsduur voor het invullen van de aangifte is de verklarende factor voor de verschillen in de administratieve kost voor de roerende voorheffing tussen Edibo, Vandersanden Steenfabrieken en Boflex. Toch blijft de administratieve last voor deze belasting beperkt en is bij geen enkel onderzocht bedrijf groter dan 74 euro.

In tabel 7.1 is de administratieve kost van de vennootschapsbelasting bij Edibo opvallend laag. Vermoed wordt dat een vergissing of inschattingsfout is gemaakt van de tijd die besteed moet worden aan het vervullen van de formaliteiten van deze belasting.

Bouwexpo Paesen kent met 1.752 euro dan weer een zeer hoge administratieve last inzake vennootschapsbelasting. Hiervoor kunnen drie verklaringen worden gevonden. Ten eerste spendeert men bij Bouwexpo Paesen drie dagen aan het invullen van de

aangifte. Dit is opmerkelijk meer dan de acht uur bij Lambert Geerkens, de vijf uur bij Vandersanden Steenfabrieken en de bijna tien uur bij Boflex. Een tweede verklaring kan gevonden worden in het feit dat de voorafbetalingen van Bouwexpo Paesen een hoge administratieve kost met zich meebrengen. Een laatste reden voor de hoge administratieve kost voor Bouwexpo Paesen is de hoge loonkost van de verantwoordelijke voor de afhandeling van de vennootschapsbelasting.

Wat betreft de omvang van de administratieve kost voor de vennootschapsbelasting sluiten Lambert Geerkens en Boflex goed bij elkaar aan. Dit omdat beide ondernemingen ongeveer één dag spenderen aan het invullen van de aangifte en omdat de lonen van de verantwoordelijken dicht bij elkaar liggen. Vandersanden Steenfabrieken heeft, met betrekking tot de vennootschapsbelasting, een hogere administratieve last die voornamelijk veroorzaakt wordt door de tijdsduur die uitgetrokken wordt voor de voorafbetalingen.

De volgende belasting uit tabel 7.1 is deze op de toegevoegde waarde. De maandelijkse BTW-aangifte gebeurt elektronisch en neemt niet veel tijd in beslag. Het verschil in administratieve kost voor de BTW tussen Edibo en Vandersanden Steenfabrieken enerzijds en de andere bedrijven is te wijten aan de tijd die wordt besteed aan de controle van de aangifte met de boekhouding. Op maandbasis is het verschil in controletijd beperkt, maar op jaarbasis kan deze toch leiden tot een groot verschil in administratieve kost voor de BTW.

Het eurovignet dient aangevraagd te worden voor vrachtwagens van meer dan 12 ton. Lambert Geerkens, Vandersanden Steenfabrieken en Edibo hebben respectievelijk 7, 5 en 1 vrachtwagens waarvoor het eurovignet vereist is. Bouwexpo Paesen en Boflex kennen geen administratie voor het eurovignet. Er kan worden opgemerkt dat de administratieve kost voor het eurovignet toeneemt met het aantal vrachtwagens, dit gebeurt echter niet evenredig.

7.2 Administratieve kost inzake fiscaliteit in verhouding tot de betaalde belastingen

Er wordt nu nagegaan hoe groot de administratieve last van een bepaalde belasting is in verhouding tot de verschuldigde belasting. De verhoudingscijfers worden voor ieder bedrijf en voor elke belasting weergegeven in tabel 7.2 op de volgende bladzijde. De berekeningen van deze getallen zijn terug te vinden in bijlage 6.

Tabel 7.2 Administratieve kost inzake fiscaliteit in verhouding tot de betaalde belasting (in %)

Belasting	Lambert Geerkens	Edibo	Vandersanden Steenfabrieken	Bouwexpo Paesen	Boflex
Bedrijfsvoorheffing	0,061548	0,01533	0,0209	0,3892	0,1297
Onroerende voorheffing	0,206372	0,2264	0,0091	0,4175	0,3162
Roerende voorheffing	/	0,1362	0,133	/	0,8406
Vennootschapsbelasting	/	0,0564	0,01318	1,129	0,4498
BTW	0,050695	0,0099	0,0016	0,0812	0,0821
Accijnzen	/	/	1,303	/	/
Zegelrechten	1427,73	/	/	3,6658	/
Verkeersbelasting	1.337	0,2601	0,0325	/	0,7109
Belasting op inverkeerstelling					
Eurovignet	0,947317	0,544	0,7792	/	/
Totale administratieve kost	0,09665	0,0167	0,0101	0,2436	0,1402

Voor Bouwonderneming Lambert Geerkens valt op het eerste zicht de grote verhouding van de administratieve last van zegelrechten ten opzichte van de betaalde zegelrechten op. Deze verhouding is namelijk 1.427%. De administratieve last inzake zegelrechten is maar liefst 14 keer zo hoog als de betaalde zegelrechten. De bedrijfsvoorheffing en de BTW kennen een erg klein verhoudingsgetal. Dit is te verklaren door het hoge bedrag dat aan deze twee heffingen dient betaald te worden.

Bij Edibo valt op dat het verhoudingscijfers bij geen enkele belasting boven de 1% ligt. Hoewel het Eurovignet slechts een geringe administratieve en financiële last is, blijkt uit tabel 7.2 dat bij deze belasting de verhouding het grootst is. De grotere administratieve last van de BTW wordt dan weer niet weerspiegeld in het verhoudingsgetal. De reden hiervoor ligt in het feit dat de BTW die Edibo dient te betalen omvangrijk is.

De allerkleinste belasting bij Vandersanden Steenfabrieken, met name de accijnzen, kent de hoogste verhouding tussen de administratieve en de financiële kost, namelijk 1,30%. De kleine verhouding van de administratieve last van de vennootschapsbelasting ten opzichte van de betaalde belasting, geeft geen goed beeld van de omvang van de middelen die gespendeerd worden aan de administratie van deze belasting. De kosten van deze administratie overschrijden toch de 700 euro.

De verhoudingsgetallen uit tabel 7.2 van Bouwexpo Paesen zijn hoger dan deze bij de andere bedrijven uit dit onderzoek. Deze hogere cijfers zijn deels toe te wijzen aan de hogere tijdskost van Bouwexpo Paesen en deels aan de hogere loonkost van de verantwoordelijken. In het oog springt de verhouding van de administratieve kost ten opzichte van de betaalde belasting voor de vennootschapsbelasting, deze is namelijk 1,1290%.

Net zoals bij Edibo bedraagt ook bij Boflex de administratieve kost van geen enkele belasting meer dan 1% van de betaalde belasting. De verhouding van de totale administratieve last tot de totale betaalde belasting is voor Boflex 0,1408%.

Over de vijf verschillende bedrijven is er voor geen enkele belasting een uniform verband te vinden tussen de omvang van de administratieve last van een belasting en het bedrag dat men aan deze belasting dient te betalen.

7.3 Administratieve kost inzake fiscaliteit in verhouding tot de omzet

Om na te gaan of de totale administratieve kost van een bedrijf afhankelijk is van de grootte van het bedrijf, wordt de administratieve kost in relatie tot de omzet gezet. Tabel 7.3 geeft voor elk bedrijf de verhouding tussen de totale administratieve kost en de omzet weer.

Tabel 7.3: Totale administratieve kost inzake fiscaliteit in verhouding tot omzet (in %)

	Totale administratieve kost	Omzet 2005	Verhouding (in %)
Lambert Geerkens	2733,85	34.098.825	0,0080174
Edibo	356,605	19.700.000	0,0018102
Vandersanden Steenfabrieken	1.343,27	52.399.939	0,0025635
Bouwexpo Paesen	3.818,3	53.067.292	0,0071952
Boflex	1.333,58	6.466.085	0,0206243

Uit tabel 7.3 blijkt dat de verhouding tussen de totale administratieve kost betreffende fiscale verplichtingen en de omzet sterk verschilt tussen de onderzochte bedrijven. Het verhoudingspercentage bevindt zich steeds tussen de 0,0018% en de 0,021%. Bijgevolg levert deze analyse geen uniform resultaat wat betreft de omvang van de totale administratieve kost inzake fiscaliteit tot de omzet.

Tabel 7.4 geeft een overzicht van de administratieve kost van elke belasting in verhouding tot de omzet van iedere onderneming. In de tabel wordt duidelijk dat voor de verschillende belastingen de verhoudingscijfers niet consistent zijn.

Tabel 7.4: Administratieve kost inzake fiscaliteit in verhouding tot de omzet

Belasting	Lambert Geerkens	Edibo	Vandersanden Steenfabrieken	Bouwexpo Paesen	Boflex
Bedrijfsvoorheffing	0,002173095	0,000479695	0,000679332	0,00190673	0,00546546
Onroerende voorheffing	0,00058395	0,0002159	6,75001E-05	0,000199728	0,00057995
Roerende voorheffing	/	9,305E-05	0,000139599	/	0,00056201
Vennootschapsbelasting	0,000929064	0,0002432	0,001383933	0,003301808	0,00631637
BTW	0,002225619	0,0006983	0,000171622	0,001659421	0,00720578
Zegelrechten	0,00055867	/	/	0,000127517	/
Verkeersbelasting	0,000513756	5,9218E-05	7,44276E-06	/	0,0004947
Belasting op inverkeerstelling	0,000281623	/	/	/	/
Eurovignet	0,000276344	2,071E-05	8,92177E-05	/	/
Totale administratieve kost	0,008193097	0,001810177	0,002563495	0,007195204	0,02062431

7.4 Verwerking in SPSS

Aangezien de analyse van de absolute cijfers en de analyse van de verhouding van de totale administratieve kost inzake fiscaliteit tot zowel de betaalde belastingen als tot de omzet onvoldoende resultaat opleverden, worden de bekomen resultaten in deze paragraaf verwerkt met SPSS. Zo wordt er getracht een verband te vinden tussen de administratieve kosten als afhankelijke variabele en de betaalde belastingen en de omzet als onafhankelijke variabelen.

7.4.1 Model 1: Totale administratieve kost, omzet en totale betaalde belastingen

Vooreerst wordt er nagegaan of er een significant verband bestaat tussen enerzijds de totale administratieve kost van de vijf bedrijven en anderzijds hun omzet en totale betaalde belastingen.

De twee onafhankelijke variabelen zijn bij benadering normaal verdeeld wanneer hun scheefheid (skewness) tussen de -1 en de +1 ligt. Indien dit niet zo is, geeft een regressieanalyse via de kleinste-kwadratenmethode geen betrouwbaar verband tussen de variabelen weer. Wanneer de scheefheid kleiner is dan -1 of groter is dan +1, dient er gewerkt te worden met het logaritme van de variabele. Uit tabel 7.5 blijkt dat de scheefheid van de omzet binnen het toegelaten interval ligt. Dit is niet het geval voor de onafhankelijke variabele, totale betaalde belastingen, zoals blijkt uit tabel 7.6. Voor deze laatste wordt er bijgevolg verdergegaan met het logaritme.

Tabel 7.5: Scheefheid van de omzet

Descriptive Statistics									
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
omzet	5	6466058	5E+007	3E+007	2E+007	-.314	.913	-1.953	2.000
Valid N (listwise)	5								

Tabel 7.6: Scheefheid van de totale betaalde belastingen

Descriptive Statistics									
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
totbetaald	5	51332.95	1E+007	4148414	5142712	2.135	.913	4.640	2.000
Valid N (listwise)	5								

Of er een relatie is tussen de verschillende variabelen wordt onderzocht door middel van de Spearman's correlation test. Voortgaand op de cijfers in tabel 7.7 kan er besloten worden dat de correlatie tussen de totale administratieve kost inzake fiscaliteit en de omzet niet significant is op het niveau 0,05. Deze vaststelling geldt tevens voor de correlatie tussen de totale administratieve kost en het logaritme van de totale betaalde belastingen.

Tabel 7.7: Correlaties (5 observaties)

			Totadmkost	omzet	logtotbet
Spearman's rho	Totadmkost	Correlation Coefficient	1.000	.800	.600
		Sig. (2-tailed)	.	.104	.285
		N	5	5	5
	omzet	Correlation Coefficient	.800	1.000	.900*
		Sig. (2-tailed)	.104	.	.037
		N	5	5	5
	logtotbet	Correlation Coefficient	.600	.900*	1.000
		Sig. (2-tailed)	.285	.037	.
		N	5	5	5

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

7.4.2 Model 2: Gedesaggreerde administratieve kosten, omzet en gedesaggreerde betaalde belastingen

Omdat de vorige analyse slechts gebaseerd is op vijf observaties, kan er niet geopteerd worden voor een regressieanalyse via de kleinste-kwadratenmethode. Om toch tot een dergelijke analyse over te gaan, worden de gegevens gedesaggreerd. Meerbepaald zal voor iedere bouwonderneming de administratieve kost per belasting evenals de omzet en het betaalde bedrag per belasting opgenomen worden. Op deze manier wordt er gewerkt met 34 observaties.

Opnieuw wordt er vooraf gecontroleerd of de scheefheid van de onafhankelijke variabelen tussen de -1 en de +1 ligt. Voor de omzet blijkt dit het geval te zijn. Voor de onafhankelijke variabele, betaalde belasting, dient verdergegaan te worden met het logaritme.

Tabel 7.8: Scheefheid van de omzet

Descriptive Statistics									
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
omzetdes	34	6466058	5E+007	3E+007	2E+007	-.232	.403	-1.428	.788
Valid N (listwise)	34								

Tabel 7.9: Scheefheid van de betaalde belasting

Descriptive Statistics									
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
bbeldes	34	.00	5600000	508858.9	1345572	3.168	.403	9.992	.788
Valid N (listwise)	34								

In tabel 7.10 is de correlatie tussen de variabelen weergegeven. Hieruit is af te leiden dat er bij een significantieniveau van 1% een relatie bestaat tussen de administratieve

kost en het logaritme van de betaalde belastingen. De relatie tussen de administratieve kosten en de omzet is daarentegen niet significant.

Omdat in het model twee onafhankelijke variabelen opgenomen zijn, kan het probleem van multicollineariteit opduiken. De aanwezigheid van multicollineariteit wijst op een sterke correlatie tussen de twee onafhankelijke variabelen. Een gevolg hiervan is dat de standaardfouten van de geschatte coëfficiënten erg groot zijn en deze schattingen dus niet meer precies zijn.⁶⁹ Wanneer de correlatie coëfficiënt tussen de onafhankelijke variabelen groter is dan 0,8, kan men stellen dat er sprake is van multicollineariteit. In tabel 7.10 wordt duidelijk dat de correlatie coëfficiënt tussen de omzet en het logaritme van de betaalde belasting 0,174 bedraagt. Hieruit volgt dat er in het model, gebaseerd op 34 observaties, geen multicollineariteit optreedt.

Tabel 7.10: Correlaties (34 observaties)

			Correlations		
			beldes	omzetdes	logbbeldes
Spearman's rho	beldes	Correlation Coefficient	1.000	.265	.550**
		Sig. (2-tailed)	.	.130	.001
		N	34	34	34
	omzetdes	Correlation Coefficient	.265	1.000	.174
		Sig. (2-tailed)	.130	.	.326
		N	34	34	34
	logbbeldes	Correlation Coefficient	.550**	.174	1.000
		Sig. (2-tailed)	.001	.326	.
		N	34	34	34

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Hetgeen volgt is de eigenlijke regressieanalyse, gebaseerd op 34 observaties. Uit de ANOVA-tabel kan worden geconcludeerd dat het model significant is op 5%. De bèta-coëfficiënten zijn terug te vinden in tabel 7.12. Voor de variabele log(betaalde belasting) is de bèta-coëfficiënt significant op het niveau van 10%. De parameter voor de variabele omzet is niet significant.

⁶⁹ Gujarati, D, 2002

Tabel 7.11: ANOVA-tabel (34 observaties)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	853202.2	2	426601.112	3.361	.048 ^a
	Residual	3934847	31	126930.534		
	Total	4788049	33			

a. Predictors: (Constant), logbbeldes, omzetdes

b. Dependent Variable: beldes

Tabel 7.12: Bèta-coëfficiënten (34 observaties)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95% Confidence Interval for B	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	-212.724	201.412		-1,06	.299	-623.505	198.058
	omzetdes	5,2E-006	.000	.244	1.488	.147	.000	.000
	logbbeldes	72.585	37.160	.320	1.953	.060	-3.202	148.372

a. Dependent Variable: beldes

Omdat het model in zijn geheel significant is, kan de volgende functie worden opgesteld:

$$\text{Administratieve kost inzake fiscaliteit} = B_0 + B_1 \text{ omzet} + B_2 \log(\text{betaalde belasting}) + \varepsilon$$

$$B_0 = -212,724 = \text{constante}$$

$$B_1 = 5,2 * 10^{-6}$$

$$B_2 = 72,585$$

ε = storingsterm

Deze functie kan als volgt worden geïnterpreteerd:

- Wanneer de omzet bijvoorbeeld toeneemt met 100, resulteert dit in een absolute stijging van de administratieve kost met $100 * (5,2 * 10^{-6}) = 0,00052$ euro.

- Wanneer het bedrag, betaald aan een bepaalde belasting toeneemt met 100, leidt dit tot een procentuele toename van de administratieve kost van deze belasting gelijk aan $72,585 \cdot \log(100) = 145,17\%$.

7.4.3 Model 3: Totale administratieve kost, omzet en totale betaalde belastingen, zonder Edibo

Uit de absolute cijfers bleek dat de waarden voor de onderneming Edibo sterk verschillen ten opzichte van deze van de andere ondernemingen. Vandaar dat er in hetgeen volgt een regressieanalyse wordt uitgevoerd zonder de gegevens van Edibo.

Nog steeds bevindt de scheefheid van de variabele totale betaalde belasting zich niet tussen de -1 en de +1. Er wordt dan ook verdergegaan met het logaritme van deze onafhankelijke variabele.

Tabel 7.13: Scheefheid van de totale betaalde belasting (4 observaties)

Descriptive Statistics									
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std.	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
bbelze	4	51332.95	1E+007	4652851	5793697	1.894	1.014	3.623	2.619
Valid N (listwise)	4								

De correlatie tussen de totale administratieve kost en de omzet enerzijds en de totale administratieve kost en het logaritme van de totale betaalde belasting anderzijds, wordt weergegeven in tabel 7.14. Beide correlaties zijn niet significant op het niveau van 10%.

De correlatie tussen de administratieve kost inzake fiscaliteit en het logaritme van de betaalde belasting is op een niveau van 1% significant. De verbanden tussen de variabelen zijn nu echter minder duidelijk dan bij de desaggregatie met Edibo. Wat betreft de correlatie tussen de twee onafhankelijke variabelen kan gesteld worden dat er geen sprake is van multicollineariteit in dit model. De correlatie coëfficiënt tussen de omzet en het logaritme van het betaalde belastingsbedrag is namelijk 0,211 en dus kleiner dan de kritische waarde van 0,8.

Tabel 7.17: Correlaties (27 observaties)

			beldesze	omzetdesze	logbbeldesze
Spearman's rho	beldesze	Correlation Coefficient	1.000	.134	.557**
		Sig. (2-tailed)	.	.504	.003
		N	27	27	27
	omzetdesze	Correlation Coefficient	.134	1.000	.211
		Sig. (2-tailed)	.504	.	.290
		N	27	27	27
	logbbeldesze	Correlation Coefficient	.557**	.211	1.000
		Sig. (2-tailed)	.003	.290	.
		N	27	27	27

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Er wordt vervolgens overgegaan tot de schatting van het model. Uit de ANOVA-tabel blijkt dat het gedesaggregeerd model zonder Edibo niet significant is op 10%. Uit tabel 7.19 is af te lezen dat ook de bèta-coëfficiënt voor de omzet niet significant is. De bèta-coëfficiënt voor het logaritme van de betaalde belastingen is in dit model, zonder Edibo, wel significant op 10%. Maar aangezien het model in zijn geheel niet significant is, kan geen rekening worden gehouden met de bèta-coëfficiënten.

Tabel 7.18: ANOVA-tabel (27 observaties)

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	674149.9	2	337074.958	2.233	.129 ^a
	Residual	3622098	24	150920.766		
	Total	4296248	26			

a. Predictors: (Constant), logbbeloesze, omzetdesze

b. Dependent Variable: beloesze

Tabel 7.19: Bèta-coëfficiënten (27 observaties)

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95% Confidence Interval for B	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	-116,284	238,569		-,487	,630	-608,666	376,098
	omzetdesze	2,81E-006	,000	,127	,674	,507	,000	,000
	logbbeloesze	80,671	42,570	,358	1,895	,070	-7,190	168,531

a. Dependent Variable: beloesze

7.5 Conclusie

In dit hoofdstuk werden eerst de resultaten uit de interviews geanalyseerd op basis van hun absolute waarden. Vertrekkend van deze gegevens konden geen verbanden worden achterhaald. Het was wel mogelijk om verklaringen voor de verschillen in omvang van de administratieve kost inzake fiscaliteit aan te halen. De belangrijkste oorzaak voor deze verschillen is terug te vinden in de tijdsbesteding aan de administratieve formaliteiten. Vanzelfsprekend speelt ook de variatie in loonkost van de verantwoordelijken een grote rol.

In paragraaf 7.2 werd de administratieve last in relatie tot de betaalde belasting geplaatst. Vervolgens werd er in paragraaf 7.3 nagegaan in welke mate de administratieve last voortvloeiend uit belastingsverplichtingen zich verhoudt tot de omzet. Uit beide analyses konden geen uniforme conclusies worden getrokken.

De verwerking van de gegevens in SPSS leverde één significant model op. Dit model werd bekomen door het uitvoeren van een regressie op de gedesaggregeerde resultaten van de vijf onderzochte bouwondernemingen. Dit model vormt in paragraaf 7.6 de basis voor een extrapolatie naar de Vlaamse bouwsector.

7.6 Extrapolatie

Het onderzoek resulteerde in een administratieve kost voor de vijf bouwondernemingen afzonderlijk. Om een beeld te krijgen van de omvang van de administratieve last voor de Vlaamse bouwsector worden in dit onderdeel de bekomen resultaten geëxtrapoleerd. Het significante model 2 uit paragraaf 7.4 vormt hiervoor het vertrekpunt. Eerst wordt er kort ingegaan op het belang van de bouwsector in Vlaanderen.

De Vlaamse bouwsector telt ongeveer 45.000 professionele bouwbedrijven. In totaal zijn er 145.294 personen in deze sector tewerkgesteld. Hiervan zijn er 28.297 zelfstandig en 116.997 loontrekkend. Naast deze directe tewerkstelling zorgt de bouwsector ook voor een aanzienlijke indirecte tewerkstelling van bijna 100.000 personen. De Vlaamse bouwbedrijven realiseerden in 2004 een omzet van 18,6 miljard euro, dit komt overeen met 60% van de totale omzet van de Belgische bouwnijverheid.⁷⁰

De administratieve kost inzake fiscaliteit voor de Vlaamse bouwsector kan berekend worden door voor iedere belasting de omzet van de bouwsector en het totaal dat deze sector aan deze belasting betaalde, in te vullen in model 2. Zo wordt voor iedere belasting het bedrag aan administratieve kost gevonden. Via het sommeren van deze resultaten wordt de totale administratieve kost voor de Vlaamse bouwsector bekomen.

⁷⁰ www.top100000.be, 2006

De volgende functie kan voor de extrapolatie gehanteerd worden:

Administratieve kost inzake fiscaliteit = $B_0 + B_1 \text{ omzet} + B_2 \log(\text{betaalde belasting}) + \varepsilon$

$B_0 = -212,724 = \text{constante}$

$B_1 = 5,2 * 10^{-6}$

$B_2 = 72,585$

$\varepsilon = \text{storingsterm}$

De omzet voor 2004 bedroeg 18,6 miljard euro. Een navraag bij diverse diensten⁷¹ leverde geen gegevens op over het totaal aan betaalde belastingen door de Vlaamse bouwsector. Wil men de totale administratieve kost inzake fiscaliteit voor de Vlaamse bouwsector kennen, dan dient er nog verder onderzoek gevoerd te worden naar het totaal aan betaalde belastingen voor deze sector.

Een belangrijke opmerking is echter dat het model steunt op de resultaten van slechts vijf gevalstudies. Een onderzoek bestaande uit een groter aantal bouwondernemingen zou zonder twijfel een betrouwbaarder model opleveren.

7.7 Tekortkomingen eigen onderzoek

De bedrijven die het onderwerp uitmaken van dit onderzoek werden gekozen op basis van hun bereidheid tot medewerking. Er werd vastgesteld dat weinig bedrijven er iets voor voelden om tijd voor dit onderzoek vrij te maken. Toch weze hierbij opgemerkt dat enkel Limburgse bouwbedrijven met minimum dertig werknemers werden gecontacteerd. Dit werd bewust gedaan om enerzijds de eigen kosten te beperken en anderzijds omdat de meeste kleinere bouwondernemingen hun fiscale administratie uitbesteden.

⁷¹ Gecontacteerd werden: het NIS, de Vlaamse Confederatie Bouw, Studiedienst van de Bouwunie, VOKA en de Administratie Fiscale Zaken van de Federale overheid.

Rekening houdend met het vorige werden vijf bedrijven gevonden die bereid waren mee te werken en die binnen het, door ons opgestelde, profiel pasten. Bijgevolg kan gesteld worden dat aan de voorwaarde van representativiteit niet voldaan is. Deze kleine steekproef van vijf ondernemingen vormt tevens een beperking voor de schatting van het model in de regressieanalyse.

De berekening van de administratieve kost voor de bedrijfsvoorheffing vormt ook een tekortkoming in dit werk. De onderzochte bedrijven besteden hun loonadministratie, en hierbij hun administratie voor de bedrijfsvoorheffing, uit aan een externe dienst. Omdat het moeilijk is een deel van de loonadministratie toe te schrijven aan de bedrijfsvoorheffing, was een andere werkwijze vereist.

De bouwonderneming Lambert Geerkens vervult als enige de loonadministratie van haar arbeiders intern. Het deel van de loonadministratie dat dit bedrijf aan de bedrijfsvoorheffing besteedt, vormt de basis voor de berekening van de administratieve last van de bedrijfsvoorheffing voor de andere bedrijven. Deze methode is niet de meest ideale, maar vormt toch een goede second-best oplossing.

7.8 Aanbevelingen voor verder onderzoek

In dit onderzoek werd enkel nagegaan welke de omvang is van de administratieve last die Europese, federale en gewestelijke belastingen veroorzaken bij bouwondernemingen. Het loont zeker de moeite om een onderzoek uit te voeren waarin ook de administratieve kosten voortvloeiend uit provinciale en gemeentelijke belastingen worden opgenomen. Op deze manier kunnen regionale verschillen in administratieve lastendruk worden opgespoord.

Een totaalbeeld van de administratieve last kan enkel bekomen worden wanneer, naast fiscale verplichtingen, ook de verplichtingen op het vlak van milieu en tewerkstelling

worden bestudeerd. Een dergelijk onderzoek uitvoeren lijkt dan ook interessant, omdat dit zou kunnen resulteren in een gemiddelde administratieve kost per bedrijf.

De zelfstandigen uit de bouwnijverheid werden in het onderzoek van deze eindverhandeling buiten beschouwing gelaten. Ook op dit vlak is er dus nog plaats voor verder onderzoek.

Tenslotte leidde het gebrek aan informatie omtrent het totaal aan betaalde belastingen door de Vlaamse bouwbedrijven ertoe dat de extrapolatie niet kon uitgevoerd worden. Onderzoek naar de omvang van deze betaalde belastingen is dan ook aangewezen opdat men de administratieve kost inzake fiscaliteit voor de Vlaamse bouwsector kan schatten.

Hoofdstuk 8: De vlaktaks

8.1 Relevantie

Dit hoofdstuk behandelt een maatregel die de administratieve kost inzake fiscaliteit kan beperken. Meerbepaald zal gefocust worden op de vlaktaks, die een alternatief is voor de huidige progressieve inkomstenbelasting met haar vele aftrekposten.

Uit het onderzoek van het Federaal Planbureau uit 2004⁷², dat wordt besproken in hoofdstuk 4, blijkt dat 30% van de totale administratieve kost van 4,91 miljard euro voortvloeit uit fiscale verplichtingen. Deze kost vormt een aanzienlijke last voor de Belgische ondernemingen. Dat België zich reeds bewust is van dit probleem, valt af te leiden uit de vele initiatieven⁷³ van de Staatssecretaris voor administratieve vereenvoudiging. Voortbouwend op de bevindingen van het Federaal Planbureau kan gesteld worden dat deze initiatieven hun effect niet gemist hebben.

Ook een hervorming van het belastingsstelsel kan een vereenvoudiging van de fiscale formaliteiten teweegbrengen. Zo simplificeert een vlaktaks de administratie omtrent de inkomstenbelasting. De invoering van een dergelijk belastingsstelsel dient goed overwogen te worden wegens de drastische impact ervan.

8.2 Oorsprong van de vlaktaks

In de jaren zestig lanceerde Milton Friedman in Chicago het revolutionaire idee van één belastingstarief voor iedereen. Dit idee werd bekend als de vlaktaks, een belastingsstelsel met één tarief waartegen alle inkomens belast worden. De vlaktaks

⁷² De administratieve lasten voor België in het jaar 2004, Federaal Planbureau, 2005

⁷³ Als voorbeeld: Werk VIII, het afschaffen van de papieren attesten overheidsopdrachten, door attesten (RSZ, BTW en neerlegging jaarrekening) elektronisch beschikbaar te maken vragen federale overheidsambtenaren gegevens zelf op. Bedrijven kunnen zo tot 2,8 miljoen euro besparen.

staat tegenover het huidige progressieve systeem waarin het belastingstarief toeneemt naarmate het inkomen stijgt.

In 1985 schreven de Amerikaanse economen, Robert Hall en Alvin Rabushka, het basiswerk over de vlaktaks, 'The Flat Tax'⁷⁴. In hun boek omschrijven de auteurs het concept vlaktaks als een belastingsstelsel met vier kenmerken.

Het eerste kenmerk is dat elke vorm van inkomen één maal en slechts één maal belast wordt. Momenteel worden sommige inkomsten zoals dividenden twee maal belast en andere inkomsten, zoals sommige 'fringe benefits'⁷⁵, helemaal niet belast. Het huidige progressieve belastingsysteem is dus strijdig met het principe van de éénmalige taxatie.

Ten tweede geldt het principe dat de inkomens uniform volgens eenzelfde percentage belast worden. Elk inkomen wordt ondergebracht ofwel als bedrijfsinkomen, ofwel als individueel inkomen. Beide inkomens worden echter tegen hetzelfde tarief belast. Toch is er een onderscheid door het feit dat er een belastingvrije schijf geldt op het individuele inkomen.

Die belastingvrije schijf voor individuen wordt in 'The Flat Tax' als derde kenmerk van het vlaktaksstelsel aangehaald. Onder het vlaktakssysteem zijn er dan ook gezinnen met een lager inkomen, die vrijgesteld zijn van belastingen. Families met een inkomen hoger dan de vrijstelling betalen enkel belasting op het gedeelte van hun inkomen bovenop deze vrijstelling.

Dat het inkomen van vennootschappen en individuen verschillend wordt behandeld halen de auteurs aan als vierde kenmerk. In het vlaktaksstelsel van Hall en Rabushka

⁷⁴ Gepubliceerd door Hoover Institution Press Publication, Stanford, 1985

⁷⁵ Beloningen in natura zoals bijvoorbeeld: het door de werkgever georganiseerde gratis opvang van kinderen, sinterklaasfeestjes, het kostenloze collectieve vervoer en geschenken ter gelegenheid van pensionering, huwelijk of geboorte (www.gva.be, 2005)

worden onder het individuele inkomen enkel lonen, wedden en pensioenen begrepen. Inkomen dat verkregen werd uit dividenden, intresten of fringe benefits worden op individueel niveau niet belast omdat de belasting ervan reeds gebeurde op het bedrijfsniveau. Omdat naast de persoonlijke vrijstelling geen andere aftrekken of vrijstellingen in aanmerking worden genomen, is het belastbaar inkomen van families gewoonweg de som van hun lonen, wedden of pensioenen verminderd met de persoonlijke vrijgestelde schijf.

Individueel inkomen = Vlaktakstarief x [lonen, wedden, pensioenen – persoonlijk vrijgestelde schijf]

Het inkomen van vennootschappen, het bedrijfsinkomen, omvat alle inkomsten die geen lonen, wedden of pensioenen zijn. Er zijn geen verminderingen voorzien voor intresten of dividenden. Het bedrijfsinkomen wordt berekend door te vertrekken van de verkoopsinkomsten en hiervan de volgende drie posten in mindering te brengen: de lonen, wedden en pensioenen betaald aan de werknemers; de kostprijs van de aankoop van grondstoffen; de investeringskosten in vaste activa.⁷⁶

Bedrijfsinkomen = Vlaktakstarief x [verkoopsopbrensten – (lonen, wedden, pensioenen + grondstoffen + investeringskosten)]

⁷⁶ The Economist magazine, 2005

8.3 Gevolgen van de invoering van een vlaktaks

8.3.1 Effect op de inkomsten van de overheid

Onderzoek Decoster en Van Camp

In 2005 onderzochten Decoster en Van Camp⁷⁷ het effect van de invoering van een vlaktaks in België aan de hand van vier simulaties. Opgemerkt dient te worden dat de auteurs geen rekening houden met mogelijke terugverdieneffecten van de vlaktaks via een hoger aanbod van arbeid en vermindering van de ontduiking.

In een eerste simulatie gaat men uit van een vlaktaks van 25% zonder vrijstellingen en aftrekposten. In dit geval zouden de belastingsbetalers die zich in het onderste deciel bevinden, met andere woorden de 10% laagste belastingbetalers, 24% minder netto inkomen overhouden dan nu. De belastingbetalers uit het hoogste deciel zouden er met 17% op vooruit gaan. Het spreekt voor zich dat een dergelijke belasting niet zou aanvaard worden door de bevolking. Voor de overheid zou deze belasting echter leiden tot een opbrengstvermeerdering van 2,1 miljard euro.

Een vlaktaks met een tarief van 25% en een behoud van de vrijgestelde inkomensschijf, het belastingssysteem dat Hall en Rabuska voor ogen hebben, wordt bestudeerd in simulatie twee. In deze situatie gaan de lagere inkomensklassen er minder op achteruit, maar de hogere inkomensklassen genieten nog altijd van een forse verlaging. Dit stelsel is voor de overheid minder gunstig omdat belastingsontvangsten in dit geval dalen met 9 miljard euro.

Een derde simulatie beschouwt een tarief van 25% en behoudt de vrijgestelde inkomensschijf en alle aftrekposten. In deze simulatie gaat enkel de overheid er op achteruit. Zij verliest 13 miljard euro aan ontvangsten.

⁷⁷ 'Hoe vlak is onze taks? Is een vlaktaks "fair"?', www.econ.kuleuven.ac.be, 2005

Het laatste model hanteert een eenvormige aanslagvoet van 35% en behoudt de vrijgestelde inkomensschijf en de bestaande aftrekken. Wanneer men dit stelsel toepast zijn de herverdelingseffecten minder dramatisch, maar de opbrengst van de belasting voor overheid gaat nog altijd met 4 miljard euro omlaag.

In tabel 8.1 ziet men dat de overheid in drie van de vier simulaties belastingsontvangsten verliest. Dit kan opgevangen worden door oftewel de overheidsuitgaven te verlagen oftewel elders middelen te zoeken, bijvoorbeeld via verhoging van de indirecte belastingen of de sociale zekerheidsbijdragen.

Tabel 8.1: Invloed van de vlaktaks op de belastingsontvangsten van de overheid

Simulatie	In %	In miljard euro
25%, geen vrijstellingen	6,3	2,1
25%, enkel vrijgesteld minimum	-26,8	-8,9
25%, vrijgesteld minimum en aftrekposten	-38,2	-12,7
35%, vrijgesteld minimum en aftrekposten	-11,9	-4

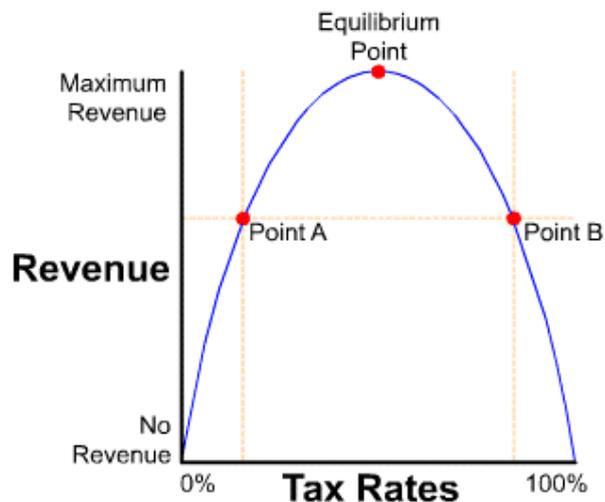
Bron: 'Hoe vlak is onze taks? Is een vlaktaks "fair"?', Decoster en Van Camp, 2005

Om de effecten van de vlaktaks correct in te schatten moet de opbrengstneutraliteit als basis genomen worden. Dit betekent dat de invoering van een eenvormig tarief dezelfde opbrengsten voor de overheid genereert als het huidige systeem. Wanneer een vrijgestelde schijf, maar geen aftrekken in rekening worden gebracht is, volgens Decoster en Van Camp, een tarief van 34% vereist om opbrengstneutraliteit te realiseren. Bij een behoud van alle aftrekken en vrijstellingen stijgt het tarief tot 40%. Een opbrengstneutrale vlaktaks kan volgens de onderzoekers enkel bereikt worden wanneer een relatief hoge belastingvoet wordt gehanteerd.

Theorie van Laffer

De bevindingen uit het onderzoek van Decoster en Van Camp stroken niet met de theorie van Arthur Laffer. Deze Amerikaanse econoom toonde het verband aan tussen de belastingsvoet opgelegd door de overheid en de door haar ontvangen belastingsinkomsten. Volgens Laffer gaat een daling van de belastingsvoet niet automatisch gepaard met een daling van de overheidsinkomsten. De naar hem genoemde Laffer-curve toont de trade-off tussen het belastingtarief en de belastingsinkomsten. Deze curve wordt weergegeven in figuur 8.1.

Figuur 8.1: De Laffer-curve

Bron: www.dalefranks.com, 2006

De Laffer-curve laat zien dat tot een bepaald belastingstarief, overeenstemmend met het evenwichtspunt, verhoogde belastingen zouden leiden tot verhoogde inkomsten voor de overheid. Als dit punt echter reeds bereikt is dan zou een verdere verhoging van de belastingsvoet leiden tot een daling van de overheidsinkomsten. Deze daling kan men verklaren door een verminderde prikkel tot werk en productie en door een toename in belastingontduiking.

Uit de analyse van de Laffer-curve leidt men af dat de overheid hetzelfde inkomen uit belastingen kan verwerven op twee verschillende manieren. Enerzijds door het opleggen van een laag belastingstarief, overeenstemmend met het punt A geprojecteerd op de horizontale as. Anderzijds leidt een tarief met een percentage dat overeenstemt met een punt B tot hetzelfde niveau van belastingsontvangsten. Dit kan men verklaren door het feit dat bij een hoger belastingstarief minder mensen bereid zijn om te gaan werken en de overheid bijgevolg minder ontvangsten uit haar inkomstenbelastingen zal verwerven.

Wil men een efficiënte belastingshervorming doorvoeren, dient men vooreerst zijn positie op de Laffer-curve te kennen. Indien het huidige belastingstarief lager is dan het tarief in overeenstemming met met het evenwichtspunt, kan men de overheidsinkomsten uit belastingen verhogen door een hogere belastingsvoet te zetten. Wanneer het belastingspercentage echter hoger is dan dit tarief, dan kan de overheid haar belastingsinkomsten laten toenemen door het belastingstarief te verminderen. Dit blijkt ook uit figuur 8.1.⁷⁸

Voorstanders van de vlaktaks beweren dat het huidige belastingstarief zich boven het evenwichtstarief bevindt. Zij zijn er dus van overtuigd dat een lagere belastingsvoet de inkomsten van de overheid zal doen toenemen. Dit omdat de bevolking een grotere stimulans tot werken en investeren zal hebben bij een lager belastingstarief.

8.3.2 Eenvoud

Vanuit het standpunt van deze eindverhandeling kan de eenvoud van het systeem gezien worden als het belangrijkste voordeel van de vlaktaks. Dit voordeel is tweeledig. Enerzijds valt de discussie over de rechtvaardige definitie van het belastbaar inkomen voor een groot deel weg. Zo is het bijvoorbeeld van geen belang of het inkomen van verschillende gezinsleden afzonderlijk of gezamenlijk belast wordt.

⁷⁸ www.flattax.ch, 2006

Ook is bij het systeem van de vlaktaks een cedulaire belasting⁷⁹ equivalent aan een globale belasting. Anderzijds leidt het schrappen van diverse aftrekposten tot een eenvoudig in te vullen en te controleren belastingsaangifte.

Men mag er niet aan twijfelen dat de vlaktaks leidt tot een grotere eenvoud en lagere administratieve kosten. Toch mag men deze vereenvoudiging niet overschatten. Algemeen kan men stellen dat de complicatie voor de belastingplichtige en de fiscus namelijk niet volgt uit het aantal aanslagvoeten, maar wel uit de ingewikkelde regelgeving omtrent de vrijstellingen en aftrekposten.

8.3.2 Herverdelingseffect

Eén van de basisopdrachten van de overheid is zorgen voor een herverdeling van de beschikbare middelen. De belastingspolitiek is een belangrijk instrument om deze opdracht te realiseren. Het onderzoek van André Decoster en Guy Van Camp bestudeerde het herverdelingseffect van de vlaktaks via de Gini-coëfficiënt. Deze coëfficiënt meet de mate van inkomensongelijkheid en ligt tussen nul en één. Bij een Gini-coëfficiënt van nul heeft iedereen hetzelfde inkomen. Een waarde van één betekent dat één iemand alle inkomen heeft. In het aanslagjaar 2002 was de Gini-coëfficiënt vóór belasting in België 0,416. Na belasting daalde de coëfficiënt tot 0,330. Dit komt overeen met een herverdelingseffect van 20%. Een vlaktaks vermindert het herverdelingseffect aanzienlijk. De onderzoekers concludeerden dat het herverdelingseffect terugvalt op 6% wanneer men een vlaktaks van 25% zonder aftrekposten doorvoert. Het verlies aan herverdeling is minder wanneer de vrijgestelde schijf en de aftrekken worden behouden.⁸⁰

⁷⁹ Aparte belastingen op welbepaalde categorieën van inkomsten.

⁸⁰ www.econ.kuleuven.ac.be, 2006

Voorstanders van de vlaktaks beweren echter dat de invoering van één belastingstarief rechtvaardiger is dan het huidige systeem⁸¹. In het actuele stelsel is de impliciete marginale belastingsvoet namelijk het hoogst bij de lagere inkomsten en middengroepen.

Het huidige progressieve belastingstelsel gaat uit van het draagkrachtbeginsel. Dit wil zeggen dat 'de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen'. Het draagkrachtbeginsel komt het duidelijkst tot uiting in een progressief belastingsstelsel. Maar progressiviteit kan ook op een andere manier dan met oplopende marginale tarieven bereikt worden, zo ook in een vlaktaksstelsel met kortingen en vrijstellingen. Het argument dat een vlaktaks niet rechtvaardig zou zijn, wordt ontkracht door de aanwezigheid van een belastingvrije schijf.

8.3.3 Vermindering belastingontduiking

Het derde argument voor de invoering van een vlaktaks is een vermindering van de belastingontduiking. Een lagere aanslagvoet zal de neiging tot frauderen verminderen. De vlaktaks zal zichzelf voor een deel terugfinancieren omdat het zwarte circuit zal ingeperkt worden door het lagere belastingtarief.

8.3.4 Marginale belastingsdruk

Bij een vlaktaks is de marginale belastingsdruk constant dit wil zeggen dat van iedere extra euro die men verdient, altijd evenveel belasting wordt afgedragen. Extra inspanning loont dus. Dit in tegenstelling tot het progressieve tarief waarbij de marginale druk toeneemt bij een hoger inkomen. Een positief gevolg van de invoering van een vlaktaks is bijgevolg een hogere bereidheid van de actieve bevolking tot het leveren van extra werkinspanningen.

⁸¹ oldfraser.lexi.net, 2006

8.3.5 Buitenlandse investeringen

Vele Belgische werknemers zijn voor hun job afhankelijk van buitenlandse investeringen, zo houden bijvoorbeeld investeringen uit de Verenigde Staten 141.000 mensen aan de slag in België. Het imago van ons land bij buitenlandse investeerders is er de laatste jaren op achteruit gegaan. Wat betreft directe investeringen uit de VS in EU-landen, nam België in 2005 een tiende plaats in. In 1999 was België nog vijfde. Een verklaring van deze achteruitgang ligt mogelijk in de hoge loonkosten en het hoge tarief van de vennootschapsbelasting.⁸²

Landen die reeds een vlaktaks ingevoerd hebben, zagen de buitenlandse investeringen toenemen, hetgeen de economische groei ten goede kwam. Zo zag Estland, de Europese pionier van de vlaktaks, haar BNP sinds 1997 jaarlijks met 6% toenemen. In 2003 kon meer dan een tiende van het Estse BNP toegeschreven worden aan directe buitenlandse investeringen.⁸³

De successen die Estland met haar vlaktaks op economisch gebied boekte, werkten aanstekelijk voor de buurlanden Letland en Lithouwen om ook één belastingtarief in te voeren. Deze landen zagen de laatste drie jaren hun BNP groeien met 5,6%.

Met de strijd om het binnenhalen van bedrijven komt ook de individuele inkomstenbelasting onder druk te staan. Wanneer ondernemingen aan een lager belastingtarief onderworpen zijn, zullen meer mensen een vennootschap oprichten om te ontsnappen aan de inkomstenbelasting.

⁸² Survey on US Direct Investment, 2004/2005: onderzoek betreffende directe investeringen uit de VS, uitgevoerd in opdracht van de Amerikaanse Kamer van Koophandel in België (AmCham Belgium) (www.amcham.be, 2006)

⁸³ www.ntu.org, 2006

8.4 Toepassingen van de vlaktaks

Estland was het eerste Europese land dat een vlaktaks invoerde, dit gebeurde in 1994. Een eenvormig tarief van 26% verving de drie tarieven van de personenbelasting en een heffing op de winstbelasting. Andere Oostbloklanden volgden het voorbeeld van Estland. Een overzicht van het jaar van introductie en het tarief van de vlaktaks op het inkomen van personen en vennootschappen volgt in tabel 8.2.

Tabel 8.2: Vlaktakstarieven personen- en vennootschapsbelasting in %

Land	Introductiejaar	Tarief personen- belasting in %	Tarief vennootschaps- belasting in %
Estland	1994	26	24
Litouwen	1994	33	15
Letland	1995	25	15
Rusland	2001	13	24
Servië	2003	14	14
Oekraïne	2004	13	25
Slowakije	2004	19	19
Georgië	2005	12	20
Roemenië	2005	16	16

Bron: The Economist, 'The case for flat taxes, 2005

Een tendens tot vermindering van het aantal aanslagvoeten in de personenbelasting en verlaging van de marginale tarieven, is de laatste decennia ook in de Westerse landen waarneembaar. Zo bracht Nederland het maximale tarief van 72% in 1990 terug tot 52% in 2001. Ook in België verminderde werd het aantal aanslagvoeten verminderd en daalde het marginale belastingstarief van 70% in 1988 tot 50% vanaf 2003. Van de Westerse landen komt het Verenigd Koninkrijk het dichtst in de buurt van een vlaktaks. Zij kennen het systeem van de zogenaamde fairtaks, met twee

tarieven 25% en 40%. Dit systeem wordt vaak gezien als een tussenstap naar de vlaktaks. Ook in de Duitse verkiezingscampagne van 2005 kwam de vlaktaks ter sprake. De CDU (Christlich Demokratischen Union Deutschlands) schoof deze naar voren als een mogelijke stimulans voor de economische activiteit.⁸⁴

In mei 2005 haalde senator Dedecker de actualiteit in België met zijn voorstel tot invoering van een vlaktaks. Hij omschrijft het concept van de vlaktaks als volgt: "De vlaktaks is eenvoudig: er is maar één belastingtarief op alle inkomens. Dat is bovendien een laag tarief: 25 tot maximum 35 procent. Voor de rest geen gezever: geen aftrekposten en geen toemaatjes (subsidies) meer. Ontwijking wordt onmogelijk, of op zijn minst oninteressant. De burger betaalt minder, de staat ontvangt meer."⁸⁵

Op het VLD-congres van 20, 21 en 22 mei 2005 kreeg de formule van de fairtaks, als overgangsmaatregel naar de vlaktaks, heel wat aanhang. De liberalen pleiten voor een fairtaks op het niveau van de personenbelasting. VLD-Vivant wil slechts twee aanslagvoeten overhouden, een van 20 procent en een van 40 procent.

De belangrijkste motivatie tot invoering van de vlaktaks is de internationale concurrentie. Europa kent een hevige concurrentie in de belastingtarieven voor ondernemingen. Zo hebben Nederland en Duitsland hun tarieven al verlaagd en zijn bereid nog verdere tariefverminderingen door te voeren. Frankrijk daarentegen is een andere mening toegedaan. President Chirac heeft namelijk al gedreigd dat landen met te lage belastingen voor bedrijven geen Europese steun zullen ontvangen. Deze landen zijn zelf verantwoordelijk voor de daling in hun belastingsinkomsten en zouden volgens Chirac daarom Europees geld moeten krijgen.⁸⁶

⁸⁴ Boelaert, 2005

⁸⁵ jmdedecker.com, 2006

⁸⁶ Moes, 2006

8.5 Conclusie vlaktaks

De invloed van de introductie van een belastingssysteem met één tarief op de overheidsontvangsten is moeilijk voorspelbaar. In de landen die reeds een vlaktaks invoerden, was het effect op de inkomsten van de overheid echter toch positief.⁸⁷

Dat een vlaktakssysteem de belastingsadministratie aanzienlijk beperkt, kan niet ontkend worden. Doch deze vereenvoudiging zal naar alle waarschijnlijkheid tegenstand krijgen van de fiscaal adviseurs. Hun taak wordt immers erg beperkt bij een vlaktaks. De aangiftes worden beknopter en daardoor eenvoudiger in te vullen en te controleren.

De huidige progressieve inkomstenbelasting kent vele aftrekposten en vrijstellingen ter bescherming van de lagere inkomensklassen. Hoewel bij een vlaktaks de aftrekken in grote mate geschrapt worden, blijft de rechtvaardigheid gewaarborgd door het behoud van een persoonlijke vrijgestelde schijf.

De toepassing van een vlaktaks leidt, in tegenstelling tot de huidige progressieve inkomstenbelasting, tot een constante marginale belastingsdruk. Dit zal tot gevolg hebben dat de motivatie van de actieve bevolking om een extra uur te werken groter zal zijn.

De belastingspolitiek is een van de belangrijkste determinanten van het investeringsklimaat van een land. Een vlaktaks met een lagere belastingsvoet dan het huidige tarief van de vennootschapbelasting zal de aantrekkingskracht van België op buitenlandse investeerders verbeteren.

De omschakeling van de huidige progressieve inkomstenbelasting naar een vlaktaks is zonder twijfel een drastische hervorming. Gezien het onderwerp van deze

⁸⁷ Boelaert, 2005

eindverhandeling zou een invoering van een vlaktaks een positieve ingreep zijn. Dit omdat het de administratieve lasten aanzienlijk terugdringt, zowel voor bedrijven als voor de overheid.

Bibliografie

Boeken

Boelaert, R., (2005), 'Syllabus overheidsgedrag, economische aspecten', Diepenbeek, UHasselt

Couturier, J. en Peeters, B., (2003), '*Belgisch Belastingrecht in hoofdlijnen*', Antwerpen, Maklu

Gujarati, D., (2002), 'Basic econometrics', Singapore, McGraw-Hill Book Co.

Haelterman, A., Maes, L. en Van Orshoven, P., (2005), '*Codex Fiscaal recht*', Brugge, die Keure

Heeren, G. en Matheï, S., (2006), 'Fiscaal Recht: Fiscaliteit en Personenbelasting', Diepenbeek, UHasselt

Matthijs, H., Naert, F. en Vuchelen, J., (2004), '*Handboek openbare financiën*', 2004, Antwerpen, Intersentia

Mercken, R. en Siau, C., (2004), '*Boekhouding en financiële rapportering boek 2*', Antwerpen, Garant

Mertens, K., (2005), 'Meetresultaten Kafka-realisatie R.015, Invoering elektronische facturen', Brussel

Moesen, W. en Van Rompuy, V., (1980), '*Inleiding tot de openbare financiën*', Leuven, Acco

De Tijd, (2005), *'de Belasting Almanak'*, Antwerpen, Uitgeverij TIJD NV

Artikels

De Standaard, (2005), *'Nagel de vlaktaks niet aan de schandpaal'*, de Standaard, Groot-Bijgaarden, 27 mei, p.40

De Tijd, (2005), *'Internetaangifte versnelt afrekening belastingen niet'*, de Tijd, Groot-Bijgaarden, 17 november, p.1

The Economist magazine, (2005), *'The Flat Tax Revolution - Towards simpler, fairer and better taxes'*, The Economist magazine, Londen, 14 april, p.9

The Economist magazine, (2005), *'The case for flat taxes'*, The Economist magazine, Londen, 14 april, p.63-65

Trouw, (2005), *'Eén belastingtarief/De vlaktaks rukt op'*, Trouw, Amsterdam, 9 februari, p.5

Internetadressen

Accountancy, <http://www.accountancy.be/ned/fiscaliteit_btw.aspx>

American Chamber of Commerce in Belgium

<http://www.amcham.be/pub/press_release/press_release.php?Action=view&id=4>

Belastingaangifte, <<http://www.gva.be/dossiers/-b/belastingen2003/belast15.asp>>

Belastingdienst,

<<http://www.belastingdienst.nl/zakelijk/omzetbelasting/ob06/ob06-01.html>>

BKM, <<http://www.bkm.be/bkm/referentiesDetail.aspx?ID=48>>

Boflex, <<http://www.boflex.be/nederlands/home.htm>>

Cooremans, <<http://www.cooremans.be/home.asp?page=53>>

De administratieve lasten in België voor het jaar 2000,
<<http://www.wetsmatiging.be/MFiles/Federaal%20planbureau%202000.pdf>>

De administratieve lasten in België voor het jaar 2002,
<<http://www.plan.be/nl/pub/pp/PP094/PP094nl.pdf>>

De administratieve lasten in België voor het jaar 2004,
<<http://www.simplification.fgov.be/doc/1135072030-6065.pdf>>

De (over)last van administratie lasten, <<http://www.eim.net/pdf-ez/M200504.pdf>>

Dexia, <<http://www.dexia.be/auto/nl/costs/taxe.asp>>
Federale Overheidsdienst Economie,
<http://mineco.fgov.be/redirect_new.asp?loc=/enterprises/vademecum/Vade11_nl-06.htm>

Edibo, <<http://www.edibo.be/>>

Federale Overheidsdienst Economie,
<http://mineco.fgov.be/redirect_new.asp?loc=/enterprises/vademecum/Vade12_nl.htm>

Federale Overheidsdienst Financiën,
<http://fiscus.fgov.be/interfainvnl/Vragen/Onr_voorheffing.htm>

Fiscale informatie: BTW, <http://www.nkvk.be/17fiscaal/17a_btw.asp>

Fiscale informatie: Douanerechten,
<http://www.nkvk.be/17fiscaal/17c_duanerechten.asp>

Fiscale informatie: Accijnzen, <http://www.nkvk.be/17fiscaal/17b_accijnzen.asp>

Flat tax – The British Case,
<<http://www.flattax.ch/content/Pdf/UK%20Flat%20Tax.pdf>>

'Hoe vlak is onze taks? Is een vlaktaks "fair"?',
<<http://www.econ.kuleuven.ac.be/ew/academic/econover/Papers/vlaktaks.pdf>>

How structural costs imposed on U.S. manufacturers harm workers and threaten competitiveness, <http://www.nam.org/s_nam/docs/227600/227525.pdf>

Kafka, <<http://www.kafka.be/showpage.php?iPageID=81&sLangCode=NL>>

Kafka, <<http://www.kafka.be/showpage.php?iPageID=142>>

Kafka werkt, <<http://www.kafka.be/doc/1147339101-6777.pdf>>

Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit Rechtsgeleerdheid,
<<http://www.law.kuleuven.ac.be/iir/nl/wp/WP/WP50ed2.pdf>>

Laffer-curve, <<http://www.dalefranks.com/images/laffer.gif>>

Lambert Geerkens, <<http://www.lambertgeerkens.be/company2.htm>>

Manufacturing in America,

<<http://www.ita.doc.gov/media/Publications/pdf/manuam0104final.pdf>>

Meten is Weten,

<http://www.administratievelasten.nl/default.asp?CMS_TCP=tcpAsset&id=4B6F2FCA2EAE4A29838DE355F472E66F>

Mobiel Vlaanderen,

<[http://www.mobielvlaanderen.be/mobiliteitsbeleid/samenwakkoord18juli2002.php](http://www.mobielvlaanderen.be/mobiliteitsbeleid/samenwakkkoord18juli2002.php)>

Nationale Ondernemersenquête,

<<http://www.trends.be/attachments/2006/w11/Ondernemersenquête.pps>>

National Taxpayers Union Foundation,

<http://www.ntu.org/main/press.php?PressID=766&org_name=NTUF>

Nieuws voor Vlaamse overheidsmanagers,

<<http://www2.vlaanderen.be/ned/sites/snelinfo/snelinfo2004/>>

Onroerende voorheffing,

<<http://www.onroerendevoorheffing.be/Et0110.jsp?Pn=20021011075618>>

Removing obstacles to growth: an overview,

<<http://rru.worldbank.org/Documents/DoingBusiness/Intro.pdf>>

Presscenter, <<http://presscenter.org/archive/other/106908/?language=FR>>

Tax compliance costs: research methodology and empirical evidence from Australia,

<[http://ntj.tax.org/wwtax/ntjrec.nsf/08044A4AEB96D54B85256AFC007F2302/\\$FILE/v53n2229.pdf](http://ntj.tax.org/wwtax/ntjrec.nsf/08044A4AEB96D54B85256AFC007F2302/$FILE/v53n2229.pdf)>

The Fraser Institute,

<http://oldfraser.lexi.net/publications/critical_issues/2001/flat_tax/section_06.html>

Trends top 100.000,

<<http://www.top100000.be/ontop/default.asp?srt=bouw&home=&isectionid=1007&iarticleid=34980&language=N>>

The income tax compliance burden on Canadian big business, <<http://dsp-psd.pwgsc.gc.ca/Collection/F21-4-97-2E.pdf>>

Vandersanden Steenfabrieken,

<<http://www.vandersanden.be/content/vandersanden/site/?id=3365>>

Voka-studie 03, <http://www.voka.be/files/bestanden/VOKA_03.pdf>

Wegwijs in de Douane en Accijnzen,

<<http://minfin.fgov.be/portail1/nl/brochure/publicaties/pdf/WegwijsDouane2004.pdf>>

Bijlagen

Bijlage 1: Federale en Vlaamse belastingen

Bijlage 2: Terminologie in Nederland

Bijlage 3: De XII Werken

Bijlage 4: 121 gerealiseerde projecten

Bijlage 5: Onderzoeksresultaten

5.1 Begeleidende informatie bij onderzoeksresultaten

5.2 Onderzoeksresultaten Lambert Geerkens

5.3 Onderzoeksresultaten Edibo

5.4 Onderzoeksresultaten Bouwexpo Paesen

5.5 Onderzoeksresultaten Vandersanden Steenfabrieken

5.6 Onderzoeksresultaten Boflex

Bijlage 6: Administratieve kost inzake fiscaliteit in verhouding tot de betaalde belastingen

6.1 Administratieve kost inzake fiscaliteit van Lambert Geerkens in verhouding tot de betaalde belastingen

6.2 Administratieve kost inzake fiscaliteit van Edibo in verhouding tot de betaalde belastingen

6.3 Administratieve kost inzake fiscaliteit van Vandersanden Steenfabrieken in verhouding tot de betaalde belastingen

6.4 Administratieve kost inzake fiscaliteit van Bouwexpo Paesen in verhouding tot de betaalde belastingen

6.5 Administratieve kost inzake fiscaliteit van Boflex in verhouding tot de betaalde belastingen

Bijlage 1: Federale en Vlaamse belastingen

Federale belastingen

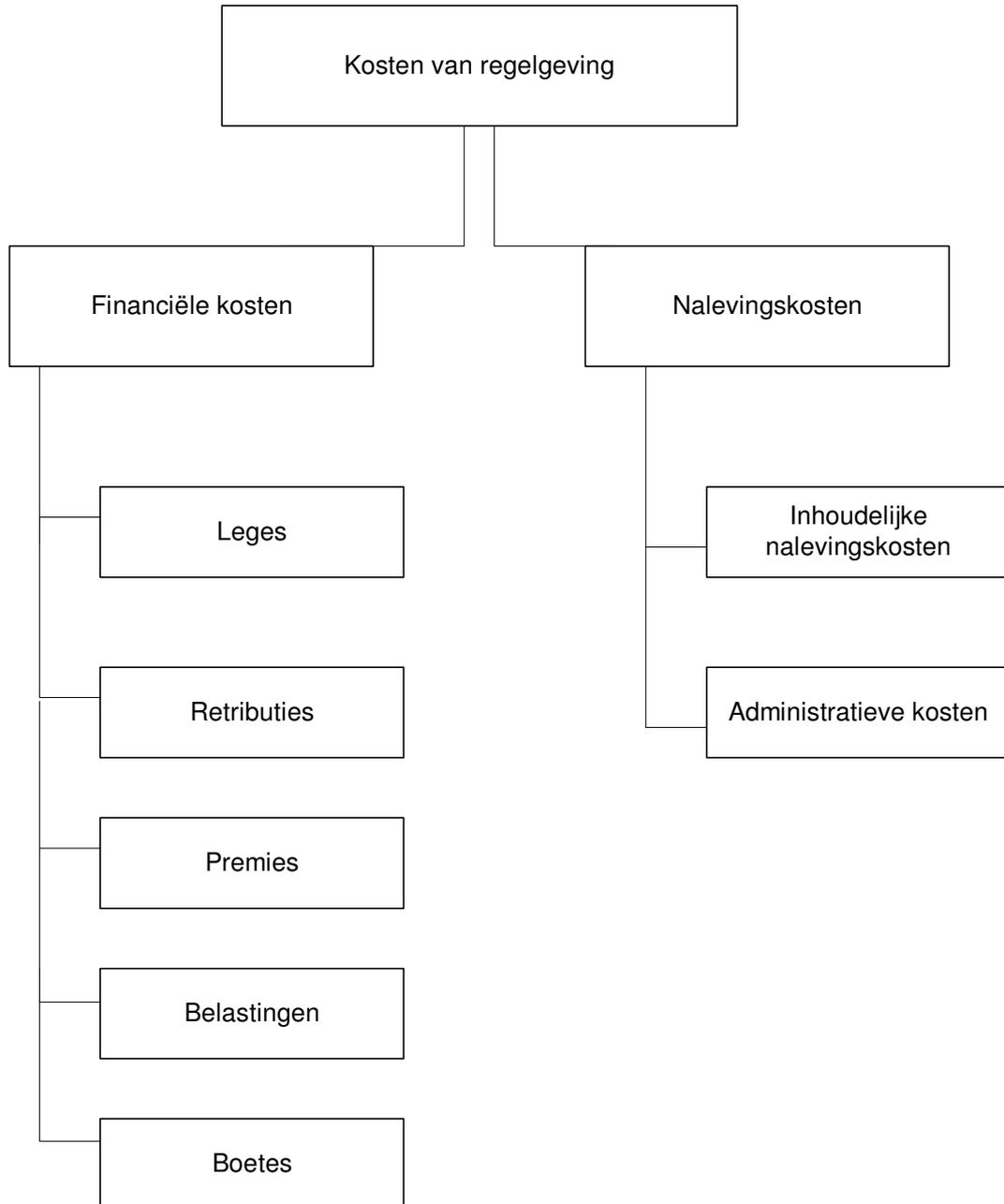
- Personenbelasting
- Vennootschapsbelasting
- Rechtspersonenbelasting
- Belasting der niet-inwoners
- BTW
- Bedrijfsvoorheffing
- Roerende voorheffing
- Belasting op het spel en de weddenschappen
- Belasting op de automatische ontspanningstoestellen
- Accijnscompenserende belasting
- Hypotheekrechten
- Griffierechten
- Zegelrechten
- Met het zegel gelijkgestelde taksen
- Taks tot vergoeding van de successierechten
- Jaarlijkse taks op de collectieve beleggingsinstellingen, op de kredietinstellingen en op de verzekeringsondernemingen
- Jaarlijkse taks op de coördinatiecentra
- Douanerechten
- Accijnzen
- De vergunningstaks op de slijterijen van geestrijke dranken
- Milieutaksen

Vlaamse "eigen belastingen"

- Vaste afvalstoffenheffing
- Belasting op oppervlaktewateren
- Belasting op watervang en visverloven
- Heffing op grondwaterwinning
- Heffing op verontreiniging door meststoffen
- Belasting op afgifte van jachtverloven en jachtvergunningen
- Dossiertaks en dossierrecht voor milieuvergunning
- Grindheffing
- Heffing op leegstaande op verwaarloosde bedrijfsruimten
- Planbatenheffing
- Enz.

Vlaamse belastingen in de zin van de Bijzondere Financieringswet van 13 juli 2001

- De belasting op spelen en wedden
- De belasting op de automatische ontspanningstoestellen
- De openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken
- Het successierecht van rijksinwoners en het recht van overgang bij overlijden van niet-rijksinwoners
- De onroerende voorheffing
- Het registratierecht op de overdrachten ten bezwarende titel van in België gelegen onroerende goederen
- Het registratierecht op (a) de vestiging van een hypotheek op een in België gelegen onroerend goed en (b) de verdelingen en omzettingen van in België gelegen onroerende goederen
- Het registratierecht op de schenkingen onder de levenden van roerende en onroerende goederen
- De verkeersbelasting op de autovoertuigen
- De belasting op de inverkeerstelling
- Het eurovignet

Bijlage 2: Terminologie in Nederland

Bijlage 3: De XII Werken

Voor elk van de XII Werken worden beknopt de volgende elementen weergegeven:

- voorwerp;
- doelgroep;
- vereenvoudigingseffect;
- globale timing.

Werk I: Afschaffing van het getuigschrift van goed zedelijk gedrag

Voorwerp

Het afschaffen van het getuigschrift van goed zedelijk gedrag en vervanging door een raadpleging van het centraal strafregister.

Doelgroep

Dit vereenvoudigingsproject raakt vele doelgroepen, met name burgers, bedrijven, gemeentebesturen en lokale politie. Het spaart hen allemaal immers veel tijd en kosten uit.

Vereenvoudigingseffect

Door de afschaffing van getuigschrift van goed zedelijk gedrag worden enkele honderdduizenden verplaatsingen van en naar de Belgische gemeentehuizen overbodig.

Globale timing

De eerste fase van dit project, nl. online toegang tot het Centraal Strafregister voor een eerste reeks belangrijke federale overheidsdiensten, is reeds in de loop van 2004 gerealiseerd.

Werk II: Afschaffing van de eensluidend verklaring

Voorwerp

Het afschaffen van de verplichting om kopies van officiële documenten, bestemd voor federale instanties, voor eensluidend te verklaren en vervangen door de mogelijkheid om gewone kopies van officiële stukken voor te leggen.

Doelgroep

Burgers, bedrijven en gemeentebesturen hebben baat bij dit vereenvoudigingsproject.

Vereenvoudigingseffect

In geval van medewerking van Gewesten en Gemeenschappen worden 660.000 verplaatsingen van en naar gemeentehuizen overbodig.

3.2.5. Globale timing:

De afschaffing van de eensluidend verklaring werd gerealiseerd op 31 maart 2004. De formele ex post aanpassing van alle wettelijke en reglementaire teksten was voorzien tegen 31 maart 2006.

Werk III: Afschaffing van de stempelcontrole

Voorwerp

Het afschaffen van de stempelcontrole voor werklozen.

Doelgroep

Werkzoekenden, gemeentebesturen en verschillende administraties hebben baat bij dit vereenvoudigingsproject.

Vereenvoudigingseffecten

De realisatie van dit project heeft als gevolg dat ongeveer enkele miljoenen individuele stempelcontroles per jaar afgeschaft worden. Dit levert een potentiële besparing op voor de gemeenten die kan worden geraamd op minstens 5 miljoen euro op jaarbasis.

Globale timing

De realisatie van dit project vond plaats op 15 december 2005.

Werk IV: Afschaffing van de fiscale zegels bij aanvraag rijbewijs

Voorwerp

Het afschaffen van fiscale zegels te plakken op elke aanvraag betreffende het rijbewijs en het vervangen ervan door klassieke betalingsmiddelen.

Doelgroep

De gemeentebesturen en alle burgers vanaf 16 jaar voor rijbewijzen voor bromfietsen, vanaf 17 jaar voor leervergunningen en vanaf 18 jaar en ouder voor rijbewijzen

Vereenvoudigingseffect

Bijna 520.000 personen zullen de dubbele verplaatsing om enerzijds fiscale zegels te kopen en anderzijds naar het gemeentehuis te gaan niet meer moeten doen.

Timing

De afschaffing van fiscale zegels en de vervanging door klassieke betaalmiddelen trad in werking vanaf 1 januari 2006.

Werk V: Uitbreiding Tax-on-Web en voorafinvulling belastingaangifte

Voorwerp

Toelaten aan de belastingbetaler die verplicht is deel II van de fiscale aangifte in te vullen om zijn aangifteformulier van deel II in te vullen via een web interface op het Internet.

Doelgroep

- Voor de uitbreiding van Tax-on-Web naar deel II van de aangifte: iets meer dan 700.000 bestuurders, zaakvoerders, handelaars, industriëlen, ambachtslieden, titularissen van vrije beroepen.
- Voor de voorafinvulling van delen I en II van de aangifte: alle belastingplichtigen namelijk bijna 6.274.000 personen.

Vereenvoudigingseffect

Uitbreiding Tax-on-Web naar deel II: Iets meer dan 700.000 belastingbetalers zullen voor deel II niet langer tijd verliezen met:

- het indienen van de bijlagen volgens het door de FOD Financiën vastgestelde model;
- het doorgeven van papieren formulieren.

Voorafinvulling belastingaangifte: Alle belastingplichtigen zullen geen tijd meer verliezen met:

- het verzamelen van informatie die reeds beschikbaar is bij de FOD Financiën.

Globale Timing

Op 25 mei 2004 werd dit werk gerealiseerd.

Werk VI: Invoering unieke gegevensinzameling burgers

Voorwerp

Alle federale overheidsdiensten zullen aan de burger geen gegevens of attesten meer mogen opvragen die al bekend zijn bij het Rijksregister Natuurlijke Personen of het bij gemeentebestuur. Op die manier moet de burger niet langer fungeren als koerier tussen de verschillende overheidsdiensten. Dit alles wordt gerealiseerd rekening houdend met de privacy van de burger.

Doelgroep

Alle burgers hebben baat bij dit project.

Vereenvoudigingseffect

Dit project houdt een belangrijke vereenvoudiging in van een aantal belangrijke levensmomenten waarop de burger met de overheid wordt geconfronteerd:

- i. geboorte;
- ii. studies;
- iii. werken of werkloosheid;
- iv. huwelijk, samenlevingscontract of echtscheiding;
- v. verhuizen, woning bouwen/kopen/huren;
- vi. identiteitskaart, rijbewijs en paspoorten;
- vii. pensioen;
- viii. overlijden.

Timing

In het regeerakkoord werd als streefdatum voor dit project 1 januari 2005 naar voor geschoven. Concreet werd voorzien dat tegen die datum de formaliteiten inzake geboorte en verhuizen drastisch zullen worden vereenvoudigd via een elektronische uitwisseling van gegevens tussen gemeentebestuur, Rijksregister en overheidsdiensten. Tot op heden is dit werk echter nog niet uitgevoerd.

Werk VII: Invoering uniek startersformulier

Voorwerp

Het uniek startersformulier biedt aan een starter de mogelijkheid om zijn belangrijkste administratieve formaliteiten op één plaats af te handelen en dit bij voorkeur langs elektronische weg.

Doelgroep

Vooraf de startende ondernemingen, maar ook de bestaande ondernemingen die wensen uit te breiden, een nieuwe activiteit te beginnen, bestaande activiteiten te wijzigen of stop te zetten.

Vereenvoudigingseffect

De tijd en de kosten voor de oprichting van een onderneming worden drastisch verminderd en de administratieve formaliteiten die eraan verbonden zijn worden maximaal vereenvoudigd. Jaarlijks zijn er ongeveer 50.000 starters: hun administratieve afhandeling zal uiteindelijk tot 3 dagen worden ingeperkt ten opzichte van 56 dagen momenteel. De realisatie hiervan zal van België een onbetwistbare koploper maken in internationaal perspectief.

Globale timing

Dit werk is deels gerealiseerd. Sinds januari 2004 is het aantal dagen dat nodig is om startersformaliteiten te vervullen voor zelfstandigen herleid tot enkele dagen. Voor vennootschappen werd er een daling vastgesteld van 56 naar 34 dagen.

Werk VIII: Afschaffing attesten en getuigschriften bij overheidsopdrachten

Voorwerp

Bij het uitschrijven van overheidsopdrachten of in het kader van andere administratieve procedures zal de federale overheid geen attesten of getuigschriften meer opvragen die al elektronisch beschikbaar zijn.

Voor de aanneming van werken worden vandaag 12 soorten attesten opgevraagd, waarvan er 6 reeds op één of andere manier elektronisch beschikbaar zijn. Daarnaast zijn er 6 voorwaarden waaraan men moet voldoen om te kunnen meedingen, waarvoor de formaliteiten reeds elektronisch beschikbaar zijn.

Voor wat betreft de aanneming van diensten worden er 13 soorten attesten gevraagd, waarvan er 5 al op de één of andere manier elektronisch beschikbaar zijn. Ook hier zijn er nog 6 voorwaarden waaraan men moet voldoen, waarvoor de formaliteiten reeds elektronisch beschikbaar zijn.

In een tweede fase zal worden nagegaan of het mogelijk is om de procedure inzake overheidsopdrachten verder te vereenvoudigen voor kandiderende ondernemingen, o.m. door een grotere elektronische beschikbaarheid van gegevens en de verdere uitbouw van de elektronische aanbestedingsprocedure.

Doelgroep

Alle ondernemingen die mee wensen te dingen bij overheidsopdrachten.

Vereenvoudigingseffect

Met dit project wordt een drastische tijdsbesparing voor ondernemingen gerealiseerd en wordt de procedure om deel te nemen aan overheidsopdrachten vereenvoudigd en aantrekkelijker gemaakt.

Bovendien vormt deze rompslomp vandaag een belangrijke drempel voor kleinere ondernemingen om mee te dingen naar overheidsopdrachten. Het afschaffen van deze rompslomp kan dan ook bijdragen tot een grotere concurrentie bij overheidsopdrachten en dus tot een betere prijs voor de overheid.

Jaarlijks verschijnen er in België 27.000 publicaties voor overheidsopdrachten, samen goed voor een waarde van € 30 miljard. De elektronische afhandeling van de gehele procedure kan een besparing realiseren van minimum € 900 miljoen.

Timing

Sinds 1 juli 2004 moeten bewijzen inzake RSZ, BTW en jaarrekeningen niet meer worden bijgevoegd bij de overheidsopdracht.

Werk IX: Vermindering archiveringsverplichtingen en elektronische archivering

Voorwerp

Dit vereenvoudigingsproject omvat, enerzijds, de vermindering van de huidige (vooral sociale, fiscale en boekhoudkundige) wettelijke bewaartermijnen tot maximum 5 jaar en, anderzijds, de creatie van een uniform en rechtszeker kader voor de elektronische archivering van documenten.

Doelgroep

Alle ondernemingen hebben baat bij dit project.

Vereenvoudigingseffect

Het opstellen en bewaren van papieren documenten kost tijd en geld voor ondernemingen. Daarenboven is het beheer van papieren documenten omslachtig en weinig efficiënt. Ondernemingen zouden naar schatting liefst 5 tot 15% van hun inkomsten moeten besteden aan het beheer en de aanmaak van documenten, waarvan een groot deel wettelijk moet worden opgeslagen.

Door een rechtszeker kader te scheppen voor elektronische archivering van bepaalde documenten, kan binnen de ondernemingen een geïntegreerd programma van elektronische archivering, rapportering en kennisbeheer worden opgezet, met als gevolg grote kostenreducties op termijn.

Globale timing

Dit werk is gerealiseerd op 1 januari 2006. Inkomende papieren facturen mogen voortaan worden ingescand en de bewaartermijnen worden vermindert van 10 naar 7 jaar.

Werk X: Invoering uniek ondernemingsnummer

Voorwerp

Dit vereenvoudigingsproject slaat op de creatie van een uniek basisidentificatienummer voor ondernemingen, als cruciale voorwaarde voor de verwezenlijking van het principe van de unieke gegevensinzameling (zie Werk XI).

Doelgroep

Alle ondernemingen hebben baat bij dit project.

Vereenvoudigingseffect

De ondernemer zal nog slechts één enkel nummer moeten gebruiken bij de federale overheidsdiensten ten opzichte van de nog meer dan 100 diverse nummers vandaag.

Globale timing

Alle andere bestaande identificatienummers werden opgeheven met ingang van 1 januari 2005.

Werk XI: Invoering unieke gegevensinzameling ondernemingen

Voorwerp

Dit vereenvoudigingsproject houdt in dat informatie die reeds aan de Kruispuntbank Ondernemingen is meegedeeld geen tweede keer mag worden opgevraagd bij de ondernemer.

Doelgroep

Alle ondernemingen hebben baat bij dit project.

Vereenvoudigingseffect

Deze maatregel bespaart elke ondernemer veel tijd die nu in beslag wordt genomen door het invullen van steeds weer dezelfde gegevens.

Er wordt een enorme stap vooruit gezet in de verdere automatisering van de overheidsdiensten op de verschillende niveaus, met een efficiënter werkende en meer interactieve overheid tot gevolg.

Globale timing

Dit werk werd nog niet gerealiseerd.

Werk XII: Wetsevaluatie

Voorwerp

Dit vereenvoudigingsproject wil de kwaliteit van de regelgeving verbeteren door het opzetten van een systeem van ex post wetsevaluatie binnen het parlement.

Doelgroep

Burgers, bedrijven, ambtenaren en de overheid in het algemeen hebben baat bij dit project.

Vereenvoudigingseffect

Veel administratieve overlast wordt veroorzaakt door wetgeving. Indien de wetgeving wordt verbeterd, kan al veel administratieve rompslomp worden weggewerkt. In de Europese Unie kost complexe wetgeving ieder jaar 50 miljard euro aan het bedrijfsleven.

Verbeterde regelgeving leidt ook tot meer rechtszekerheid en betere handhaving, is sociaal rechtvaardiger en komt de economie ten goede.

Globale timing

In het kader van dit werk werd op 1 januari 2004 de Kafka-test ingevoerd.

Bijlage 4: 131 gerealiseerde projecten

<i>realisatiedatum</i>	<i>omschrijving</i>
11-05-06	Statistiek voor kolenvoorraden afgeschaft
19-04-06	Elektronische aangifte voor de vergoeding van de borstvoedingspauzes
19-04-06	Elektronische aangifte over activiteit aangepast aan de gezondheidstoestand
18-04-06	Verstrekkingenregister zorgverstrekkers afgeschaft
01-04-06	Online berekenen van het vakantiegeld
31-03-06	Afschaffing boetezegels
25-03-06	Herkomstattest voor vlees afgeschaft
15-03-06	Elektronische raadpleging persoonlijk dossier bij loopbaanonderbreking of tijdskrediet
15-03-06	Vergunningen 180.000 voedingsbedrijven vereenvoudigd: één unieke vergunning in plaats van 22 bestaande vergunningen.
01-02-06	Vereenvoudiging formaliteiten huwelijksaangifte
09-01-06	Hervorming van de co-financiering van de niet-gouvernementele organisaties
07-01-06	Tapvergunning voor feesten en fuiven afgeschaft
07-01-06	Uniek loket voor drankvergunning horeca-uitbaters bij gemeenten
	(Vereenvoudiging administratieve formaliteiten openen café – Vereenvoudiging vergunning sterke drank)
07-01-06	Afzonderlijke vergunning en registratienummer huwelijksbureaus afgeschaft
07-01-06	Referentie-adres voor binnenschippers, circusartiesten, foorreizigers, woonwagenbewoners en zigeuners kan nu ook bij VZW's
07-01-06	Opstarten van nieuw filiaal of bij wijziging zaakvoerder van filiaal in de distributiesector eenvoudiger: moraliteitsattest niet langer nodig bij verkoop sterke drank
02-01-06	Openingsuren slachthuizen verruimd
01-01-06	Militiegetuigschrift afgeschaft bij sollicitatie bij de overheid
01-01-06	Overdracht schuldvordering bij overheidsopdrachten eenvoudiger
01-01-06	Gratis inschrijven voertuigen waardoor fiscale zegels voor het aanvragen van nummerplaten zijn afgeschaft
01-01-06	Opheffing van bekwaamheidseisen om 8 zelfstandige
31-12-05	Verplichte prijslijst beenhouwers afgeschaft
31-12-05	Controleregister voor groothandelaars in vlees afgeschaft
30-12-05	Vervanging van de boetes voor het laattijdig neerleggen van jaarrekeningen door andere tariefstructuur
18-11-05	De autocontrole en traceerbaarheid bij kleine voedingsbedrijven versoepeld

18-10-05	Vereenvoudigde toelating voor biociden
13-10-05	Oprichting van een uniek loket voor hulp aan personen met beperkte mobiliteit
03-10-05	Aanvraag hernieuwing parkeerkaart gehandicapten
vereenvoudigd	
01-09-05	Jaarlijkse aangifte in de vennootschapsbelasting elektronisch
29-08-05	Verhoging drempel om maandelijks gegevens aan te leveren voor de opmaak van de petroleumbalans
08-08-05	Afwijkingen van 1/3e regel voor arbeidsduur deeltijdse werknemer
	sneller
04-08-05	Fankaart voetbal afgeschaft
19-07-05	Verhoging aanmeldingsdrempels voor concentraties ondernemingen
08-07-05	Homologatie artsdiploma's eenvoudiger
03-07-05	Opvragen van een adres bij de gemeente vereenvoudigd
01-07-05	Eenvoudiger voorschottenregeling RSZ
29-06-05	Minder documenten voor te leggen bij een indiensttreding in het onderwijs
20-06-05	Vereenvoudiging wetgeving op giften aan VZW's
20-06-05	Vereenvoudiging procedures oprichting internationale verenigingen zonder winstoogmerk
17-06-05	Verhoging drempels om jaarrekening met volledig schema te moeten neerleggen
09-06-05	Vooraf invulling vragenlijst promotievergoeding voor bouwbedrijven
01-06-05	Elektronische neerlegging van de jaarrekeningen
05-04-05	Meer tijd om liften te laten keuren en aanpassingen uit te voeren
14-03-05	Elektronische aangifte arbeidsongevallen
01-03-05	Minder administratie bij dringende hulp
01-03-05	Algemene invoering elektronische identiteitskaart
23-02-05	Schrappen van oubollige wetsbepalingen
23-02-05	Afschaffing vergunning voor het gebruik van een blindenstok
07-02-05	Afschaffing visum en papieren boekhoudboeken
27-01-05	Afschaffing van de verplichting om een aparte veiligheidscoördinator aan te stellen voor kleine bouwwerken
14-01-05	Openstellen gratis infolijn pensioenen
14-01-05	Vereenvoudiging aanvraag inkomensgarantie voor personen die in een gemeenschap leven
10-01-05	Afschaffing van de verplichting om het ondernemingsnummer te vermelden op bedrijfsvoertuigen
10-01-05	E-gov toepassingen ook mogelijk voor buitenlanders zonder

	identiteitskaart of SIS-kaart
10-01-05	Vereenvoudiging fiscale procedure
10-01-05	Vereenvoudiging oproeping algemene vergadering vennootschappen
10-01-05	Vereenvoudiging publicatieverplichtingen vennootschappen
04-01-05	Vereenvoudigde aangifte lichte arbeidsongevallen
01-01-05	Identificatiegegevens uit "Kruispuntbankregister" mogen ook gebruikt door niet-federale instanties
01-01-05	Jaarlijkse aangifte taks op langetermijnsparen elektronisch
01-01-05	Vereenvoudiging statistieken buitenlandse handel
01-01-05	Eén telefoonnummer voor personen met een handicap
01-01-05	Fiscale aftrek hypothecaire lening eenvoudiger
01-01-05	Fiscale vrijstelling voor treinkaarten woon-werkverkeer – uitbreiding naar privé-sector
01-01-05	Integratie van 6 adviescommissies veiligheid en gezondheid
01-01-05	Invoering van een label "full service secretariaat"
01-01-05	Mogelijkheid tot kwijtschelding van schulden van personen die financiële problemen hebben
01-01-05	Optrekken BTW-drempel voor trimestriële aangiftes
01-01-05	Uitbreiding toepassingsgebied bis register niet-verblijfhouders
15-12-04	Uitstel voor VZW's (aanpassing statuten)
09-12-04	Elektronische starteraangifte voor horecasector en sector kredietbemiddelaars (DEUS)
07-12-04	Consultatie van publieke ondernemingsgegevens opgenomen in de Kruispuntbank Ondernemingen ("KBO Public search")
01-12-04	Erkenning rijsscholen eenvoudiger en transparanter
25-11-04	Activering BTW-nummer via ondernemingsloket
11-10-04	Afschaffing verplichting prijsaanduiding per meeteenheid in kleine winkels
01-10-04	Vereenvoudiging bankverhuisdossier – eenvoudiger van bankinstelling veranderen
13-09-04	Uniforme klachtenbehandeling van de CBFA
13-09-04	On-line documentatie van het coördinatiebureau van de Raad van
	State
01-09-04	Vereenvoudiging productaanbod Participatiefonds
23-08-04	Vereenvoudiging formaliteiten vennootschapsbijdrage –
	van nieuwe administratieve lasten
13-08-04	Vereenvoudiging procedure handelsvestigingen
05-08-04	Uniforme erkenning havenarbeiders
01-08-04	Eenvoudige betaling publicatie rechtspersonen Belgisch Staatsblad: cash in plaats van cheque
25-07-04	Lancering website Belgisch accreditatiesysteem
01-07-04	Afschaffing vaste broodprijs

01-07-04	Opstarten digitaal burgerloket
01-07-04	Fiscale ruling: invoering "arm's length"-principe en meer autonomie voor Rulingcommissie
01-07-04	Opheffing formulieren AB en G bij aanvraag kinderbijslag (automatische gegevensuitwisseling via KSZ)
29-06-04	Adreswijziging via elektronische weg, per post of per fax
15-06-04	Call center DIV
14-06-04	Afschaffing van de betaling van het vergunningsrecht voor het schenken van alcoholische dranken
01-06-04	"Ticket-less" reizen met de Thalys
01-06-04	Vereenvoudiging terugbetaling statines
21-05-04	Elektronisch formulier voor het stemmen bij volmacht
06-05-04	Fiscale vrijstelling voor treinkaarten woon-werkverkeer
01-05-04	Afschaffing 2 registers voor garagisten
01-05-04	Elektronische transactie voor slachtoffers van de sluiting van een onderneming
01-05-04	Terugdringing tienerzwangerschappen door 'sekscheque' – vermijden van nieuwe administratieve lasten
21-04-04	Beteugeling van bedrog met kilometerstand van voertuigen – vermijden van nieuwe administratieve lasten
01-04-04	Aansluiting van de federale overheid op het Europese TESTAnetwerk
01-04-04	Verhoogde fiscale aftrek voor veiligheidsinvestering - vereenvoudigde aanvraagprocedure on-line
09-03-04	Vereenvoudiging betaling pensioenen op een zichtrekening
09-03-04	Verlenging overgangsregeling Wetboek Vennootschappen
01-03-04	Afschaffing notificatie van prijswijzigingen
01-03-04	Home ticketing NMBS
29-02-04	Elektronische formulieren bekendmaking overheidsopdrachten
01-02-04	Enig loket voor zeevisserij en binnenvaart
23-01-04	Elektronische gegevensuitwisseling met farmaceutische bedrijven
	(1e fase)
06-01-04	Jaarlijkse aangifte tijdelijke werkloosheid
06-01-04	Maandelijks aangifte van de uren tijdelijke werkloosheid
06-01-04	Nieuwe formulieren voor tijdelijke werkloosheid
01-01-04	Automatisch onderzoek van het rustpensioen
01-01-04	Wettelijk kader elektronische facturen
01-01-04	Minder papierwerk bij de regeling van arbeidsongevallen
01-01-04	On-line aanvraagformulieren voor belanghebbenden oorlogsslachtoffers
01-01-04	Vereenvoudiging banenplannen: van 27 naar 5
31-12-03	Vereenvoudiging verplichtingen VZW's
10-12-03	Installatie meldpunt administratieve lasten – www.kafka.be

01-12-03	Afschaffing jaarlijks bewijs directe afname van elektriciteit
01-10-03	Elektronische aangifte van een werkhervatting na
arbeidsongeval	
01-10-03	E-Douane: administratief luik Europees wegvervoer
01-10-03	Elektronische aangifte deeltijdse arbeid met behoud van rechten
01-10-03	Elektronische maandelijks aangifte van deeltijdse arbeid/ inkomensgarantie-uitkering
01-10-03	Start project E-notariaat (1e fase)
01-10-03	Vereenvoudiging procedure aanvraag commerciële nummerplaten voor bestaande ondernemingen (1e fase)
28-09-03	Elektronisch bewaren van overtuigingsstukken ziekenhuizen
03-09-03	On-line consultatie vakantiebestand
01-09-03	Harmonisering sociale zekerheid – fiscaliteit in het kader van de belastingvrijstelling voor de tussenkomst van de werkgever voor de aanschaf van een privé-computer
01-09-03	Invoer beschikbaarheidshonoraria artsen on-line
01-09-03	WebDIV - elektronische inschrijving van voertuigen

Bijlage 5: Onderzoeksresultaten

5.1 Begeleidende informatie bij onderzoeksresultaten

Voor de volgende handelingen wordt bij de verwerking van de resultaten steeds een gestandaardiseerde tijdsduur gebruikt:

- Ontvangst document
 - o bij verantwoordelijke 1 min
 - o via receptioniste 2 min
- Verzending document 2 min
- Elektronische betaling 2 min

De volgende out-of-pocketkosten gelden voor de 5 bedrijven:

- Kopieën € 0,04/stuk
- Verzending via gewone brief € 0,50
- Verzending via aangetekende brief € 4,30 + frankering d.m.v. priorzegel
- Betaling via bankcheque € 6,50

5.2 Onderzoeksresultaten Lambert Geerkens

Belasting	Activiteit	Tijdsduur (in min)	Loonkost (in €/min)	Out-of-pocket kosten (in €)	Externe dienst	Totaal
Bedrijfs- voorheffing	aangifte	720	0,6175			444,6
	Afrekening	480	0,6175			296,4
						741
Onroerende voorheffing	Ontvangst van aangifte en post- verdeling	2	0,2577			0,5154
	Invullen aangifte	240	0,784			188,16
	Ondertekening	2	1,25			2,5
	Verzending	2	0,2577		0,5	1,0154
	Ontvangst aanslag-biljet	2	0,2577			0,5154
	Controle aanslagbiljet Betaling	} 10	0,6418			6,418
						199,1242
Roerende voorheffing						0
Vennootschaps- belasting	Ontvangst aangifte	2	0,2577			0,5154
	Invullen aangifte	480	0,6418			308,064
	Verzending	2	0,2577		2,7	3,2154
	Ontvangst aanslag	2	0,2577			0,5154
	Controle aanslag	5	0,6418			3,209
	Betaling	2	0,6418			1,2836
						316,80
BTW	Controle boek- houding	} 900	0,6418	6		583,62
	Indiening aangifte					

Loonkost (€/uur)	Boekhouder	38,51
	Verantw.	
	Logistiek	31,41
	Personeelsverant	
	w	37,05
	Telefoniste-	
	receptioniste	15,46
	Directeur	
	productie	47,04
	Afgevaard	
	bestuurder	75

Belasting	Activiteit	Tijdsduur (in min)	Loonkost (in €/min)	Out-of-pocket kosten (in €)	Externe dienst	Totaal
BTW	Controle boek- houding	180	0,5833			104,994
	Indiening aangifte	2	0,3333	8		8,6667
	Intracommunau- taire opgaven	20	0,5833	2		13,666
	BTW-listing	15	0,5833	1,5		10,2495
						137,5739
Douanerechten						0
Accijnzen						0
Accijnscompen- serende belasting						0
Registratie- rechten						0
Zegelrechten						0
Griffierechten						0
Hypotheek- rechten						0
Verkeersbelasting	Ontvangst aanslag	10	0,5833			5,833
	Betaling	10	0,5833			5,833
						11,666
Belasting op inverkeersstelling						
Eurovignet	Aanvraag	5	0,5833			2,9165
	Betaling	2	0,5833			1,1666
						4,0831
Jaarlijkse administratieve kost						356,605
Loonkost (€/uur)	Boekhouder- fiscalist	35				
	Telefoniste- receptioniste	20				

5.5 Onderzoeksresultaten Vandersanden Steenfabrieken

Belasting	Activiteit	Tijdsduur (in min)	Loonkost (in €/min)	Out-of- pocket kosten (in €)	Externe dienst	Totaal
Bedrijfs- voorheffing						355,97
Onroerende voorheffing	Ontvangst van aangifte en post- verdeling	2	0,4667			0,9334
	Invullen aangifte	60	0,4667			28
	Ondertekening	2	0,55			1,1
	Verzending	2	0,4667	0,5		1,4334
	Ontvangst aanslag-biljet	1	0,4667			0,4667
	Controle aanslagbiljet	5	0,4667			2,3335
	Betaling	2	0,55			1,1
						35,367
Roerende voorheffing	Gegevens- verzameling	10	0,55			5,5
	Invullen aangifte	60	0,55			33
	Opstellen bijlage	60	0,55			33
	Ondertekening	1	0,55			0,55
	Betaling	2	0,55			1,1
						73,15
Vennootschaps- belasting	Voorafbetalingen	960	0,55			528
	Ontvangst aangifte	2	0,4667			0,9334
	Gegevens- verzameling	120	0,55			66
	Invullen aangifte	180	0,55	6		105
	Verzending	2	0,55	6		7,1

Belasting	Activiteit	Tijdsduur (in min)	Loonkost (in €/min)	Out-of-pocket kosten (in €)	Externe dienst	Totaal
Belasting op inverkeersstelling						0
<u>Eurovignet</u>	Aanvraag	25	0,55			13,75
	Invulling en verdeling	50	0,55			27,5
	Betaling	10	0,55			5,5
						46,75
Jaarlijkse administratieve kost						1.343,27

Loonkost (€/uur)	Boekhouder	28
	Hoofdboekhouder	33
	Personeels- verantwoordelijke	40
	Expeditie medewerker	30

5.4 Onderzoeksresultaten Bouwexpo Paesen

Belasting	Activiteit	Tijdsduur (in min)	Loonkost (in €/min)	Out-of-pocket kosten (in €)	Externe dienst	Totaal
Bedrijfs- voorheffing						1.011,85
Onroerende voorheffing	Ontvangst van aangifte en post- verdeling	1	0,8333			0,8333
	Invullen aangifte	60	0,8333	0,04		50,038
	Ondertekening	0,5	0,8333			0,4166
	Verzending	2	0,8333	0,5		2,1666
	Ontvangst aanslag- biljet	1	0,8333			0,8333
	Controle aanslagbiljet	60	0,8333			50,038
	Betaling	2	0,8333			1,6666
						105,992
Roerende voorheffing						0
Vennootschaps- belasting	Voorafbetalingen	525	0,8333			437,483
	Ontvangst aangifte	1	0,8333			0,8333
	Invullen aangifte	1440	0,8333	8		1207,52
	Verzending	60	0,8333	3,8045 (1,087*3,5)		53,8025
	Ontvangst aanslag	1	0,8333			0,8333
	Controle aanslag	60	0,8333			50,038
	Betaling	2	0,8333			1,6666
						1752,18
BTW	Controle boek- houding	480	0,8333	0,96		400,944
	Indiening aangifte	2	0,8333	6		8,8333
	Intracommunautaire opgaven	40	0,8333	2		35,332
	BTW-listing	480	0,8333			399,984

Belasting	Activiteit	Tijdsduur (in min)	Loonkost (in €/min)	Out-of-pocket kosten (in €)	Externe dienst	Totaal
	Verzending listing	30	0,8333	10,5218(9+1,0 87*1,4)		35,5208
						880,6141
Douane- rechten						0
Accijnzen						0
Accijnscom- penserende belasting						0
Registratie- rechten						0
Zegelrechten	Afhandeling	100	0,6667			67,6667
						67,6667
Griffierechten						0
Hypotheek- rechten						0
Verkeers- belasting						0
Belasting op inverkeers- stelling						0
Jaarlijkse administra- tieve kost						3.818,3
Loonkost (€/uur)	Boekhoudster	50				
	Hulpboekhoudster	40				

5.6 Onderzoeksresultaten Boflex

Belasting	Activiteit	Tijdsduur (in min)	Loonkost (in €/min)	Out-of- pocket kosten (in €)	Externe dienst	Totaal
Bedrijfs- voorheffing						353,40
Onroerende voorheffing	Ontvangst van aangifte en post- verdeling	2	0,3333			0,6667
	Gegevens- verzameling	30	0,6667			20,001
	Invullen aangifte	15	0,6667			10,0005
	Ondertekening	2	1,25			2,5
	Verzending	2	0,6667		0,5	1,8334
	Ontvangst aanslag-biljet	1	0,6667			0,6667
	Betaling	2	0,6667			1,8334
						37,5017
Roerende voorheffing	Ontvangst aangifte	2	0,3333			0,6667
	Gegevens- verzameling	30	0,6667			20,001
	Invullen aangifte	15	0,6667			10,0005
	Ondertekening	2	1,25			2,5
	Verzending	2	0,6667		0,5	1,8334
	Betaling	2	0,6667			1,3334
						36,335
Vennootschaps- belasting	Ontvangst aangifte	2	0,3333			0,6667
	Gegevens- verzameling	360	0,6667			240,012
	Invullen aangifte	30	0,6667		2,4	22,401
	Opstellen bijlage	180	0,6667		5	125,006
	Verzending	2	0,6667		7	8,3334
	Ontvangst aanslag	1	0,6667			0,6667
	Controle aanslag	15	0,6667			10,0005
	Betaling	2	0,6667			1,3334
					408,4197	

Belasting	Activiteit	Tijdsduur (in min)	Loonkost (in €/min)	Out-of- pocket kosten (in €)	Externe dienst	Totaal
BTW	Controle boek- houding	360	0,6667			240,12
	Indiening aangifte Intracommunautaire opgaven	60	0,6667	6,48		46,48
	BTW-listing	20	0,6667			13,334
		240	0,6667	6		166
						465,934
Douanerechten						0
Accijnzen						0
Accijnscompenserende belasting						0
Registratierechten						0
Zegelrechten						0
Griffierechten						0
Hypotheekrechten						0
Verkeersbelasting	Ontvangst aanslag	32	0,3333			10,656
	Betaling	32	0,6667			21,3344
						31,9904
Belasting op inverkeersstelling						0
Eurovignet						0
Jaarlijkse administratieve kost						1.333,58
Loonkost (€/uur)	Boekhouder	40				
	Telefoniste- receptioniste	20				
	Afgevaard bestuurder	75				

Bijlage 6: Administratieve kost inzake fiscaliteit in verhouding tot de betaalde belastingen

Tabel 6.1 : Administratieve kost inzake fiscaliteit Lambert Geerkens in verhouding tot de betaalde belastingen

Belasting	Administratieve kost	Betaalde belasting	Verhouding (in%)
Bedrijfsvoorheffing	741	1203941	0,061548
Onroerende voorheffing	199,12	96485,83	0,206372
Vennootschapsbelasting	316,80	0	/
BTW	758,91	1497022	0,050695
Accijnscompenserende belasting	190,5		
Zegelrechten	157,05	11	1427,73
Verkeersbelasting	175,185	14230,39	1,89327
Belasting op inverkeerstelling	94,23		
Eurovignet	160,95	16990,08	0,947317
Totaal	2793,57	2.828.680,3	0,09876

Tabel 6.2: Administratieve kost Edibo in verhouding tot de betaalde belastingen

Belasting	Administratieve kost	Betaalde belasting	Verhouding (in%)
Bedrijfsvoorheffing	94,50	616.408,32	0,01533
Onroerende voorheffing	42,53	18.781,36	0,2264
Roerende voorheffing	18,33	13.459,87	0,1362
Vennootschapsbelasting	47,92	85.000	0,0564
BTW	137,57	1.391.780,58	0,0099

Verkeersbelasting	11,666	4.485,05	0,2601
Eurovignet	4,08	750	0,5440
Totaal	356,605	2.130.665,18	0,0167

Tabel 6.3: Administratieve kost Vandersanden Steenfabrieken in verhouding tot de betaalde belastingen

Belasting	Administratieve kost	Betaalde belasting	Verhouding (in%)
Bedrijfsvoorheffing	355,97	1.700.000,00	0,0209
Onroerende voorheffing	35,37	390.000,00	0,0091
Roerende voorheffing	73,15	55.000,00	0,1330
Vennootschapsbelasting	197,18	5.500.000	0,0036
BTW	89,93	5.600.000,00	0,0016
Accijnzen	13,03	1.000,00	1,3030
Verkeersbelasting	3,9	12.000,00	0,0325
Eurovignet	46,75	6.000	0,7792
Totaal	1.343,27	13.264.000,00	0,0101

Tabel 6.4: Administratieve kost Bouwexpo Paesen in verhouding tot de betaalde belastingen

Belasting	Administratieve kost	Betaalde belasting	Verhouding (in%)
Bedrijfsvoorheffing	1011,85	260.000,29	0,3892
Onroerende voorheffing	105,99	25.387,06	0,4175
Vennootschapsbelasting	1752,18	155.199	1,1290
BTW	880,61	1.084.093,79	0,0812
Zegelrechten	67,67	1.846	3,6658
Totaal	3818,3	1.567.390	0,2436

Tabel 6.5: Administratieve kost Boflex in verhouding tot de betaalde belastingen

Belasting	Administratieve kost	Betaalde belasting	Verhouding (in%)
Bedrijfsvoorheffing	353,40	272.361,83	0,1297
Onroerende voorheffing	37,5	11.859,05	0,3162
Roerende voorheffing	36,34	4.323,00	0,8406
Vennootschapsbelasting	408,42	90.800	0,4498
BTW	465,93	567.489,13	0,0821
Verkeersbelasting	31,9904	4.500	0,7109
Totaal	1.333,58	951.332,95	0,1402

Auteursrechterlijke overeenkomst

Opdat de Universiteit Hasselt uw eindverhandeling wereldwijd kan reproduceren, vertalen en distribueren is uw akkoord voor deze overeenkomst noodzakelijk. Gelieve de tijd te nemen om deze overeenkomst door te nemen en uw akkoord te verlenen.

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

Economische analyse van de administratieve lasten van belastingverplichtingen voor bedrijven in Vlaanderen

Richting: **Licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen**

Jaar: **2006**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt houdt in dat ik/wij als auteur de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij kan reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

U bevestigt dat de eindverhandeling uw origineel werk is, en dat u het recht heeft om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. U verklaart tevens dat de eindverhandeling, naar uw weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

U verklaart tevens dat u voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen hebt verkregen zodat u deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal u als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze licentie

Ik ga akkoord,

Leentje SOURBRON

Carmen VOSSSEN

Datum: